

پروژه‌ی خوینده‌وه بـه مـموـان
زنـجـيرـهـ كـتـيـبـهـ كـانـيـ بـرـپـيـارـ «ـ١ـ٤ـ»

بـالـلـوـلـيـ

منـذـىـ أـقـرـأـ التـقـافـيـ

www.igra.ahlamontada.com

ئاماـدـهـ كـرـدـنـ وـهـ رـگـيـزـانـيـ
بـهـ رـزاـنـ ئـبـوـيـهـ كـرـ

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

باليوولي حه كييم

ئاماوه كردن ووه كىرىانى

بەرزان نېبوبەكەر

چاپ يېڭىم

١٤٣٦ - ٢٠١٥ ز

نَاوِي ڪٽِيَب: بالوولى حهكيم

ئاماده‌کردن و مرگيپانى: بەرزان ئەبوبەكر

ديزايin: گوقارى بريار

تيراز: ۲۰۰۰ دانە

نۆبه‌ي چاپ: يەكەم

سالى چاپ: ۲۰۱۵

ژماره‌ي سپاردن: لە بەرىيەبەرايەتى گشتى ڪتيخانه گشتىه‌كان

ژماره‌ي سپاردنى « ۱۷۵ »ي سالى « ۲۰۱۵ »ي پىدرابوه.

مافى چاپو پەخشىركدنى پارىزراوه

بهناوی خودای بهرزو بن هاوتا

پیشنهادی..

ئەم كتىبە، گولبىزىرىيەكە لە چىرۇك و داستان و بەسەرھاتى بالۇولى حەكىم و دانا، بالۇول. عارفييەكى دونيانەويىستو زانايەكى پايدەبەرزو حەكىمىيەكى بە ئەزمۇون و مامۆستاي عاقلان بۇو..

بالۇولى حەكىم.. ھەمموو رۆزەكانى ژيانى، پەندو چىرۇك و ئامۆژگارى بۇو، سەرجمەن ژيان و ھەلۋىستو كىدارو رەفتارو گوفتارەكانى، لىوانلىق بۇون لە پەندو ئامۆژگارىي.. ئەو كەسەبۇو كە خەلېفە زانايان و فەرماننەدايان، ھەميشه دايانلىكىرىدۇوه، كە ئامۆژگارىييان بکات، بە قىسە نەستەقەكانى گولاپرەزىنيان بکات.. بالۇولى حەكىم.. بۇ ھەمموو كىشەيەك چارەسەرى گونجاوى لابۇوه، بۇ ھەمموو پەرسىيارىك وەلامىيەكى بە جىو بەھىزى لابۇوه، بۇ ھەر گرفتىك پىشنىيارى بەسۇودو پەسەندى لابۇوه..

حەكىم ئەو كەسە بۇو كە ھەميشه لە بىرى ھاواكارى و يارمەتىدان و دەستگىرۇيى كەسانى سەستەمدىدەو بى نەواو ھەزاراندا بۇوه.. ھەمموو كات خۆى فەراموش كردۇوه، بۇ خەلگى، حەكىم خۇنەويىستو دونيانەويىستو زاهيدو عارفييەكى سەرددەمى خۆى بۇوه!

خويىنەرانى ئەزىز.. پەرتۈوكى بالۇولى حەكىم، كۆمەللىك چىرۇك و بەسەرھاتو داستان و ھەلۋىستى ناوازىدى بالۇولى حەكىمە.. چىرۇكەكانى حەكىم ژمارەيان زۆرە، بەلام ئىيمە ھەولمانداوه گولبىزىرىيەك لە چىرۇكەكانى «حەكىم» تان پىشكەش بکەين،

که باس له بيرتىزى و لىھاتووچى و زيرەكى و دانايى باللۇولى حەكىم دەكەن، بە خويىندەۋەيان هەم چىز وەردىگەرىن و هەم سوودو پەند..

ھيوادارين كاتىكى خوش بەسەربەرن، لەگەل حىكمەتو دانايى، پەندو ئامۇڭارىي، وتهى جوان و پرمانا، تىكەل بە بزەو پېكەنин و قىسە خوش و بە توېكل، لەگەل حەكىمى دانا، باللۇولى مامۆستاي عاقلان!

ئومىددوارم بە گۈيى دل، چىرۇكەكانى ژيانى حەكىمى دانا بخويىنىنه وە، تا سوود لە دانايى و بيرتىزى و هەلۋىستە ناوازەكانى وەرбگەرىن.. چونكە تىپوانىن و هەلۋىستە بىرۇكەكانى حەكىم، دەگەمن و كەم وىنەن..

ھيوادارم.. توانىبىتىمان مەلۋىيەكى دىكە، بۇ سەر خەرمانى كتىبخانە كوردى زىاد بکەين و پشۇوېكەمان بە رۇحى ئىۋەھ ئەزىز بە خشىبىت..

بەرزان ئەبوبەكر

٢٠١٥/٣/١

کورسی خه لیفه

یه کیک له نه ریتی پاشا کان له را بردو و نیستاد، نهودیه نه گهر بیانه ویت کوبوونه ودیک له گه ل و هزیر و داروده سته که یان، یان که سانی به نه زموون و دانا و زانای شارو ولا ته که یان ساز بکمن، نهوا له دوای هه مموان ده چنه هولی کوبوونه ودکه، بؤثه ودی کاتیک پادشا ده چیته نیو هولی کوبوونه ودکه، هه مموان بؤ به گهوره زانین و ریزگرتن و شکوداری له بھری هه لسن، نهک نه م پیشتر ئاماده بیو و له بھر کھسے به ته مهمن و نزیکه کانی هه لسیت..

لهم چیر و کهدا باس له کوبوونه ودیه کی خه لیفه هاروون ده کهین، روزیکیان هارونه ره شید به مه بھستی کوبوونه ودیه کی خه لیفه هاروون ده کهین، دھروات بو هولی کوبوونه ودیه کی خه لیفه هاروون ده کهین، روزیکیان هارونه ره شید به مه بھستی کوبوونه ودیه کی خه لیفه هاروون ده کهین، دھروات بو هولی کوبوونه ودکه، به لام شتیکی سهیر رووی دا، کاتیک خه لیفه هاروون گهیشه

هولی کوبونه و دهکه، پیش نهودی دابنیشیت، بالوول هستاو چووه سه رکورسییه که،
دیمه نه که زور سه رنجر اکیش بود، خه لیفه هاروون را و استاودو بالوول له شوینه کهیدا
دانیشت و ووه!!

دهستبه جی پاسه وانه کانی خه لیفه بالوولیان گرت و له به رده می خه لیفه و هه مموو
ئاماده بود وان به قامچی و شهق و بوکز دهستیان به لیدانی کرد.. بالوول دهستیکرده
گریان و هاوار کردن و پارانه وه..

پاش ما و دیه ک له لیدان و سزادان، خه لیفه هاروون فهرمانی به پاسه وانه کانی کرد
که دهست راگرن..

خه لیفه هاروون به بالوولی گوت: ئایا سزاو لیدان و قامچییه کان، ئازاریان
پیگه یاندیت؟

بالوولی ژیرو دانا، له ولامدا و تی: نه خیر!!!
خه لیفه هاروون و تی: ئه گهر ئازارت نه ببوو، نه هاوار و گریان و شیوه نه ت له چی
ببوو؟

بالوولی دانا و تی: له راستیدا بؤ تو گریام، بؤ حالی تو هاوارم ده کرد، به زدییم
به تؤدا ددهاته و ده، فرمیسکم بؤ تو هه لددوهراند، دل تیابه.. گریان و هاوار کردن و
شیوه نه کهم بؤ خوم نه ببوو، به لکو بؤ تو ببوو!

خه لیفه هاروون به سه رسور مانه وه و تی: بؤچی بؤ من گریایت، له کاتیکدا قامچی و
لیدانه کان بھر جھسته تی تو ده که وتن، هاوار و ناله و گریانیش هم ره سنگی تو ووه
ده دده چووه؟

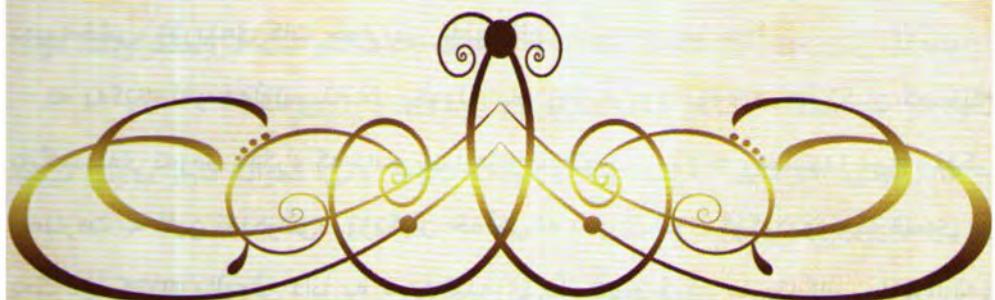
بالوولی دانا و تی: من که متر له یه ک خوله ک له سه رکورسییه دانیشتم،
له لایه ن پاسه وان و سه ربا زه کانی تو وه، دوچاری نه و هم مموو قامچی و لیدان و سزاو
ئازاره بومه و ده، به جو ریک که هه رگیز له ژیانمدا نه ونده ئازارم پینه گه یش تو وه،
خو ئه گهر تو فهرمانت نه کردا یه دهست له لیدان و سزادانم هه لگرن، نه و دهستیان
هه لنه ده گرت!!

بالوولی حکیم

باشه ئەگەر من بۇ تەنها خولەکىك ئەوه سزاکەم بىت، ئەى توڭ كە چەندىن سالە لەسەر ئەو كورسييە دانىشتووو، دەبىتلىدان و سزاي توچۇن بىت، لەلايەن فريشته و پاسەوانەكانى دۆزەخەوه؟ ئەو كاتەى لە تو دەدرىت، كەسيش نالىت دەست هەلگرن و ئىتىر بەسىيەتى!!

لەبەرنەوه كاتىك بىرم لە حالى توڭ كرددوه، بۇ تو دەستم بە گريان و هاوار كرد!!
بە بىستىنى ئەم وشانە خەلەپە داواى ليپوردىنى لە بالوولى حەكيم كرد، دواتر فەرمانى كرد كە ئامادەبووان پەندو كەلك، لە وته و كرددوه و هەلۋىستە ناوازەكان و دانايى بالوولى زانا، وەربىرىن!

ئەوهى لە هەممۇسى سەيرتر بۇو ئەوهبوو، كە بالوولى دانا هەر كارىكى دەكىد، سەرەتا خەلگى بە كارىكى سادەو شىتانەيان دەزانى، بەلام پاش ليكداھەوهى دەردىكەوت، كە هەممۇو هەلۋىستەكانى ليوان ليون لە پەندو ئامۇڭارىي، بۇ دنیاۋ دوارقۇز!!

ئەگەر كورسيي دەسەلات هەميشه يى بوايىه، بە تو نەدەگەيشت..
چونكە پىش توڭ، كەسانى دىكە لەسەرى دانىشتوون!

مروف لە گلە، ئاما بە گل ئازارى دەگات؟

بالوول کەسیکى حەکىم و زىرەك و ژىرە شارەزاو دانا بۇو، بالوول ھەرجى لە مال و سامان دەستدەكەوت بۇ تىرکىرىنى بىرسىيەكان و ھاواكارى و يارمەتىدانى خەلکى دەبىخشى، زۆرىنەي كات خواردىنى تەنها نان و ئاواو خورما بۇو! لە يەكىك لەو ھەلۋىستانەي بالوولى دانا رۇوبىرۇوو بۇودوه، جارىيکيان كەسىئە، بانگەشەي ئەودى دەكىرد كە دانا شارەزاو لىھاتووه، بەلام لە راستىدا ھىچ شتىكى سەبارەت بە ئايىن نەدەزانى، رۆزىيکيان خەلکى لە دەورى خۆى كۆكىرىدبووه وو قىسى بۇ دەكىردن، كاتىك بالوولى دانا بە لايىدا تىپەرپى، دانىشتى گوئى بۇ وته كانى پادىئرا، ئە دەيگۈت: بەھەشتى دۆزەخ بۇونىيان نىيە، چونكە ھىچ كەس لە ئىمە نەمانبىنىيون، لە ھەمان كاتدا شەيتانىش بە ئاگرى دۆزەخ ناسوتىت، چونكە شەيتان خۆى لە ئاگر دروستكراوه، چۈن بە شتىك دەسۋىتىت و ئازارى دەگات كە خۆى لەو شتە دروستكراوه، خەلکەكە ھەموو بىدەنگبۇون، چونكە ھىچ وەلامىكىيان پىئەبۇو، بەلام بالوولى دانا چاودەپى كىرد، تا شەو داھات، چووه بەرددەمى مالى ئەو پىاواو و چاودەپى كىرد تا بگەريتەوه، سەنگلىكىشى بەدەستەوه بۇو، كاتىك كابرا گەرایەوه، بىنى وا بالوول

بالوول حکم

له به رده رگای مالیان راوه ستاوه، پرسیاری لیکرد که بوجی له به رده رگای ماله که می راوه ستاوه، بالوول له بری و دامدنه و سه نگله که می کیشا به سه ریا، سه ری شکاو خوین به سه ریا هاته خواره وه، کابرا بهو حاله وه رویشت بو کوشکی خه لیفه و سکالا لی له دژی بالوول تؤمار کرد، خه لیفه فهرمانی کرد که بالوول بانگه یشت بکه ن بو کوشک، کاتیک بالوول گه یشته کوشک، خه لیفه پرسیاری لیکرد که تو سه ری نهم پیاووهت شکاندووه؟
بالوول و تی: به لی..

خه لیفه و تی: بوجی نه و کاردت کرد؟
بالوول و تی: نه مرپه نهم پیاووه قسه می بو خه لکی ده کرد و ده یگوت: شهیتان به ناگری دوزد خ ناسوتیت و به ناگر نازاری ناگات، چونکه خوی له ناگر دروست کراوه، منیش نه و سه نگله م کیشا به سه ریدا که له گل بیو، به لام له و بروایه دا نیم نازاری پیگه یشت بیت، چونکه نه و له گل دروست کراوه و سه نگله که ش گل بیو، پرسی: نایا نازارت گه یشتووه به سه نگله که؟
و تی: به لی: زوریش نازارم گه یشتووه.

بالوول و تی: چون به شتیک نازارت ده گات، که خوت له و شته دروست کراویت، دواز نه وه کوا نازاره که تم پیشان بد، ددمه ویت نازاره که ت ببینم؟
کابرا و تی: خو نازار شتیک نییه ببینریت، بالوول و تی: که واته نازار بونی نییه، چونکه ناتوانین ببیننین..

خه لیفه و تی: راستی بابه ته که چییه؟
بالوول و تی: نهم پیاووه ده لیت: به هه شت و دوزد خ بونیان نییه، چونکه که س له ئیمه نه بیننیون، نه گه ره مه رج بیت هر شتیک نه بینریت بونی نه بیت، که واته نازاریش بونی نییه، چونکه نابینریت، خه لیفه و تی: له مه به سه که ت تیگه یشت، ئیستا ده تواني بر رویت تو نازادی.. وا نه زانم نهم پیاووهش و دلامه که می و درگرت ووه..

ھر مو سامانہ کرت، یہ کسانہ بے یک ہر رداخ نہ اور

«خه لیفه هارون زور جار داوای له بالوولی ژیرو دانا ده کرد، تا ئامۆڭگاری بکاتو وانه و پەندى قىز بکات»..

پۆزىكىان باللۇولى ئىرۇ حەكىم سەردانى خەلېفە هارونى كرد، خەلېفە هارون
پىسى گوت: باللۇولى حەكىم، وانه يەكم فىيرىكەو كەمەتك ئامۆزگارىم بکە، باللۇولى
داناش كە هەرگىز بۇ قسە دانەدەماو لە كاتو ساتى خۆيىدا قسەى زۆر سەرسورھىنەر و
پەندى گەورەتلىرى خەلەكتى دەكىرد، وتنى: خەلېفە هارون، ئەگەر تۆ لە بىابانىكى
چۆل و بى ئاواو ئاوهدانى دوچارى تىينوپتىيەكى سەخت بۇويتەوە، بە ئەندازەتەك كە
نزيكى مەرگت بکاتەوە، لەو كاتەدا كەسىك بەرەو رۇوت هات، پەرداخىك ئاواي پىيە،
ئايا بە چەند ئەو پەرداخە ئاواه دەكىرىت؟

خه لیفه هارون و تی: ۱۰۰ دیناری زیری پیده ددم..

بالوولی حهکیم و تی: نهی نهگهر خاوهنهکهی به دینارو دراو رازی نهبوو، نهه
کاته چی؟

باقولی حکیم

خه لیفه هارون و تى: بؤئه وھى لە تىنۇيىتىدا نە خنگىم، نىوهى مولڭو سەرۋەت تو
سامانە كەمى پىيىددەم!

بالوول گوتى: باشە، ئەگەر ئاواھەت خواردەوەو لە مىزەلانت گىراو نەھاتە دەرەوە،
ئەو کات دوچارى ڙانە سكىكى توندى كردىت، چەندى تىر دەدەيت بۇ ئەوھى لەو
ئازارە پزگارت بېبىت؟

خه لیفه هارون و تى: نىوهەكەى ترى مولڭو سامانە كەمى پىيىددەم!
بالوولى ژىرو داناش گوتى: ئەى كەواتە بەچى لە خۇت بايى بۇويت؟ بە مولڭو
سەرۋەت تو سامانىك، كە نرخەكەى يەك پەرداخ ئاو ناھىينىت؟!

چاكتىر نىيە كە بەشى زۆرى مولڭو سامانە كەمت لە پىيى خودا بېھە خشىت تو دەستى
لىقەوما و نەداران و بىباوكان بىگرىت تو دلى ئەوان خوش بىھەيت تو بە سەريان بىھەيت وە؟!

مهلىت ھەزارم كوفرى نىعەمەتە

لەشى ساغ بۇ تو مولڭو سەرۋەتە

کشرونلە کی جوان!

بالوول نه و مرۆڤھى كە هەممۇ ژيانى پەندو ئامۆزگارى و قىسى نەستەق و زىرەكى بىوو، ئامۆزگارى و زىرەكى و لىيھاتووپى و بويىرى ئەم دانايى، كۆشكى فەرمانەواو خەلەپەكانى تىپەراندبوو، زۆرجار كە دەگەيىشت بە خەلەپە فەرمانەواكان، داۋىان لىدەكىد تا ئامۆزگاريان بىكات..

بالوول ھەر شتىكى بېيىتايى، ياخود بەرچاوى بکەوتايى، دىلسۆزانە و بويىرانە ئامۆزگارى بەرامبەرەكەى دەكىد، لە ھەر ئاستو پلەو پايەيەكدا بۇوايە..

بایوولی حکیم

ئەمجارە باس له زیرەکییەکی دیکەی بالوول دەگەین، کە چۆن بە ئامۆژگارى و لىكدانەوە زیرەکییەکانى مرۆفەكانى لە خەمو پەزارەو ناپەھەتى رېزگار كردووه.. فەرمانپەواي كوفە خىزانەكەي مندالى بۇو، مندالەكەش كىژۋەلەيەكى جوان و تەندروست بۇو، بەلام لەبەرئەوهى فەرمانپەوا كان لە ھەممو سەردەمەكدا زىاتر لە چاوهپەوانى ئەوهدان كە خىزانەكانىيان كورپىان بۇ بەھىنە بەرهەم، زۆر خەمبارو بىتاقەت و نىگەران بۇو، تەنانەت رىگەي نەددادا ھىج كەس پېرۋەزبايى مندالە نوييەكەيان لىن بکات، ئەم ھەوالە گەيشتە بالوولى ژIRO دانا، بە ھەر جۈرىك بىت خۆى گەياندە لاي فەرمانپەوا.. كاتىك بەو بارودۇخەوە چاوى كەوت بە فەرمانپەوا، پىيى گوت: دەبىنم خەمبارو نىگەرانىت؟

فەرمانپەوا لە وەلامدا گوتى: چاوهپەوانى لە دايىكبوونى كور بۇوم، بەلام بەداخەوە خىزانەم ئەمجارەشيان كچى بۇود! بالوولى ژIRO حەكيم وتنى: ئايا حەزىت دەكىرد لە برى ئەو كچە جوان و تەندروست و چاوهپەوانى خوداى گەورە كورپىكى كەمئەندامى پى بېھەخشىتايە؟! يان شىتىكى وەكى من بۇوايە؟!

بۇچى سوپاسى خودا ناكەيت، كە مندالەكەت ساغو سەلامەت و تەندروسته! چ جىاوازىيەك ھەيە لە نىوان كورو كچدا؟! بە بىستانى ئەم وشانەي بالوول، فەرمانپەوا دەستى كرده قاقاي پېكەنин، ئىدى خەم و پەزارەي روپىيەدە شادو دلخوش بۇو، پاشان سوپاسى خوداى گەورە كىرىد، لەسەر ئەو نىعەتمە دواتريش سوپاسى بالوولى كرد، بۇ ئەو ئامۆژگارىيە بە نرخە!

بۇ رۈزى دواتر فەرمانپەوا خواردنى زۆرى ئامادەكردو مۇلەتى دا، تا خەڭى بىن بۇ پېرۋەزبايى مندالە تازە لە دايىكبووهكەيان!

لە پشت ھەر پياوېتكى ئازاوه، ڙىتكى پالەوان ھەيە!

بالوول بازرگان!

رۆزیک بازرگانیکی خەلکی شاری بەغداد، بە مەبەستى راوبەرگەن، رۆیشت بۆ لای
بالوولی ژیرو داناو لی پرسى: بالوولی حەکیم بە بۆچوونى تۆ من ج کەلۋەلىك
بىرىم، تا قازانجىكى زۆرى لى بىھەم؟

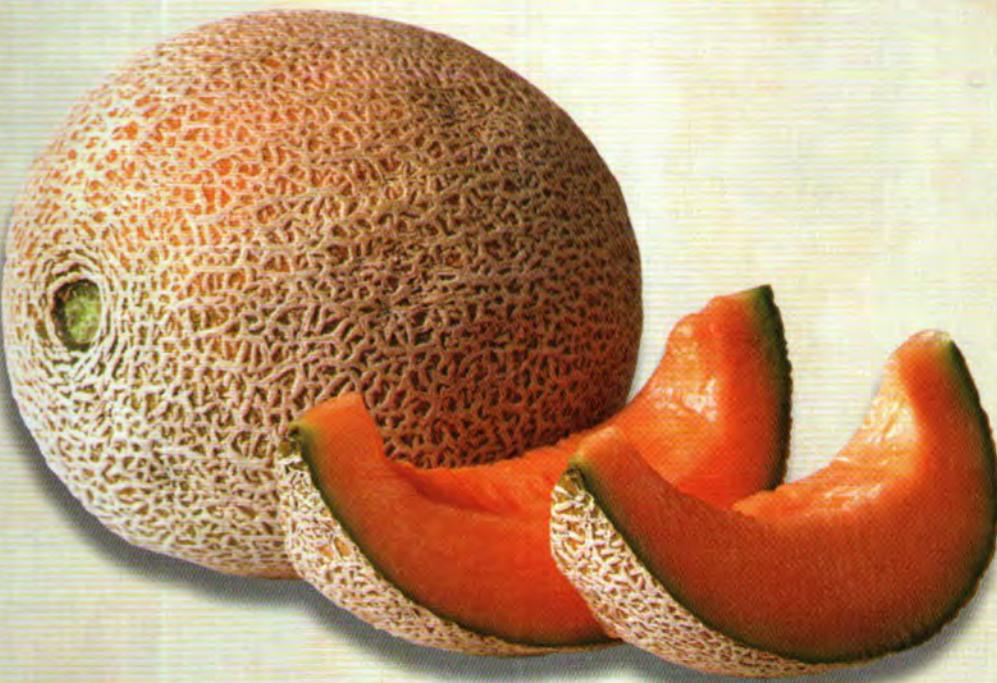
بالوولىش له وەلامدا گوتى: بىرۇ ئاسنۇ لۆكە بىكە.

بازرگان رۆیشت ئەندازەيەكى زۆرى ئاسنۇ لۆكەى كېرى، دواي چەند مانگىك
ئاسنۇ لۆكەكەى فرۆشته وە سوودو قازانجىكى زۆرى لىتىكىد.. پاش تىپەربۇونى
چەند رۆزیک بەسەر قازانجى بازرگانىكەيدا، بازرگان گەيشتەوە بە بالوولى حەکیم،
بازرگان كە قازانجىكى زۆرى كردىبوو، لە بىرى سوپاس و پىزانين بە لە خۆبایىبۇونەوە
وتى: بالوولى شىت، ئەمعجارەيان بە بۆچوونى تۆ ج شەتىك بىكىم، بۇئەوهى سوودو
قازانجى زۆرى لى بىھەم؟

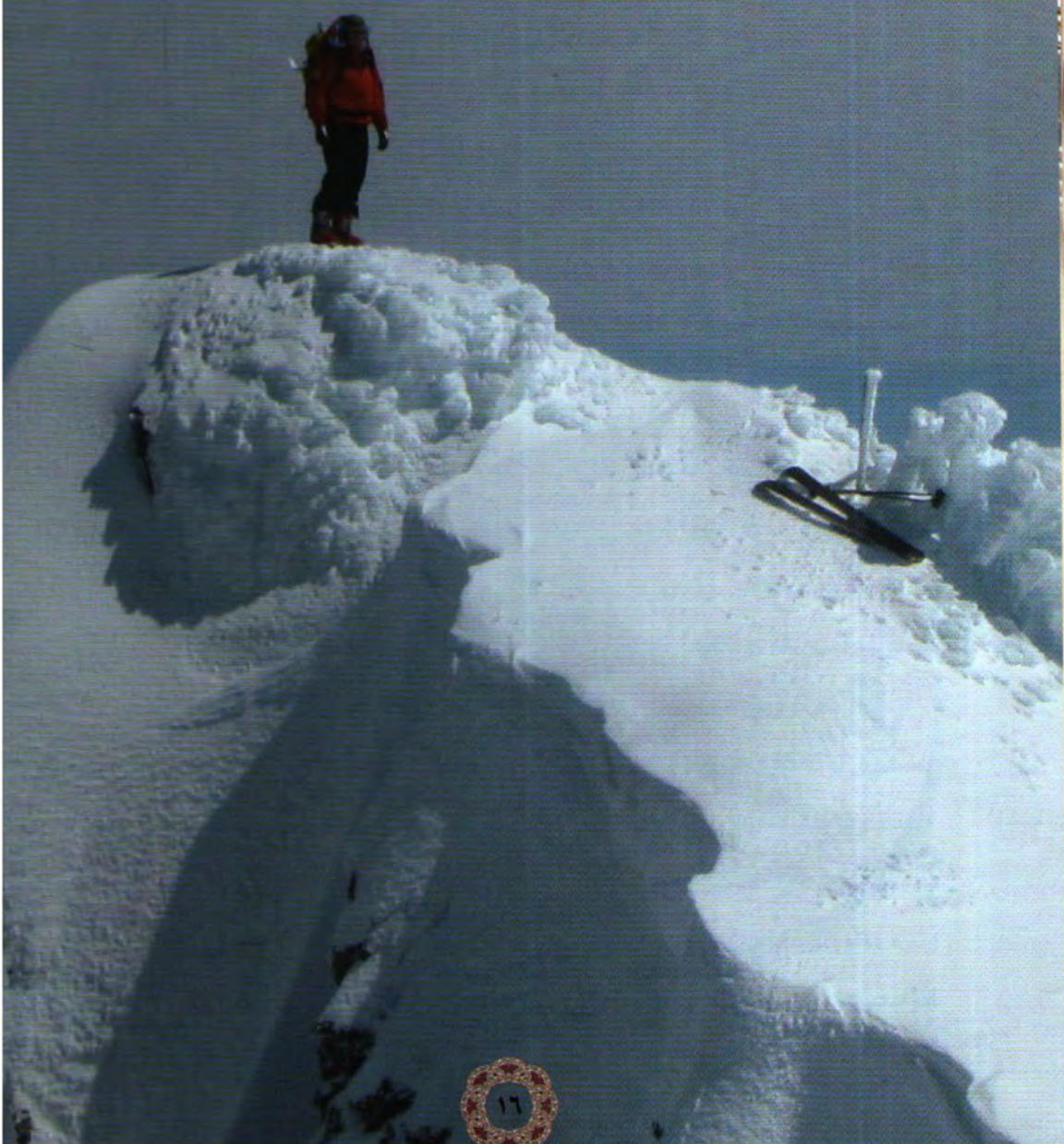
باليولى حكيم

باليولى حكيم له ولامي بازرگانی له خوباییدا وتي: برو پیازو كالهک بکره!
بازرگان لمبه رنه وهی له جاري يه که مدا سودو قازانجي زوری به هوي راویتیزی
باليوله وه کردبوو، بى سى و دوو رویشت ئەندازه يه کي زوری پیازو كالهک كپی.
دواي ماوه يه کي کەم، ته اوی پیازو كالهکان رزین و تياچوون، جگه له فريدان
بۇ هيچ شتىكى ديکە نەدەبوون، بازرگان زيانىكى زورى كرد، هەربۆيە كەوتە گەرەن
به دواي باليولى حكيم و دانادا، كاتىك باليولى بىنى زور به تۈورەيىھە وتي: جاري
يه کەم كە پېت وتم، ئاسن و لۆكە بکرە، به هوي پېشنىارەكە تەوه قازانجي باشم كرد،
بەلام جاري دووھە ئەھە ج پېشنىارىيەك بۇو بۇ منت كرد، مالت ويران كردم، زەرەر و
زيانىكى زورم كرد..

باليولى حكيم له ولامي بازرگانه كەدا وتي: جاري يه کەم كە هاتى بۇ لام، ژيرانه
بانگت كردم و تت، باليولى حكيم و دانا، منيش ژيرو دانايانه ولام دايته وه، بەلام
له جاري دووھە مدا بانگت كردم باليولى شىت، منيش شىتانه ولام دايته وه!
بازرگان به بىستنى ئەم ولامە زور شەرمەزار بۇو!

گریشتن بہ لوٹکہ ماندوبونی دھوپت!

حهکیم و ھلامه کانی بؤ ئەو کاتو بؤ نئیستاو بؤ ئایندهش ھیندە بەھیزبۇوه، كە دەگریت ھەمۈوان پەندى لىيوربىگرىن، لە وتمە و ھلامه کانى رابمېنن، بە وردى سەرنج لە قىسە کانى بىدىن، چونكە سەرجمەم و ھلامو قىسە کانى بەسۇدو بەھىزىو پى ماناپۇوه!
 جارىكىان كاپرايەك لە رېگەدا گەيشت بە بالوولى حەکیم، گوتى: جەنابى حەکیم، دەممە ويىت بىرۇم بؤ لەسەر لوتكەئى ئەو كىيە بىلنىدە، دەتوانى نزىكتىرىن رېگەم پى بلىي؟ تا بەكەمترىن كاتو ماندووبۇونىكى كەم بگەمە لوتكەئى كىيەكە؟
 حەکیم و ھلامى دايەوەو گوتى: نزىكتىرىن و ئاسانتىرىن رېگە، ئەوهەيە كە نەپروېت بؤ لوتكەئى ئەو كىيە! چونكە تو دەتەويىت بگەيت بە لوتكەئى كىيەكە، بەلام لە دوورى رېگەكە و ماندووبۇونت دەترسىت!
 حەکیم مەبەستى ئەوهەبۇو، نابىت مەرۆف بىيەويىت بەرەو لوتكەو ھيوا بىروات، بؤ ئەنجامدانى كارېك بىروات، يا بؤ ھىئانەدى ئاواتىكى بىروات، يان مەرۆف بىيەويىت شتىك بە دەستبىنېت، ياخود بە ھيوايەكى لە مىزىنەئى شاد بىت، بەلام نەيەويىت ماندوو بىت، نەيەويىت لەو پىناؤددادا ئارەق بىرېزىت!
 كەواتە ئەگەر مەرۆف بىيەويىت پلە بىلنىدە بەدەست بىنېت، پلە بىلنىدە شەونخۇونى دەدەويىت، بؤ گەيشتن بە ئاواتو ھيواكانمان پىۋىستىمان بە ماندووبۇون و ئارامگىرن و ھەولدانە.. پىۋىستىمان بە ورەي بەرزو بىروا بە خۇبۇون و بەرددەۋامىيە!
 ئاواتەكان ھىچ كات بەبى دەرەسەرلى و ماندووبۇون نايەنە دى، ھيواكان گەر كىدارىيان لەگەلدا نەبىت، ھەرگىز چەن ناكەن، چەن كانىش بەبى بەرددەۋامى ھەر زۇو وشك دەبن و ھەلددەۋەرىن.. كەواتە بؤ گەيشتن بە ھيواكان.. ھەول بىدە، ماندووبە، بەرددەۋامىبۇون، ئەمەرۇ، يان سېبەي دېتەدى و خەونەكەت دەكاتە واقىع و ژيانىتاسوودە كامەران دەكات.. ھاۋىرېبۇون لەگەل ئەو سى خالەدا ھيواو ئاواتە سەختەكان دەكاتە واقىع و روخسارە پى لە خەممەكان خەندەباران دەكاتو دلە تەنگەكان ئاوهەدان دەكاتە وەو نىيوجەوانە تارىكەكان بە ئەندازەي مانگى چواردە، رۇوناڭ دەكاتەوە.

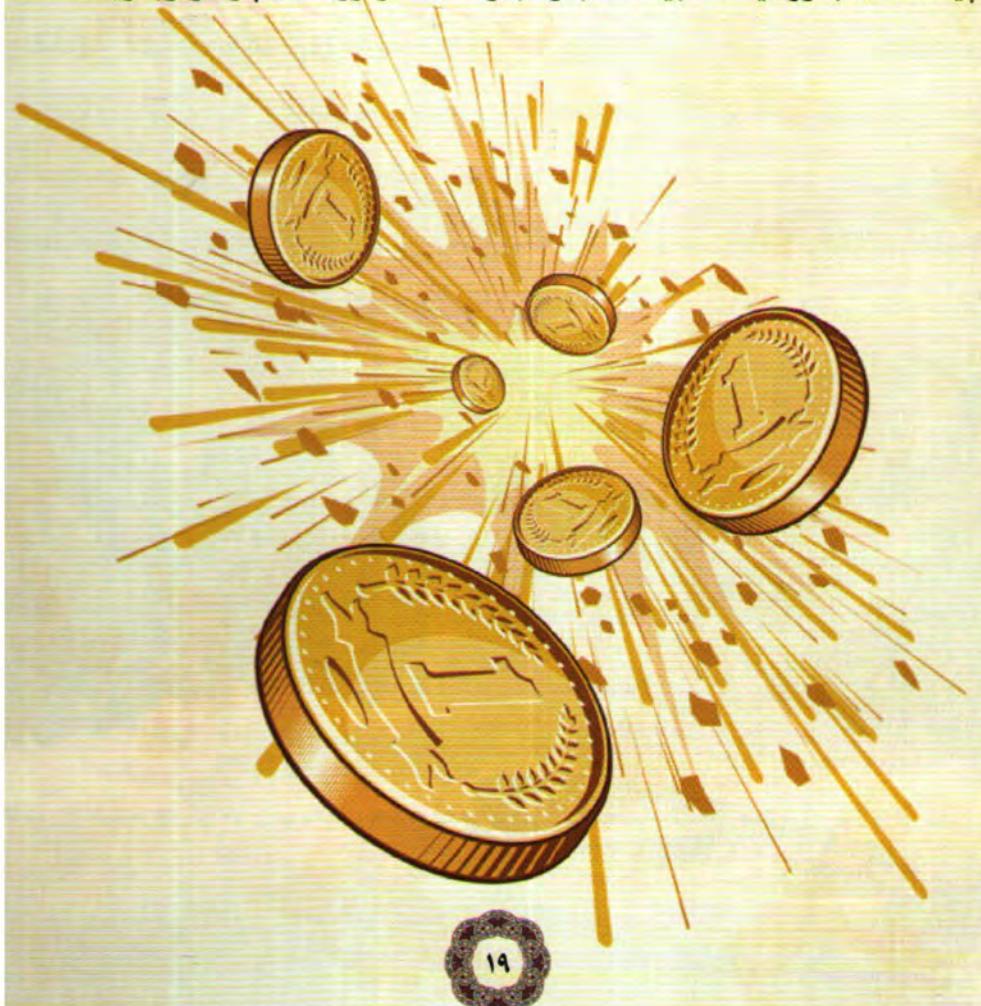
بُونی خواردن ده فروشیرت؟

رُوزیکیان کابرایه‌کی دهسته‌کی ههزار به بازاردا تیپه‌ری، چاوی به چیشتاخانه‌یه که‌وت، کاتیک بینی چیشتالینه‌ره‌که سه‌ری مهنجه‌له‌که‌ی هه‌لدایه‌وه، بونیکی زور خوشی چیشته‌که بلاوبووه‌وه، نه‌ویش زور به تامه‌زورییه‌وه بُونی چیشته‌که‌ی کرد.. دواتر رقیشت و که‌میک له چیشتاخانه‌که دوورکه‌وت‌وه، خاوه‌نی چیشتاخانه‌که بانگی کردو گوتی: تو له هه‌لمی خواردن و چیشته‌که‌ی من سوودت و هرگرت، ده‌بیت نرخی نه و بُون و به‌رامه‌یه بدھیت.. قسه‌یه ک له کابرای دهسته‌کی و قسه‌یه ک له خاوه‌ن چیشتاخانه، ده‌نگیان به‌رزبووه‌وه خه‌لکی لئیان کۆبۇونه‌وه.. ئه و پیاوه بىچاره‌ی که تنه‌نا بُونی خواردن‌که‌ی کردبۇو، له دووره‌وه بالوولی داناو حه‌کیمی بینی، بانگی

کردو تکای لیکرد، که داودری نیوانیان بکات.. کاتیک بالوول گویبیستی هه ردوو ولايان
بوو، به خاوندی چیشتخانه کهی گوت: ئایا ئەم پیاوە له خواردنە کهی تۆی خوارد؟
خاوندی چیشتخانه کەش گوتى: نە خىر، بەلام ئەو سودى له بۇنى چیشتە کەی من
بىنیووه!

بالوول چەند سكە يەکى زىوی دەرهەنناو نىشانى خاوند چیشتخانه کەيدا و فرپى
دايە سەر زەوی، تا زرنگە لىيوه بىت.. پاشان گوتى: فەرمۇو دەنگى سكە زىوپىيە کە
وەربىگە!

خاوندی چیشتخانه کە زۆر بەسەرسور مانە وە گوتى: ئەوه ج جۆرە پارەدانىكە؟
بالوولى حەكىم گوتى: ئەوه ھاوشىيە دادوھرىيە کەی تۆيە، کەسىك بۇنى
چیشتە کەی بفروشىت، دەبىت لە بەرامبەردا دەنگو زرنگە پارە وەربىگەت..

ھر زار دناری زبر

رۆزیک بالوول سه‌ردانی خه‌لیفه هاروون دهکات، له کاتیکدا خه‌لیفه هاروون له نیو
کوشکه‌کهی نزیک رووباری دیجله له‌گه‌ل کۆمه‌لیک پیاواماقول و کەسانی به ئەزمۇونو
شارەزا دانیشتبوو.. بالوول دواي سلا‌وکردن، رۆیشت له تەنیشت خه‌لیفه هاروونەوه
دانیشت، خه‌لیفه هاروون له و رەفتارهی بالوول ناپەھەت بۇو، هەر بؤیە ویستى
له بەرچاوى میوانەکان بچووکى بکاتەوه، بۇ ئەم مەبەستە پىئى گوت: میوانەکانم
پرسیاریکیان ھەمیه، ئەگەر توانیت دەستبەجى وەلامیان بەدەیتەوه، ھەزار دینارى
زېرت پىدەبەخشم، ئەگەر وەلامەکەت نەزانى، ئەوا پىش و سەمیلت دەتاشىن و سوارى
ولاقىخت دەکەين و بە ناو بازارو كوجە و كۆلانەکانى شارى بەغدادا دەتسورىنىنه‌وه..
بالوولى حەکىم و دۇنيا نەويست وتنى: من پىويىستم بە زېرو دینارى تۈنیيە، بە
يەك مەرج ئامادەم وەلامى پرسیارەکەتان بەدەمەوه، دەبىت له بەرامبەردا سەد كەس
لە دۆستانى ئىمە، كە لە زىندانەکانى تۆدا ژيان دەگۈزەرىتنى، ئازاد بکەيت! خۇنەگەر
نەمتوانى وەلام بەدەمەوه، فەرمى بەدەنە نىيۇ رووباری دیجلەوه..

پرسیارەکە بەمشىۋەدە ئاراستە بالوول كرا: ئەگەر مەرەلکو گورگىڭىو چەپكەيەك
گىات پىبىت، بەنەويت يەك يەك بىيانبەيەتە ئەوبەرى رووبارەکە، بە شىۋەدەك كە
نەمەرەكە گياكە بخواتو نە گورگەكەش مەرەكە بخوات.. چى دەكەيت؟
بالوول گوتى: يەكەمجار مەرەكە دەبەمە ئەوبەرى رووبارەکە، پاشان دەگەرەتىمەوه
گياكە دەبەمە ئەوبەرى رووبارەکە، له‌گه‌ل دەستى خۆم مەرەكە دەھىنەمەوه ئەمبەرى
رووبار، پاشان گورگەكە دەبەمە ئەوبەرى رووبارەکە، كۆتاجار دەگەرەتىمەوه مەرەكە
دەبەمەوه ئەوبەرى رووبارەکە، بە شىۋەدە كە سەلامەتى و يەك يەك
دەگەيەنە ئەوبەرى رووبارەکە..

خه‌لیفه هاروون گوتى: ئافھەرين، وەلامەکەت زۆر راستە، بىياريدا سەد كەس له
دۆستانى بالوول له زىندان ئازاد بکرىن..

مرۇقە ئىرەكان دۇنيا نەويىستان، ئاسوودەيى دەوروبەريان له پارەو سامان لەلا
گەورەترو گرنگترە..

کامان شیئین؟

رـوـزـيـكـ بـالـوـولـيـ حـكـيمـ، دـهـرـوـاتـ بـوـ سـهـرـدـانـيـ يـهـكـيـكـ لـهـ گـورـسـتـانـهـ کـانـيـ شـارـىـ
بـهـ غـدـادـ، لـهـ نـيـوـ گـورـسـتـانـهـ کـهـ دـادـنـيـشـىـ وـ دـهـکـمـوـيـتـهـ جـيـهـانـىـ خـهـيـالـمـوهـ، لـهـ کـاتـهـداـ
خـهـلـيـفـهـ هـارـونـ بـهـ لـاـيـ گـورـسـتـانـهـ کـهـداـ گـوزـهـرـ دـهـکـاتـ، دـهـبـيـنـيـتـ بـالـوـولـ بـهـ تـهـنـهاـ لـهـ
گـورـسـتـانـ دـانـيـشـتـوـوـهـ، زـوـرـ بـهـ توـوـرـهـيـيـهـوـهـ پـيـيـ دـهـلـيـتـ: بـالـوـولـ تـؤـ کـهـ عـاقـلـ دـهـبـيـتـ?
بـالـوـولـيـشـ سـهـرـدـهـکـمـوـيـتـهـ سـهـرـ درـهـخـتـيـكـيـ بـهـرـزوـ بـهـ دـهـنـگـيـكـيـ بـهـرـزـ دـهـلـيـتـ: ئـهـيـ

هـارـونـ، ئـهـيـ شـيـتـ، تـؤـ کـهـ عـاقـلـ دـهـبـيـتـ?

هـارـونـيـشـ لـيـ نـزـيـكـ دـهـبـيـتـهـوـهـوـ دـهـچـيـتـهـ زـيـرـ دـرـهـخـتـهـکـهـوـهـوـ بـهـ سـهـرـ پـشتـىـ
ئـهـسـپـهـکـمـيـهـوـهـ دـهـلـيـتـ: مـنـ شـيـتـمـ، يـاـنـ تـؤـ شـيـتـىـ کـهـ بـهـ تـهـنـهاـ لـهـ گـورـسـتـانـ دـانـيـشـتـوـوـىـ?

بـالـوـولـ دـهـلـيـتـ: مـنـ کـمـسـيـكـيـ ژـيـرـمـ، تـؤـشـ شـيـتـىـ?

هـارـونـ دـهـلـيـتـ: چـوـنـ؟

بـالـوـولـ: بـهـ دـهـسـتـىـ ئـامـاـزـهـ بـوـ کـوـشـکـهـکـانـيـ هـارـونـ دـهـکـاتـوـ دـهـلـيـتـ: چـونـکـهـ مـنـ
دـهـزاـنـمـ ئـهـوـ کـوـشـکـانـهـ هـهـمـيـشـهـيـيـ نـيـنـ، کـاتـيـنـوـ لـهـنـاـوـدـهـچـنـ، تـهـنـهاـ بـوـمـاـوـهـيـهـکـيـ کـهـمـ

خاوهنه کانیان له نیویاندا ده حه سینه و، پاشان ئاماژهش بۇ گۆرسستانه که ده کاتو ده لیت: ئەمە مالى ھەمیشەی و سەرەنjamى ھەمموو مرۆفە کانه!
من دەمەویت ئەم مالەم ئاوددان بکەمەوە، پیش مالى دنیام، بەلام تو کۆشكە کانى دنیات ئاوددان دەکەیتەوە، ئەم مالەش (ئاماژه بۇ گۆرە کە دەکات)، ویران دەکەیت، لە بەرئەوە رقت لهو رۆزەیە کە له ئاودانیيەوە دەگویزرىتەوە بۇ مالىکى ویرانە، لە گەل ئەوەشدا کە دەزانیت ئەوە سەرەنjamى ھەمموومانەو دەربازبۇون لىنى ئاستەمە!
ئیستا تو پىم بلى، کاممان شىتىن؟

بەبىستنى ئەم ئامۆژگارىيانە بالوول، هارونە رەشید دلى کەوتە جوشو دەستى كرد بە گريان و هۇن هۇن فرمىسک بە چاوه کانىدا دەھاتنە خوارەوەو بە دەنگىزى پە لە گريان وتى: سويند بە خودا تو راست دەکەیت!!
پاشان وتى: ئەم ئامۆژگارىم بکە..

بالوول: پەيامى خواى گەورە بەسە بۇ ئىمە، پابەندىبە پىوهى و جىبەجى بکە..
پاشان هارون وتى: ئاياداواكارىيەكتەھەيە تا بۇت جىبەجى بکەم?
بالوول: بەلى، تەنها سى داواكارىم ھەيە، ئەگەر بتوانى بۇم جىبەجى بکەيت..
ئەوا زۆر سوپاست دەکەم..

هارون وتى: داواكانت بکە..

بالوول:

- دەمەویت تەمەنم زىادبىكە!

- لە فريشتهى گيان كىشان بىپارىزە!

- دەمەویت بىخەيە بەھەشتەوەو لە دۆزەخ دوورم بخەيەو!!

هارون: ببۇرە ئەوانە لە توانىيە مندا نىن!

بالوول: كەواتە بىانە كە تۆش ھەروەكە مرۆفە کانى دىكە بەندەي، نەك پادشا، مىشىش ھىچ پىويستىيەكم بە بەندەيەكى وەكە بەرىزتان نىيە!

بالوول و فرمانبره‌وای کوفه

فهرمانبره‌وای کوفه لای خه‌لکی به که‌سیکی چروک و ره‌زیل و دهست نوقا و ناوبانگی
ده‌گردببو، به‌لام هیج که‌س نه‌یده‌ویرا ئه‌م راستیه له به‌رده‌میدا بدرکینیت..
رۆزیکیان فهرمانبره‌وای کوفه ویستی کاتیکی خوش به‌سه‌ربه‌ریت و که‌میک گالتنه
سو عبه‌تو قسه‌ی خوش بکات، بیری کرده‌وه باشترين ریگه بو به‌سه‌بردنی کاتیکی
خوش و پر له گالتنه و گمپ، له هه‌مان کاتدا هیچیشی تینه‌چیت، بالوولی به خه‌یالدا
هات، پاسه‌وانه‌کانی راسپارد تا برقون بالوولی بو بانگ بکه‌ن، کاتیک بالوول گه‌یشه
کوشک، فهرمانبره‌وا ویستی به چهندین پرسیار شه‌رمه‌زاری بکات، به‌لام هه‌رچه‌ند
پرسیاري ئاراسته ده‌گرد، بالوول وه‌لامیکی گورچکبی ده‌دایه‌وه، به‌شیوه‌یه که

بالوولی حکم

فه‌رمانرها شه‌رهزار دهبوو، فه‌رمانرها ناچار بؤئه‌وهی له و قهیرانه دهرباز بیت،
که به دهستی خوی سازی کردوده، به بالوولی گوت؛ بیستوومه که تو، سه‌باره‌ت به
سه‌گی راو، شاره‌زایی باشت هه‌یه..

بالوول وتنی: خۆزگه وابووایه، مه‌به‌ستت چیه لهم پرسیاره؟

فه‌رمانرها وتنی: تو دهزانیت که من زور حزم له راوو راوشکارییه، له‌به‌رئه‌وه
دهمه‌ویت سه‌گیکی باشم بؤ په‌یدا بکه‌یت، بؤ راوكردن.

بالوول: هه‌ول دده‌ده نه داواکارییه‌ت بؤ جیبه‌جی بکه‌م.. له‌گه‌ل نه‌م قس‌هیه نه‌وه‌ه
جیگه‌ی سه‌رسورمان بwoo لای فه‌رمانرها.. نه‌وه‌بوو بالوول له شوینی خوی نه‌جو‌لا!

فه‌رمانرها: دده‌مه‌ویت هه‌ر نیستا برؤی داواکارییه‌که‌م بؤ جیبه‌جی بکه‌یت..

بالوول: به چاوان هه‌رئیستا ده‌رۆم، دواى چه‌ند رۆزیک ده‌گه‌ریمه‌وه بؤ لاتو نه‌ه
سه‌گه‌ت بؤ ده‌هینم که داوات کردوده.

دواى چه‌ند رۆزیک بالوول هاته‌وه بؤ کوشک، سه‌گیکی قه‌لله‌وهی له‌گه‌ل خویدا
هینابوو، کاتیک فه‌رمانرها چاوی که‌وت به‌ه سه‌گه قه‌لله‌وه، زور به توره‌ییه‌وه
گوتی: مه‌گه‌ر تو شیت بوویت؟

بالوول: بؤچی شیت بووم، جه‌نابی فه‌رمانرها، شتیک رپوویداوه؟

فه‌رمانرها به توره‌ییه‌وه گوتی: نایا تو نازانی سیفاتی سه‌گی راو چیه؟

بالوول به هیمنی وەلامی دایه‌وه‌و گوتی: به‌لئی ده‌زانم!

فه‌رمانرها گوتی: زورباشه، نیستا سیفاته‌کانی سه‌گی راومان پی بلی..

بالوول: سه‌گی راو ده‌بیت لهش سووکو لاواز بیت، بؤئه‌وهی بتوانیت به خیرایی
رپاکاتو به ئاسانی نیچیره‌که‌ی بگریت.

فه‌رمانرها: نه‌گه‌ر نه‌وه ده‌زانیت بؤچی سه‌گیکی ئاوا قه‌لله‌وت له‌گه‌ل خوت
هیناوه؟

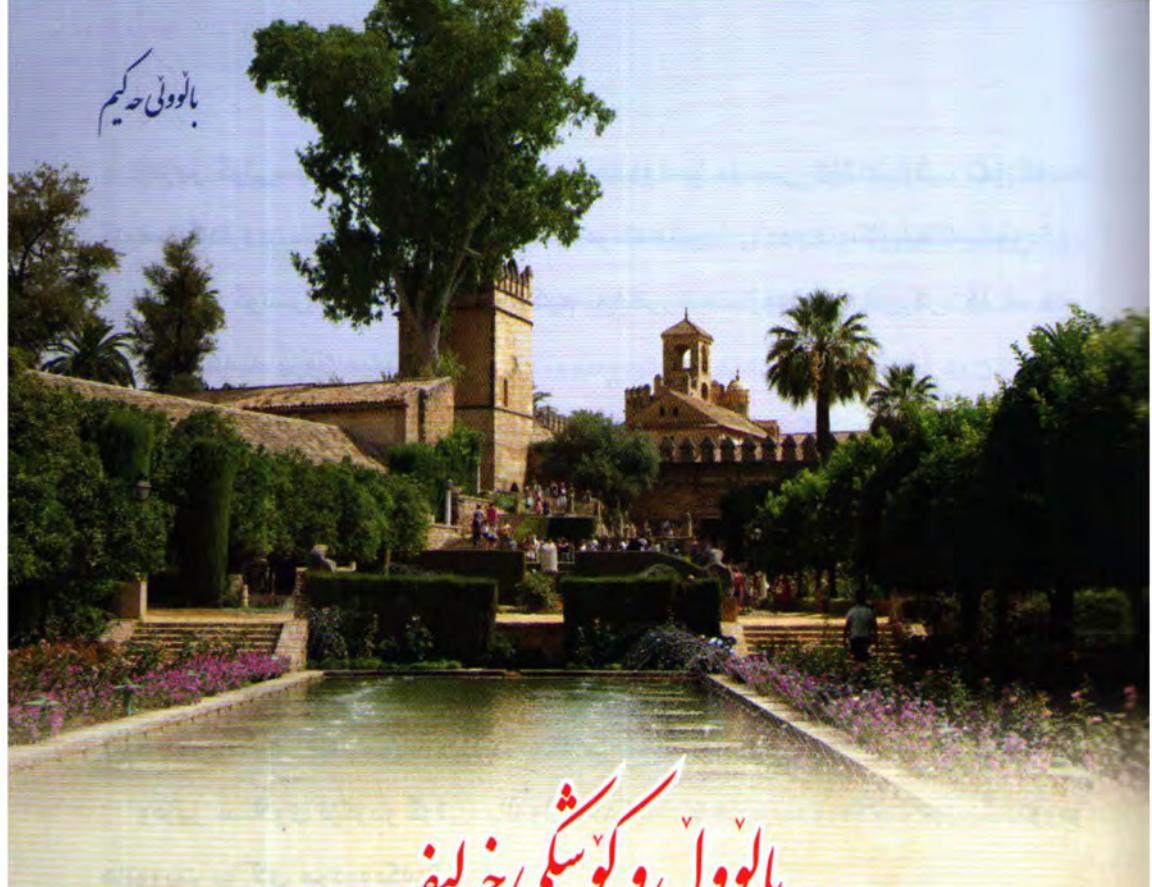
فه‌رمانرها له توره‌ییدا روخساری سوور داگیرسابوو، بالوولیش نه‌م کاره‌ی بؤیه

کردبوو که وانهیهک فیری فه‌رمان‌پروا بکات، حه‌کیمانه ودلامی دایه‌وه: جه‌نابی فه‌رمان‌پروا، توره مه‌به، تو بهو چرووکی و ره‌زیلیه‌ی که ناسراویت له نیوان خه‌لکیدا، تنه‌ها له ماوهی يهک هه‌فته‌دا ئەم سەگە دەکەیتە سەگىکى لەپو لاواز، بەشیوھیهک که سەگى راویش بە ئەندازه‌ی ئەو، نەتوانن رابکەن.. فه‌رمان‌پروا، سەری راوه‌شاندو پووی کرده خه‌لکەکەو گوتى: ئایا ئىیوه دەزانن، کە من كەسیکى ئەوەندە رەزیل و چرووکم؟ قسەکانی بالوول راسته؟ ئاماده‌بۇوان ودلامیان دایه‌وه: بەلىن جه‌نابی فه‌رمان‌پروا، بالوول حه‌کیم راست دەکات..

فه‌رمان‌پروا بە توره‌یه‌وه وتى: دايكتان پۇلە رۇلەتان بۆ بکات.. بەپەله بەجىى هىشتن، تا لەو شەرمەزارىيە خۆى دەرباز بکات..

پژدى و چرووکى، دزىكىرنە له خۆت و دەستبلاویيە بۆ میراتگە كانت!

باقول و کوشکی خلیفه

خلیفه هارونه رهشید کوشکی کی له سهر جوانترین شیوه و دیزاینی نه و سه رده مهی خوی در اوستکرد، کاتیک کوشکه کهی تهوا و بwoo، فهرمانی کرد به و زیره کهی که به نیو تهواوی شارو شه قامه کانی به غدادا بگه ریتو خه لکی ئاگادار بکاته ود، که ده بیت هه موو دانیشت وانی شار سه ردانی کوشکی خلیفه بکه نو به وردی سه رنجی بدهن، تا هر که سیک په خنه و پیش نیاریکی له باره کوشکه ود هه یه، سوودی لی بینن و کوشکه کهی پئی راز او وتر بکه ن، بو ماوهی حه ووت رؤز به شه قامه کانی به غدادا ئاگاداریان بلا و کرده ود، خه لکی له هه موو ناوچه یه که ود هاتن بو بیننی کوشکی خلیفه، به بیننی سه رسام و دلخوش بیوون، هیج که س نه یتوانی ته نه ره خنه یه کی لئی بدؤزیته ود، دوای حه ووت رؤز هارونه رهشید و تی: ئایا که سیاک ماوه کوشکه کهی نه بیننی بیت و به ددم دوا کاری یه که مانه ود نه هاتبی؟

وزیر گوتی: به لئن ته‌نها يه ک که‌س نه‌هاتووه بـو بـینـینـی کـوشـکـ، وـتـیـ: ئـهـوـ کـهـسـهـ
کـیـیـهـ ئـاـگـاـدـارـیـ وـ بـانـگـهـواـزـیـ ئـیـمـهـ بـیـسـتـوـوـهـ وـ نـهـهـاتـوـوـهـ بـهـدـهـ دـاـوـاـکـارـیـیـهـ کـهـمـانـهـوـهـ؟ـ
وزیر گوتی: ته‌نها بالـوـولـیـ حـكـيمـ نـهـهـاتـوـوـهـ، هـارـوـنـ فـهـرـمـانـیـ کـرـدـ کـهـ لـهـ هـمـ
شـوـینـیـکـ هـهـیـهـ بـرـوـنـ بـیـهـیـنـ!

وزیر به سواری ئـهـسـپـهـکـهـیـ بـهـ رـیـکـهـوتـ تـهـواـوـیـ شـاقـامـوـ کـوـلـانـهـکـانـیـ بـهـغـدـادـ گـهـرـاـ
بـهـلـامـ بـالـوـولـیـ نـهـبـیـنـ، لـهـ هـاـوـرـیـیـهـکـیـ پـرـسـیـ کـهـ بـالـوـولـتـ نـهـبـیـنـیـوـهـ؟ـ
وـتـیـ: ئـهـگـهـرـ لـهـ شـارـ لـهـ نـیـوـ زـینـدـوـوـهـکـانـ نـهـبـیـتـ، کـهـواتـهـ بـوـ دـیدـارـیـ مـرـدـوـوـانـ
رـوـیـشـتـوـوـهـ، وـزـیرـ بـهـرـیـکـهـوتـ بـوـ گـوـرـسـتـانـیـ شـارـ، سـهـیـرـیـ کـرـدـ ئـهـوـاـ بـالـوـولـ لـهـ نـیـوانـ دـوـوـ
گـوـرـدـاـ دـانـیـشـتـوـوـهـ عـهـمـاـمـهـکـهـیـ بـهـسـهـرـهـوـ نـهـمـاـوـهـ وـ ئـیـسـقـانـیـکـیـ بـهـ دـهـسـتـهـوـ گـرـتـوـوـهـ
بـهـدـهـ گـرـیـانـهـوـ لـهـبـهـرـخـوـیـهـوـ قـسـهـ دـهـکـاتـ.

وزیر سـلـاوـیـ لـیـکـرـدـوـ گـوـتـیـ: بـالـوـولـیـ حـكـيمـ، بـوـچـیـ زـینـدـوـوـهـکـانـتـ جـیـهـیـشـتـوـوـهـوـ
هـاتـوـوـیـتـ بـوـ لـایـ مـرـدـوـوـهـکـانـ؟ـ

بالـوـولـ گـوـتـیـ: منـ لـهـ لـایـ کـهـسـانـیـکـ دـانـیـشـتـوـوـمـ کـاتـیـکـ جـیـمـ هـیـشـتـنـ، غـهـیـبـهـتـمـ
ناـکـهـنـ، کـاتـیـکـیـشـ لـایـ دـادـهـنـیـشـ، ئـازـارـمـ نـادـهـنـ، بـیـرـکـرـدـنـهـوـ لـهـ ژـیـانـ ئـهـوـانـ پـهـنـدوـ
ئـامـوـزـگـارـیـیـ..ـ

پـاشـانـ وـزـیرـ گـوـتـیـ: خـهـلـیـفـهـ هـارـوـنـ دـاـوـاـیـ گـرـدـوـوـهـ کـهـ بـهـرـیـزـتـانـ سـهـرـدـانـ بـکـهـنـ،
بالـوـولـ گـوـتـیـ: خـهـلـیـفـهـ جـ پـیـوـیـسـتـیـیـهـکـیـ بـهـ منـ هـهـیـهـ؟ـ

گـوـتـیـ: دـهـیـهـوـیـتـ بـوـچـوـونـیـ تـؤـ بـزـانـیـتـ سـهـ بـارـهـتـ بـهـ کـوـشـکـهـکـهـیـ!ـ پـاشـانـ پـیـکـهـوـهـ بـهـ
رـیـکـهـوـتـنـ بـوـ کـوـشـکـیـ خـهـلـیـفـهـ هـارـوـنـ، سـلـاوـیـ لـهـ خـهـلـیـفـهـ کـرـدـ ئـهـوـیـشـ بـهـ جـوـانـتـرـینـ
شـیـوـهـ وـهـلـامـیـ دـایـهـوـهـ وـ فـهـرـمـانـیـ پـیـکـرـدـ دـابـنـیـشـیـتـ، بـالـوـولـ دـانـیـشـتـوـ چـاـوـهـکـانـیـ بـرـیـیـهـ
زـهـوـیـیـهـکـهـ، نـهـ سـهـرـیـ هـهـلـبـرـیـ بـوـ لـایـ خـهـلـیـفـهـ، نـهـ تـهـماـشـاـیـ کـوـشـکـهـ نـوـیـیـهـکـهـیـ دـهـکـرـدـ،
خـهـلـیـفـهـ هـارـوـنـ پـیـیـ گـوـتـیـ: بـوـچـیـ سـهـیـرـیـ کـوـشـکـهـکـهـمـ نـاـکـهـیـ؟ـ منـ لـهـبـهـرـئـهـوـهـ نـارـدـوـوـمـهـ
بـهـ دـوـایـ تـؤـداـ تـاـ بـهـ وـرـدـیـ سـهـیـرـیـ کـوـشـکـهـکـهـمـ بـکـهـیـتـ، ئـهـگـهـرـ هـهـرـ کـهـمـوـکـورـیـیـهـکـیـ
تـیـدـایـهـ پـیـمانـ بـلـیـ، تـاـ چـاـکـیـ بـکـهـیـنـ؟ـ!

بالوولی حهکیم

بالوولی حهکیم گوتی: جهناپی خه لیفه ئەم کۆشکەی تۆ دوو عەیبى سەرەکى و
زۆر رۇونى تىدایە.. يەكەميان ئەھەدیە كە خاوهنى ئەم کۆشکە دەمرىتە كۆشکە كەھى
جىددەھىلىت، دووهەميان كۆشکە كەش دەپروخىتە نامىننېتە وە!
هارون بە بىستىنى ئەم وشەيە زۆر توورەببۇو، وتى: بالوول تۆ هاتووى سەرەخۇشىمان
لى بکەى، يان پىرۋۇزباييمان لى بکەى! بالوولى حهکیم وتى: كۆشکە كەھى تۆ زىاتر لە
سەرەخۇشىيە وە نزىكتە تا پىرۋۇزبايىيى، پاشان شىعىرىتى بەسەردا خويىندە وە..
خه لیفە يەكجار سەرسام بۇو بە قىسەكانى بالوول، ھەر لە بەرئە وە داواى ليڭىد
زىاتر ئامۇزگارى بىكەت.. بالوولى حهکىم يىش چەند پارچە شىعىرىتى دىكەى بۇ
خويىندە وە تىايىدا ئامۇزگارى كرد كە دنیا كۆتاىى دىتە توېشۇو ھەلگرىت بۇ رۇزىك
كە دىنارو درەھەم و كۆشكە تەلار، سوود بە خاوهنه كەھى ناگە يەنېت..

بالوول و جونهیدی بەغدادی

جونهیدی بەغدادی يەكیك لە زاناو شارەزاو كەسە بەناوبانگەكانى شارى بەغداد بۇو، رۆزىكىيان لەسەر زاري قوتابىيەكانى سەبارەت بە ئاكارو قىسى نەستەفەكانى بالوول ھەندىئاڭ شتى بىست، جونهيد پرسى: ئەو بالوولە كىيە؟ ھەندىئاڭ لە قوتابىيەكانى و تىيان كەسىكى سەرگەمردانە، ئەو شوين و جىيگەيەكى دىيارىكراوى نىيە..

جونهيد و تى: حەزدەكەم چاوم پىيى بکەۋىت، تكايه بىرۇن بىزانن لە كويىيەو بانگەيىشتى بکەن بۇ لام، تا كەمىئا قىسى لەگەلدا بکەم، چونكە من لە بارەى ئەوهودە زۇر شتى سەيرۇ سەرسورھىنەرم بىستووه..

قوتابىيەكانى شىيخ جونهيد ھەموو كۈلان و كوجەيەك لە ناو شاردا گەرمان، بەلام لە هىچ شوينىئاڭ نەبوو، لە كۆتايىدا لە دەرەوهى شار دۆزىيانەوە، پېيان گوت: كە مامۆستاكەمان دەيەۋىت چاوى بە تو بکەۋىت..

بالوولی حهکیم گوتی: ئەگەر ئەو پیویستی بە منه، دەبىت ئەو بىت بۇ لای من.
 کاتىئاڭ ئەم ھەوالەيان بە شىخ جونەيد گەياند، وتنى: ئەو راست دەكەت، دەبىت
 ئىيمە بىرىن بۇ لای ئەو، شىخ جونەيدو قوتابىيەكانى بە رېكەوتىن بۇ لای بالوولى
 دانا، لە ناوهراستى بىبابان چاوابان بە بالوول كەوت، سەرى خستبۇوه سەر بەردىئاكو
 بىرى لە چوار دەورەكەي دەكردەوە..

شىخ جونەيدو قوتابىيەكانى سلاۋىيان لە بالوولى حهکیم كرد، بالوول وەلامى
 دانەوەو ھەلسا لە تەنيشت مامۆستاوه دانىشت و پرسى تو كىي؟

ئەويش لە وەلامدا گوتى: من جونەيدى بەغدادىم.. وتنى: ئىشت چىيە؟ شىخ
 جونەيد ناماژەي بۇ قوتابىيەكانى كردو وتنى: كارى من پەروەرەكەن و رېنمۇونىكەنلىنى
 مەرۆڤەكانە..

بالوول بە خەندەوە وتنى: ئەگەر تو مامۆستاوه شارەزاي، ئايا ئادابى نانخواردن
 دەزانىيت؟

شىخ جونەيد زۇر بە مەتمانەوە وتنى: «سەرەتا بە ناوى خودا دەست پېىدەكەم،
 لە بەردەمى خۆمەوە دەخۆم، ھىۋاش ھىۋاش ناندەخۆم، بە ھىۋاشى پارووهكە دەجوم،
 سەيرى خواردى دەرۈبەرم ناكەم، دواى تەواوبۇون سوباسى خواى گەورە دەكەم،
 دەستەكانىشىم لە پىش نانخواردن دواى نانخواردن دەشۈرم». .

بالوول ھەستايە سەرپىچ گوتى: مامۆستا چۈن رېنمۇونى خەلگى دەكەيت، لە
 کاتىيىدا تو ئادابى نانخواردن نازانىيت؟

شىخ جونەيد بە وەلامەكەي بالوولى حهکیم سەرسام بۇو، قوتابىيەكانى گوتىيان:
 خۆت بىتاقەت مەكە ئەو پىاۋىيکى دىوانەيە، بەلام شىخ جونەيد بىرۇاى بەو قىسەيە
 نەكىد، لەو بىرۇايدا نەبۇو كە ئەو دىوانە بىت.. بالوول رۆيىشت و ئەوانى جىھېيشت،
 شىخ جونەيد بانگى كرد: تكايە من پىوېسىتم پىتە.. بالوول وەلامى دايەوە: باشە
 ئەگەر تو ئادابى نانخواردن نازانىيت، ئايا ئادابى قىسەكەن دەزانىيت؟

شىخ جونەيد وتنى: بەلنى، (تەنها بە ئەندازەي پىوېسىت قىسە دەكەم، قىسە

نابـهـجـنـ نـاـكـهـمـ، ئـهـگـهـرـ قـسـهـمـ بـوـ خـهـلـكـىـ كـرـدـ بـهـ ئـهـنـداـزـهـىـ تـوـانـاـيـ زـيـرـيـيـانـ قـسـهـيـانـ
لـهـگـهـلـداـ دـهـكـهـمـ، بـانـگـيـانـ دـهـكـهـمـ بـوـ رـيـگـهـىـ خـوـدـاوـ پـيـغـهـمـبـهـرـكـهـىـ «ـسـهـلامـىـ خـوـاـيـ»
لـيـبـيـتـ».. هـيـشـتـاـ قـسـهـكـانـىـ تـهـواـوـ نـهـكـرـدـبـوـوـ.. بـالـلـوـولـ دـهـسـتـىـ كـرـدـهـوـ بـهـ رـوـيـشـتـنـ،
قـوـتـابـيـيـهـكـانـىـ شـيـخـ جـوـنـهـيـدـ بـانـگـيـانـ كـرـدـ چـاـوـهـرـىـ بـكـهـ باـ مـامـؤـسـتـاـ قـسـهـكـانـىـ تـهـواـوـ
بـكـاتـ، بـالـلـوـولـ ئـاـوـرـىـ دـايـهـوـهـ وـتـىـ: بـوـمـ دـهـرـكـهـوـتـ تـوـ نـهـ ئـادـابـيـ نـاـنـخـوارـدـنـ دـهـزـانـيـتـ، نـهـ
ئـادـابـيـ قـسـهـكـرـدـنـ، ئـيـدىـ چـيـتـ لـهـ منـ دـهـوـيـتـ؟

قـوـتـابـيـيـهـكـانـىـ كـهـ بـيـنـيـانـ رـوـخـسـارـىـ مـامـؤـسـتـاـكـهـيـانـ زـوـرـ تـيـكـچـوـوـهـ، وـتـيـانـ مـامـؤـسـتـاـ
بـيـنـيـتـ كـهـ ئـهـمـ پـيـاـوـهـ شـيـتـهـ، ئـيـدىـ لـهـوـهـ زـيـاتـرـ چـاـوـهـرـوـانـىـ چـىـ لـىـ دـهـكـهـيـتـ؟
شـيـخـ جـوـنـهـيـدـ وـتـىـ: پـيـوـيـسـتـهـ گـوـىـ بـوـ قـسـهـكـانـىـ رـادـيـرـيـنـ، شـيـخـ جـوـنـهـيـدـ بـهـ دـوـاـيـ
بـالـلـوـولـ حـهـكـيـمـداـ رـوـيـشـتـ، بـهـلـامـ بـالـلـوـولـ هـهـوـلـىـ دـاـ زـيـاتـرـ دـوـورـ بـكـهـوـيـتـهـوـهـ، شـيـخـ جـوـنـهـيـدـ
دوـوبـارـهـ بـانـگـيـ كـرـدـهـوـهـ وـتـىـ: مـنـ پـيـوـيـسـتـمـ پـيـتـهـ تـكـاـيـهـ.. بـالـلـوـولـ گـوـتـىـ: جـ پـيـوـيـسـتـيـيـهـكـتـ
بـهـ مـنـ هـهـيـهـ، خـوـ تـوـ تـهـنـانـهـتـ ئـادـابـيـ نـاـنـخـوارـدـنـ وـ قـسـهـكـرـدـنـيـشـ نـازـانـيـتـ؟
شـيـخـ جـوـنـهـيـدـ: وـتـىـ: مـنـ زـوـرـ شـتـ لـهـ تـوـوـهـ فـيـرـدـهـبـمـ..

بـالـلـوـولـ وـتـىـ: باـشـهـ ئـايـاـ ئـادـابـيـ خـهـوـتـنـ دـهـزـانـيـتـ؟
شـيـخـ جـوـنـهـيـدـ گـوـتـىـ: بـهـلـىـ، كـاتـيـكـ نـوـيـزـىـ خـهـوـتـنـاـمـ كـرـدـ، زـيـكـرـهـكـانـىـ خـهـوـتـنـ
دـهـخـوـيـنـمـوـ جـلـىـ خـهـوـ لـهـبـهـرـ دـهـكـهـمـوـ سـهـرـمـ لـهـسـهـرـ زـهـوـيـ دـادـهـنـيـمـوـ لـهـسـهـرـ لـايـ رـاستـ
دـهـخـهـوـمـ.. دـوـوبـارـهـ بـالـلـوـولـ حـهـكـيـمـ لـهـ قـسـهـكـانـىـ شـيـخـ جـوـنـهـيـدـ رـاـزـىـ نـهـبـوـوـ، وـتـىـ:
كـهـوـاتـهـ ئـادـابـيـ خـهـوـتـنـيـشـ نـازـانـيـتـ.. پـاشـانـ دـهـسـتـىـ بـهـ رـوـيـشـتـنـ كـرـدـهـوـهـ..

هـهـنـديـكـ لـهـ قـوـتـابـيـيـهـكـانـىـ شـيـخـ جـوـنـهـيـدـ وـيـسـتـيـانـ لـهـ بـالـلـوـولـ بـدـهـنـ وـ ئـازـارـىـ پـىـ
بـگـهـيـهـنـ، بـهـلـامـ شـيـخـ جـوـنـهـيـدـ رـيـگـهـىـ نـهـداـ، ئـهـوـ پـيـاـوـيـكـىـ زـيـرـبـوـوـ، دـوـابـهـدـوـاـيـ بـالـلـوـولـ
رـوـيـشـتـوـ وـتـىـ: مـنـ شـيـخـ جـوـنـهـيـدـيـ بـهـغـادـيـمـ، هـيـجـ نـازـانـمـ، تـكـاـيـهـ فـيـرـىـ ئـهـوـ شـتـهـمـ بـكـهـ
كـهـ تـوـ دـهـيـزـانـيـتـ لـهـبـهـرـ خـودـاـ..

بـالـلـوـولـ رـاـوـهـسـتـاـوـ خـهـنـديـهـكـىـ كـرـدـوـ وـتـىـ: ئـهـوـ كـاتـهـىـ بـانـگـهـشـهـىـ زـانـايـيـتـ كـرـدـ، مـنـ
لـيـتـ دـوـورـكـهـوـتـمـهـوـهـ، بـهـلـامـ كـاتـيـكـ دـانـتـ نـاـ بـهـ نـهـزـانـيـتـداـ ئـهـواـ مـنـ فـيـرـتـ ئـهـكـهـمـ..

بالوول لهسهر بهردیک دانیشت و داواي له شیخ جونهید کرد لهسهر ئه و بهرده ته نیشتنی دابنیشیت، پاشان وتنی: هه مهو ئه و شتائه سه بارت به ئادابي نانخواردن باست کردن لاوهکی بون، بنهمای سه رهکی نانخواردن ئه و هیه که ده بیت بزانیت، ئایا خواردن کهت حه لاله، يان نا، چونکه نانی حه رام سه دان ئادابي له گه لدا باس بکهیت سودی نییه، چونکه خواردنی حه رام دل رهش دهکات.

شیخ جونهید بهو و دلامه زور دلخوش بون، وتنی: خواي گهوره پاداشتت باته و.. پاشان سه بارت به ئادابي قسه کردن وتنی: پیویسته له دلیکی پاك و نییه تیکی بیگه رده و بیت و قسه کانت بؤ ره زامه ندی خواي گهوره بیت، نه ک هیج که سی تر، پاشان له قسه بین هوده و بین سود دوورکه ویته و، چونکه قسه بین سودو بین هوده، له ره زی قیامه تدا ده بیت به لاؤ نه گبهتی بؤ خاوهنه که، ئه گه ر بهو شیوه هیه نه بیت ئه و ئادابانه تی تو باست لیوه کردن، هیج سودیک به خاوهنه که ناگهیه نیت..

شیخ جونهید لهسهر بهرده که هه لساو به وینه قوتابیه ک لهسهر ئه زنؤ له خزمه تی بالوولی حه کیمدا دانیشت و وتنی: ئه و هیه تو فیرت کردم پیش تو له هیج که سم نه بیستووه! پاشان دهستی بؤ به سنگیه وه گرت و وتنی: ئیستا ئادابي نووستنم پی بلئ؟

بالوول گوتی: ئه و هیه تو گوت خاله لاوه کیمکانی نووستن بون، خالی سه ره کی نووستن ئه و هیه که دلت خالی بکهیته و له خوش ویستی دونیاو له حه سود و ئیره بی، له رق و کینه بهرام به موسولمانان، زیکرو يادی خودا بکهیت تا ئه و کاته چاوه کانت ده چیتله خه و..

پاشان بالوول هه ستاو شیخ جونهید ویستی دهسته کانی ماج بکات.. پی و ت: تو حه ق و راستیت فیرکردم، دواکارم له خواي میهره بان به باشترين شیوه پاداشتت بدانه و..

ماسفلوس

کهش و ههواي کوشکي خهليقه به تهواوي گورابوو، رفز رفز جهڙن بwoo، خوانى خهليقه به چهندها خواردنى به تامو ميووهات رازينرابووه، هر کهس لهو رفzedدا رووي بكردایه ته کوشکي خهليقه، به بىينى خوان و رازاوهيي کوشك، دلخوش و ئاسووده دهبوو.. له خواردنى به تامه كانى خوانى خهليقه، سكى برسى تيرده كرد.

هارونه رهشيد له سهر تهختى پاشايه تى خوى دانيشتبوو، هاو سه رهكى خاتوو (زوبه يده) له تهنيشتىي و دانىشتبوو، پىكەوه ياري شه ترهنجيان ده گرد، خزمەتكاره کان به رده وام خوانه کهيان ده رازاند ووه و خه لکيش پول پول دههاتن بۇ پيرفزبايي جهڙن و له سهر خوانه که داده نىشتىن و نانيان ده خواردو خوشبيي کانى خويان ده رهبرى، کوشك ئهوندنه قهربانع بwoo که کهسيك هەلدەستا له سهر خوان، ده ستې جى کهسيكى دىكە له شويئنه کهيدا داده نىشت..

لهو کاتهدا بالووليش و دکو هر هاولاتىيەکى ئاسايى، بۇ پيرفزبايي جهڙن هاته نيو کوشكەوه، خهليقه هارون داواي ليکرد که له سهر خوانه که دابنىشى و نانبخوات، بهلام بالوولى حهکيم، رهتىكىرده ووه له لايەکى ميوناخانه کهى کوشكدا دانىشت..

لهو كاتهدا دهرگاوانهكه هاته ژووره و هو و تى: ماسى فروشىك مؤلهتى هاتنه ژووري
دهويت بو لاي جهنا بتان؟

خه ليفه به بيئه و هى سهري له سهري ياري شه ترنه نجهكه بى هر ز بكاته و هى، و تى: ماسى
فروش چى دهويت؟ دهرگاوانهكه و تى: ماسى فروشهكه ماسى ييهكى زور گهوره
هيناوه، ده يه ويست پيشكهشى به ريزتاني بكتات.. خه ليفه هارون مؤلهتى هاتنه ژووره و هى
به ماسى فروش دا..

كاتيڭ ماسى فروش هاته ژووره و هى بو لاي خه ليفه و ماسى ييهكى پيشكهش كرد،
خه ليفه به گهوره يى و ناوازدىي ماسى ييهكى زور سه رسام بولو، به شىوه يهك هرگىز
پيشتر ماسى لهو جوره نه ديت بولو.. فهرمانى گرد چوار هزار درهم بدهن به ماسى
فروشهكه.. ماسى فروش چوار هزار درهمى و هرگرت و كوشكى به جىه يشت، خاتتو
زوبه يدە رەخنهى لهو بريارهى خه ليفه گرت و تى: هەست ناكەيت ئە و بولە پاردى
به خشيت به ماسى فروشهكه زور زوره؟

خه ليفه هارون سەيرىكى خاتتو زوبه يدە كردو و تى: بۆچى رەخنه
به خشينه كانمان دەگرىت؟

خاتتو زوبه يدە: ئەم رۇزانه رۇزانى جەزىن، خەلگانىكى زور، سەركىر دەنگرانى
دهولەت و رېبواران دىن بولاتو چاوليان له مالو به خشىنى تۆيە، دەبىت پىيان
ببەخشىت، ئەگەر تۆ ئە و ئەندازىدە ببەخشى به ماسى فروشىك، كەواتە نابىت
بە هىچ كام لهوانى دىكە لهو بولە كەمتر ببەخشىت، ئەگەرنا ئەوان دەلىن خه ليفه
تهنانەت نرخى ماسى فروشىكىشى بولە ئىمە دانەنا، وەلامەكە خاتتو زوبه يدە بىرى
خه ليفه سەرقاڭ كرد، چونكە قسەكە خاتتو زوبه يدە واقىعى بولو، بەرددوام ئە و
قسە يە لە بىرى خۆيدا لىكىددايە و، خۆئەگەر ئەمەرە هەر كەس سەردانى خه ليفه
بكتات و ئە و ئەندازىدە پىتبەخشى، لە خەزىنە خه ليفه دا هىچ شتىك نامىنىتە و!
خه ليفه بۆچۈنەكە زوبه يدە بە تەواوى بەلاوه پەسەند بولو، بەلام نەيدەزانى
چى بكتات، هەر بولە بە خاتتو زوبه يدە گوت: چۈن و بە ج شىۋىدەك ئە و بولە

پارهیه و هر بگرینه و، له کاتیکدا تؤ دهزانیت نه و کاره، و اته په شیمان بیونه وه له
بریارو به خشینمان، زیان به ناوبانگو شوره تمان ده گهیه نیت؟
خاتوو زوبه یده که میک بیری کرد وه وه و تی: بانگی ماسی فروش که بکه، پرسیاری
لی بکه، نه و ماسییه نیره، یان می.. خه لیفه هارون و تی: باشه نه گهر و هلامی دایه وه
نیره، یان می، ج سودیک به نیمه ده گهیه نیت؟
خاتوو زوبه یده گوتی: نه گهر و تی نیره بلی، حهمز له ماسی نیز نییه، نه گهر
وتیشی مییه بلی حهمز له ماسی مییه نییه! به و به هانه یه ده تواني پاره که
لیودر گریته وه! له و کاته دا بالووی که گویبیستی نه و و تویژه بیو، و تی: جه نابی
خه لیفه واز له ماسی فروش که بهینه، ههول مهدن به و قسانه فیلی لی بکه! ن
خه لیفه گویی بؤ قسیه بالووی نه گرت، چونکه پیزی زوری له خاتوو زوبه یده
ده گرت و بؤ چوونه کانی بهلاوه په سهند بیو.. فهرمانی کرد ماسی فروش که بی
بانگ بکه..

ماسی فروش له خوشیدا گهیشت بیو و ده ماله وه، له خوشی نه و هه ممو پاره دی
دستی که وتبیو، زور دلخوش بیو، له بیری نه و دادا بیو که چی بکات به و هه ممو
پاره یه.. له و ساته دا له درگا دراو پییان راگه یاند که جه نابی خه لیفه فهرمانی
کردو وه بگه ریته وه بؤ کوشک.. ماسی فروش به ریکه وت به ره و کوشک و رویشته
به رد همی خه لیفه و خاتوو زوبه یده.. خه لیفه و تی: خاتوو زوبه یده پرسیاری کی هه یه،
ئایا نه و ماسییه نیره، یان مییه؟

ماسی فروش که زهر ده خنه یه کی کردو به و پرسیاره سه رسام بیو، له به رخویه وه
ده یگوت: ئایا ده بیت که سیک هه بیت بزانیت ماسی نیرو می له یه کتر جیابا کاته وه!!
له و ساته دا بالووی لی نزیک بیو و ده گوییدا چیه یه کی کرد، پاشان ماسی
فروش که و هلامی دایه وه: نه و ماسییه نه نیره نه مییه، نه و ماسییه دووره گه! خه لیفه
به و هلامی ماسی فروش که سه رسام بیو، بؤ نه و ده گهیه ده لیویسته رزگار
بکات، و تی: ئافه رین بؤ و هلامه که ت، فهرمانی کرد چوار هزار دره همی تری پی بدهن..

پاشان ماسى فروشەكە داوى مۇلەتى رۇيىشتى كرد، خەلەپەش مۇلەتى رۇيىشتى پىيدا..
 ماسى فروشەكە بەو ھەممو پارەدەھە دەرەدە، لەو كاتەدا درەھەمەتكى
 لىكەوتە خوارەدە، داھاتەدە درەھەمەكەھە لگرتەدە، زوبەيدە چاۋى لىبۇو، بە
 ھاوسەرەكەھى گوت: تەماشاي چاۋچۇنى ماسى فروشەكە بىكە، ھەشت ھەزار درەھەمە
 ودرگرتۇوە، ناتوانىت چاپۇشى لە يەك درەھەمى خۆى بکات، ھارون جارىكى دىكە
 فەرمانى كرد، ماسى فروشەكە بانگ بىكەنەدە، بۇئەدە ھەممو ئەو درەھەمانەي
 لە دەستىدايە لىرى ودرگرىيەتەدە.. دووبارە بالۇولۇتى: واز لە ماسى فروشەكە
 بەھىنەن بابروات، دىسانەدە خەلەپەھە گۈيى بۇ بۇچۇونەكە بالۇولۇ نەگرت.. واخۆى
 نىشاندا كە ھەر گۈيى لە قىسەكە بالۇولۇ حەكىم نەبوبۇدە، كاتىك ماسى فروشەكە
 گەپرایەدە، خەلەپەھە بە تۈورەپىيەدە پىيى گوت: ھەشت ھەزار درەھەمت لە دەستىدايە،
 تەنها يەك درەھەمت لىكەوت داھاتىتەدە درەھەمەكەت ھەلگرتەدە.. ماسى فروشەكە
 زانى كە خەلەپە دەپەويىت بە ھەر بىانووپەك بېت ئەدەپىي بە خشىيە لىرى
 ودرگرىيەتەدە، وتى: من ويىستم بەو كارەم نىشانى بىدەم كە رېز لە جەنابى خەلەپە
 دەگرم، لە بەرئەدەپىيەكى درەھەمەكە ئايەتىكى قورئانى پېرۇزەدە رۇوەكەدە
 ترىيشى ناوى بە رېز جەنابى خەلەپەدە، ئەگەر ھەلەم نەگرتايەتەدە دەكەوتە ژىر
 پىيەدە، ئەدەش ھەم سووكايەتىيە بە قورئانى پېرۇز، ھەم سووكايەتىيە بە ناوى
 خەلەپە بېراتە ژىر پىيەدە..

ھارون ئەندەدى دىكە سەرسام بۇو بە وەلامى ماسى فروشەكە، ھەربۇيە فەرمانى
 كرد چوار ھەزار درەھەمى دىكەپى بىن بىدەن.. پاشان لە سەر كورسىيەكەھى ھەلساؤ
 بە بالۇولۇ داناي گوت: خەلەكى بە تو دەلىن: شىيت، بەلام ئەو كەسە شىيتە كە تو
 ئامۇزگارى دەكەيت بەدەپى كە واز لە ماسى فروشەكە بەھىنەت، بەلام بە قىسە
 نەكىدىت، لە بىرى ئامۇزگارى تو، گۈپرایەلى ئەم خاتۇونە بۇو..

بِالْوَوْلَ وَ بِالْمَوْلَ

بِالْوَوْلَ وَ بِالْمَوْلَ وَ بِالْمَوْلَ

بالوولی حکیم

رُوژیکیان بالوولی حکیم به یه کنیک له گه‌رده کانی شاری به غدادا تیده په‌ری، چاوی که‌وت به پیاویکی نامو، که به «ریبور ده چوو»، زور به حه سره‌ته وه ده‌گریا..

بالوول هله‌لویسته‌یه کی کردو لیی پرسی: بوجی بهو شیوه‌یه ده‌گری؟

ریبورده که وتنی: پرسیارم لی مه‌که با برینم نه کولیته وه، پهنا ده‌گرم به خودا له سته‌می هه‌ندیک که‌س که سته‌میان لیکردووم..

بالوول دهستی خسته سه‌رشانی پیاوده که وتنی: پهنا هه‌موومان خودای گه‌ورده‌یه،

به‌لام تو پیم بلن، هوکاری ئه‌م گریان و بیتاقه‌تیبهت چیه؟

دوای ئه‌وهی بالوولی حکیم پیداگری کرد بؤ زانینی هوکاری گریانه‌که‌ی، بهو هیاوایه‌ی چاره‌سه‌هه‌ریکی بؤ بدؤزیت‌هه وه، کابرا چیرۆکه‌که‌ی بهم شیوه‌یه بؤ گیرایه‌هه وه ماوه‌یه ک له‌مه‌وبه‌ر به‌مه‌به‌ستی گه‌شتکردن، ویستم برومه ده‌رده‌هی شار، له‌به‌رئه‌هه وه ترسام که پاره‌و سامانه‌که‌م له مال جیبه‌یللم، له ترسی دزین و له‌ناوچوون، له‌به‌رئه‌هه وه پاره‌و سامانه‌که‌م خسته نیو کیس‌هه‌یه‌که‌هه وه بردم بؤ بازار، بؤن‌هه‌وهی لای دوکانی بونفرؤش‌هه که به ئه‌مانه‌ت دایبنیم، تا هه‌م دل و خه‌یالم لای نه‌بیت، هه‌میش له دزی و فه‌وتان بیپاریزم.. نیستا که گه‌رامه‌ت‌هه وه دوکانداره که نکولی له ئه‌مانه‌ت‌هه ده‌کات و ده‌لیت: شتی وام لانییه و تو بوختانم بؤ هه‌لندبه‌ستی!!

ریبورده که به‌دهم گیرانه‌وهی قسه‌کانی فرمیسکی هه‌لده‌وهراند، به ده‌سریک فرمیسکه‌کانی ده‌سپری، سیماو روخساری له پیاو باشان ده‌چوو، بالوول دلنه‌وایی دایه‌هه و پیی گوت: به ویستی خودا من ده‌توانم زور به ئاسانی مافه‌که‌ت بؤ بگیرمه‌وه.. نیدی خه‌م مه‌خو..

بؤ ئه‌م مه‌به‌سته بالوول ناویشانی دوکانی بونفرؤش‌هه که لیوه‌رگرت، دواتر پیی گوت: من به‌یانی زوو له‌گه‌ل خوره‌هه لاتن ده‌رۆم بؤ دوکانی بونفرؤش‌هه که، توش پیش خوره‌هه لاتن له‌وی ئاما‌دبه..

ریبورده که پرسی: من چی بلیم و چی بکه‌م؟

بالوول: وتنی: کاتیک گه‌یشتیته دوکانه‌که هیچ قسه‌یه ک له‌گه‌ل مندا مه‌که، هه‌روه‌کو

ئەوھى کە تۆ من ناناسىت، بە دووکانداردەكە بلۇن ھاتووم ئەمانەتەكەم بىدىتەوە.. بەمشىۋەيە مالئاواييان لە يەكدى كرد.

بۇ سېھىنى، ھەر بە شىۋەيەي بالوول پلانى بۇ دانابۇو، بالوول پىش خۇرھەلاتن گەيشتە دووکانى بۇنفرۇشەكە، پىنى گوت: من بە نيازم سەفەر بىكەم بۇ خۇراسان.. بۇنفرۇشەكە دەيوىست بە خىرايى لە نيازى بالوول تىيگات، ھەر بۇيە هيواى خواست كە سەفەرىيکى خوش و سەركەم توو ئەنجام بىدات..

بالوول: منىش ئاواتەخوازم سەفەرىيکى خوش بىت، بەلام شتىك ھەيە زۆر دوودلى كردو، ھەرئەوهش وايكردۇوھ بىئەم لاي بەرىزتان، بۇنفرۇشەكە وا خۆى دەرخست كە پەرۋشىيەتى و دەيھەويت ھەلۇيسەتىيکى ھەبىتىو يارمەتى بىدات، پرسى چى نىگەرانى كردوپەت قوربان؟

بالوول وتى: بېرىڭ مەروراى و زېرىم ھەيە، بە بەھاى نزىكەي «٣٠» دينارى ئالتون، دەمەويت لاي كەسىكى ئەمین دايىنیم، تا كاتىك لە سەفەرەكەم گەرامەوە، بە سەلامەتى ئەمانەتەكەم بۇ بىگىرەتەوە..

بۇنفرۇشەكە وا خۆى دەرده خست كە سەرقالە، كەلۋەلى دەگواستەوە لە شوينىكەوە بۇ شوينىكى دىكە، وا خۆى نىشان دەدا كە زۆر گۈئى بەو مالۇ سامانە ناداتو بە لايەوە گرنگ نىيە، بەلام بالوول زۆر بە باشى چاودىرى ھەممو جولەيەكى بۇنفرۇشەكە دەكىد، دەيزانى كە ھەممو ھۆش و بىرى لاي كىسە پىلە مەروارىيەكەيە.. كە لە راستىدا كىسەيەكى خەيالىيە. بالوول وتى: من لە خەلگى شار زۆر پرسىيارم كرد سەبارەت بە كەسىكى دەستپاڭ و باودەپىكراو، تۆيان نىشاندام، لەبەرئەوە منىش ھاتووم تا ئەم كىسەيە بە ئەمانەت لاي تۆ دابنیم..

بۇنفرۇش لە خۇشىدا قىسىم بۇ نەدەكرا، بەلام ھەولى دەدا كۇنترۇلى خۆى بىكەت، وتى: ھىوادارم شوينى گومانى باشى ئىيە بىم..

لەو كاتەدا بالوول سەيرى دەرەوە دووکانەكەي كرد، بىنى وا رېتىوارەكە بەرەو دووکانەكە دىت، بالوول كىسىمەكەي دەرھىنماو لەبەرەدەمى دووکاندارەكە دايىتا، كاتىك

دووکانداره که چاوی به کیسه که کهوت، خه ریکبوو له خوشیدا چاوی ده فری..
به لام نازیزانم، ناوکیسنه که جگه له ورده شوشه و لم هیج مرواری و زیریکی تیدا
نه بwoo، لهو کاتهدا ریبواره که خوی کرد به ژووراو پاش سلاو و تی: هاتووم بوئه وهی
ئه مانه ته که م بدھیته وه..

بۇنفرؤشە که ترسا لهوهی دهسته که ئاشکرا ببیت، چونکه به حسابی خوی ئه
کیسەیی ریبواره که له چاو ئەم هەمموو مرواریيەدا هەر ھیج نییه، له بھرئەو به
شاگرده کەی گوت: ئەمانه تى ئەم پیاوە له فلانە شوین دامناوه، خىرا بىرۇ بۇی بېتىنە..
ریبواره که کیسە پاره کەی خوی وەرگرتەوەو له دووکانه که چووه دەرەوە، دواى
کەمیك بالوولىش مالئاوايى كردو له دووکانه که چووه دەرەوە..

کاتىك بۇنفرؤشە که دلنيابوو لهوهی كە بالوول بە تەواوى له دووکانه که
دۇوركە وتۆتەوە.. کیسە کەی بەرز كرده وو له سەر مىزە کە دايىنا، لهو کاتهدا شاگرده کەی
سەيرى دەكىد، کاتىك بۇنفرؤشە کە ھەستىكىد شاگرده کەی سەيرى دەكات ھاوارى
كرد بە سەرياو پىيى گوت: بىرۇ بە لای كارى خوتەوە.. له خوشیدا چاوی پېپوو له
فرمیس، کیسە کەی كرده وو بىنى جگە له لم و ورده شوشە، ھیج شتىكى دىكەي
تىدا نییه!!!!....

خوشە ويستان دەبىت بۇنفرؤشە کە چى بە سەر ھاتبىت، کاتىك ناو کیسە کەی
بىنیوھ كە پېله له لم و ورده شوشە؟؟؟؟؟

بەم شىودىيە حەكىم مال و سامانه کەی كاكى ریبوارى له فەوتان و تىياچۇون رېزگار
كردو خەندەي ریبوارى كرده شادى و پىكەنин، شادى سەتكارىشى كرده خەمەو
پەزارە!

بالوول و قاضی

رۆزیکیان پیاویک له شاری بەغداد رپووی کرده دادگاو له لای قازی لەسەر کەسیک
کە سته‌می لیکردبۇو سکالاًی تۆمار کرد..

قازی پرسیاری له سکالاًکار کرد: کە رپووداوه‌کە چۆن رپوویداوه؟

سکالاًکار: دەستیکرد بە گىرانه‌وهى چىرۇکى سته‌ملېتىکردنەکەی، پاش تەواوبۇونى
قسەکانى، قازى بۇی دەركەوت کە سته‌مكارەکە يەكتىكە له ھاوارىٽ و دۆستە نزىكەکانى..

لەبەرخۇيەوه و تى: ج كارەساتىكە ھاوارىٽكەم کە وتۇتە ناو ئەم كىشەيەوه!!

لەبەرئەوه قازى بىرى له چارەسەرىكى گونجاو دەكردەوه، تا بتوانىت بەو ھۆيەوه
سکالاًکار له داواکەی بى هىۋا بىكات..

ھەربۇيە لىئى پرسى: ئايا بۇ راستى قسەكانى شاهىدت ھەيە؟

سکالاًکار و تى: بەلنى شاهىدم ھەيە.. قازى و تى: شاهىدەكەت كىيە؟

سکالاًکار: جەنابى بالوول شاهىدەو ئاگاى له رپووداوه‌کە بۇو..

بە بىستىنى ناوى بالوول قازى رەنگى تىكچۇو، چونكە زۇرباش بالوولى دەناسىو
دەيرانى چەندە ژىرو دانايە..

به لام جهناپی قازی جگه له دواکردن بؤ ئاماده بیونی بالوول له دادگا، چاره یه کی
دیکه هی نه بورو..

کاتیک سکالاکار رؤیشت به دوای بالوولدا، قازی به تنهها مایه وه، له بېرخویه وه
وتى: ئەگەر بالوول هات، دەبیت چەند پرسیاریکى ئاراستە بکەم، كە ھیج پەيوەندى
بە سکالاکە وە نەبیت، بۇئە وە بىزار بېیتىو بىراوە دەرە وە..

دوای کاتزمیریک سکالاکار گەرایە وە نیو دادگاو جهناپی بالوولىشى له گەل خۆیدا
ھینابۇو، کاتیک قازی چاوى بەم دوو كەسە كەوت، كەمیك كۆكى و پاشان بە بالوول
گوت: ئایا شایە تى دەددەيت لە سەر نەم سکالا يە؟

بالوول سەيرىكى قازى كردو گوتى: بەلنى..

قازى كەمیك بىرى كرده وە وە: ئایا قورئانت له بەرە؟
بالوول: بەلنى ھەممۇو قورئانى پېرۋۇزىم له بەرە..

پاشان پرسى: ئایا ئە حکامە شەرعىيە کان دەزانىت؟
بالوول: زیاتر له پېيويست شارەزاي ئە حکامە شەرعىيە کانم..

پاشان قازى وە: ئایا ھیج كات مردووت شۇردووه؟

بالوول بە خەندە وە وە: لە سەر ئەمە راھاتووم، ئە وەکارى باوبابيرانىشىم بۇوە!
پاشان قازى ئە وە لە بەردەستىدا بۇو كۆي كرده وە پرسى: ئایا کاتیک جەنازە يە كەت
شۇردووه خستوته نیو گۆرە وە، چىت پى وە؟

بالوول له وەلامدا وە: پىم گوتوه ئەم مردىنەت پېرۋۇزىت، چونكە وەك شاهيد
لە بەردەم قازىيە کەت وەك توۋدا ئامادە نە بۇوە!!

بە بىستىنى ئەم قىسىم قازى رەنگى رۇخسارى گۆرە، زانى كە خۆزىينە وە لە دەستى
زانايى و دانايى بالوول ئاستەمە، چارە یە کى دىكەي نە بیوو، جگە لە پەسەندىرىنى
شایە تىيە کەت بالوولى حەكيم..

بەلنى خۇشە ويستان، بالوولى دانا و حەكيم بە ويقارو سەكىنە تە دانايىيە کەيە وە
مافە کەت گىرایە وە بۇ كەسى سەتە ملىتكراو.

بِالْوَلْ وَبِرْ سَارِيٰ مُشْكَهْ كَانْ

به سه رهاتیکی دیکه له به سه رهاته ده گمهنه کانی بالوولی حکیم که په یوهسته
به دادودری و به رگریکردن له سته ملیکراوان: سالئیک یه کیک له بازرگانه کانی شاری
به غداد به مه بهستی به جیهینانی فه ریزه هج، رویشت بو شاری مه ککه هی پیرفوز،
له پیش رویشت نیدا کیسه یه ک دراوی زیری هم بیوو سپاردی به قازی شار، چونکه له
دهستیاکی قازی دلنيابوو..

دوای ته او بیونی فه ریزه هج، بازرگانه که گه رایه ود، چهند رُؤزیک پاش
گه رانه ود رُؤیشت بو لای جه نابی قازی به مه بهستی و درگرتنه ود نه مانه ته که هی..
به لام قازی دوای لیبوردنی لیکردو پیسی را گه یاند که کیسه در او که مشک
خواردو ویه تی!

بازرگان له تاوی مال و سامانه که هی دهستیکرده گریان، جگه له هه لوه رانی
نه سرینی چاودکانی چاره دیکه هی نه بیو، چونکه نه ده سه لاتی به سه ر فازیدا
نه بیو، نه دهیتوانی به قازی بلی باوهر به قسمه کانت ناکه هم، له و کاته دا بالوول به لای
بازرگانه که دا تیپه پری، کاتیک بینی بازرگان زور به کول ده گری و خهم ده خوات، لیتی
نزیک بوبه ود و له هوكاری گریانه که هی پرسیاری کرد.. بازرگانیش به سه رهاته که هی بو
گیرایه ود..

بالوولی حکیم پیسی گوت خهم مه خو، به پشتیوانی خودا سبه ینی مال و سامانه که هت
بو و درده گرمه ود.. بالوول بازرگانی حبیه یشت و رُؤیشت بو لای خه لیفه هارونه ره شید..
پیسی گوت: فلان به پرسیاریتیت دا به فیسار که سو و فلان که ست کرد به به پرسیاری
فلان شتو.. هتد، خه لیفه پرسی تو چیت ده وی؟

بالوول گوتی: ددهمه ویت ببمه به پرسی مشکه کانی شار!

خه لیفه هر چهند دواکه هی لاسه یر بیو، به لام دهیزانی که بالوول بی حیکمه ت
نه داوایه ناکات، هربویه وتی: باشه نه وه تو به پرسی مشکه کانی ناو شاری!
بالوول گوتی: بهو شیوه هی نابیت، پیویسته فه رمانم بو ده بکه یت و به فهرمی نه و
پوسته م پیبه خش و چهند پاسه وانیکم بو دابنیت و چهند که سیکیش به ده فهوده
له گه لمندا بن..

خه لیفه هر بهو شیوه هی که بالوول خواستی بیو، فه رمانی بو ده کرد، بالوول
سواری نه سپه که هی بیو، چهند پاسه وانیک به داوایه ود بیون و چهند که سیکیش به ده
لیدانه ود به داوایدا رُؤیشن، که س له وان نه یده زانی بالوول مه بهستی چیه و بو کوی
ده چیت.. خه لکی به بینی نه دیمه نه پیده که نین و گالتیه یان پیده هات.. بالوول

به رده وام بwoo له رؤیشتن تا گه یشه مالی قازی، فهرمانی به دارودهسته که هی کرد که
چالیک له ژیر دیواری مالی قازیدا هه لبکه نن، قازی به دهنگی دهفو پاسه وانه کانی
بالوول هاته ده روه، کاتیک بالوول بینی، پرسی: ئه وه چی ده که هیت، بالوول؟
بالوول گوتی: ئایا من لیپرسراوی مشکه کان نیم؟ مشکیک لیره یه کی ئالتونی
خواردو وهم خوی کردو وهم به ژیر ئه م دیواره مالی تو دا.. منیش دهمه ویت دهستگیری
بکه م!

قازی وته: بالوول چون مشک لیره ده خوات؟

بالوول له ولامدا گوتی: هه رو وکو چون مشکه کانی ئیوه دراوه ئالتونی بکه کانی
با زرگانه که هی خوارد، هه ر به شیوه یه ش لیره ئالتونی بکه منی خواردو وهم!
جا تو ش، یان دراوه ئالتونی بکه کانی ئه م بازرگانه بگیره وهم، یان من ماله که هی تو
ده رو خیئم تا مشکه که دهستگیر بکه م.

قازی به ناچاری ئه مانه ته که هی گیرایه وهم بکه بازرگانه که!

جهنابی حه کیم هه میشه له خه می چاره سه ری گرفت و کیشه خه لکیدا بwoo،
له به رئه وه هه مو و کات به بیری تیزو بیرو که هی نوازه، چاره سه ری گرفته کانی کردو وهم،
بکه سه رخستنی سته ملیکراوان، هه مو و توانا کانی خستوتنه کارو به رده وام پشتیوانی
له بی نه وايان و هه زاران کردو وهم، حه کیم به دریزایی ژیانی دژ به سته مکارو
ده سه لاتداران، له سه نگه ری سته ملیکراواندا بwoo!

باليوول حکیم

باليوول

ئىشىك فىرى خونىزدە وە دەكەت

زۆرجار خەلگى شارەكانى دەوروپەر دەھاتن بۇ سەردانى فەرمانەۋاى شارى كوفە دىيارى جوان و بە نرخيان بۇ دەھىنە، رۇزىكىيان پياوېك ھات بۇ شارى كوفە ئىسترىتىكى لەگەل خۆيدا هيئىنابۇو، بەرەو كۆشكى فەرمانەۋا بەرىكەوت، تا دىارييەكەنى پېشىكەشى فەرمانەۋاى كوفە بکات، ھاواكت ئەو رۆژە جەڙن بۇو، گەورە پياوانى شارى كوفە بۇ پىرۆزبايى جەڙن ھاتبۇون بۇ لاي جەنابى فەرمانەۋا، بىنيان پياوېك جەلەوى ئىستەرەكە گرتۇوھە بەرەو كۆشك دىيت، دىمەنەكە سەرنجى ئامادەبۇوانى راکىشا، ھەممۇوان دەستىيان كرد بە پېكەنин و گالىتەپىكىرىدىنى ئىستەرەكە و خاونەكەنى، ھەر يەك لهوان بەشىۋەيەك توانجى لە دىارييە دەدا، كە بۇ فەرمانەۋا ھاتبۇو، زۆريان بە ناراستەوخۇ توانجىيان لە جەنابى فەرمانەۋا دەدا، تا جەنابى فەرمانەۋا بە تەواوى قەلس و تۈورەبۇو، بۇ ھەر يەك لهوان لە كەمیندا بۇو، چاودەرىي ھەلىكى گونجاوى دەكىد، بۇ ئەوهى تۈورەبۇونى خۆى بەسەرياندا خالى بکاتەوه.

لەو كاتەدا يەكىك لە ئامادەبۇوان بە گالىتەجاربىيەوه وتى: ئەگەر جەنابى فەرمانەۋا مۇلەتم بەرات، ئەم ئىستەرە فىرى خويىندەوارى دەكەم، كاتىك فەرمانەۋا گوپى لەو قىسىمە بۇو، جامى تۈورەبۇونى خۆى بەسەردا رېاندو بەسەريدا ھاوارى كىرىد، دايىك رۆلەرپۇت بۇ بکات، دەزانىت دەلىي چى؟

بىگومان دەبىت ئەو قىسىمەت بىسەلمىنەت، بىدەنگى بالى بەسەر ئامادەبۇواندا كىشىا، ئامادەبۇوان زانىيان دواى تۈورەبۇونى فەرمانەۋا بوارىك بۇ گالىتەو گەپ و پېكەنин نامىننەتەوه، ترس و بىم بالى بەسەر ئامادەبۇواندا كىشىا، بەتايمەت ئەو كەسەئى گوتى: ئىستەرەكە فىرى خويىندەوارى دەكەم!!

فەرمانەۋا لە ناخەوە دلخۇشبوو بە بىدەنگبۇون و ترسانى ئامادەبۇوان، كاتىك بىنى تۈورەبۇونەكەى كارىگەرى زۆرى كردووھە سەر ئامادەبۇوان، پاشان بەو پياوهى گوت: ئەگەر توانىت ئەو ئىستەرە فىرى خويىندەوارى بکەيەت، ئەوا لەلايەن منهوه خەلاتىكى گەورە دەكىرىت، خۆئەگەر نەتتوانى ئەوه فەرمان دەكەم بتکۈزىن!

هه رجهنده پياوهكه زور پهشيمان بورووه له قسه كانى، بهلام سوودى نهبوو، دواتر ويستى بيدنگي كوردهكه بشكينيت، وتي: جهنابي فهرمانرهوا پيويسه چهند روزتاك مؤلهتم بدھيت بو ئه و کاره!

فهرمانرهوا دھستيکي به سميليدا هيئا و تي: پيويسه چهند روز هه يه؟
پياوهكه که نهيدزانى چي دھلت، وتي: تنهها (10) روز.

فهرمانرهوا مؤلهتى (10) روزى پيدا، پياوهكه زور به خه مبارييه و جله وى ئيسترهكه گرتو بھردو مال كھوتەرى، ئه و که نهيدزانى ج چاره نووسىكى رەش چاودرپى دھكات.. لە ماله و چاودرپيان دھكرد تا به ديارييه کي به نرخى جهنابي پاشاوه بگەريته و، بهلام كاتيك گەيشته و مال و هەوالەكەي بو خيزانەكەي گيرايە و، خيزانەكەي قىزاندى بھسەريداو هەرجى لە بەردھستى دابوو، گرتىيە سەرى هاو سەرەكەي و دواتر لە مال دھرى كرده دھرە و ..

پياوه هەزارو بھسەزمانەكە، نهيدزانى چي بکاتو روو لە کوي بکات، جله وى ئيسترهكه بھدھسته و گرتو بھناو كولانەكانى شارى كوفهدا دھسورايە و لە بەر خۆيە و دەيگۈت: هەرجى بھسەرم هات بھ هوئى نهzanى خۆمە و بoo، ئىستا دھبىت من چى بکەم، ئاي من چەند هەزارو بھسەزمانم!!

لەو كاتەدا بھ تەنيشتى بالوولى حەكيمدا گوزھرى كرد، که لە سەر سەكۆي مزگەوتەكە دانيشتبوو، بالوول كاتيك ئه و پياوهى بىنى دەپراتو دەگرى و لە بەر خۆيە و قسه دھكات، پرسىيارى ليكىد خالق ئه و چيته، بو وات بھسەرھاتووه؟
ئه و يش ته و اوی رۇوداوهكەي بو گيرايە و، بالوولى حەكيم گوتى: خەم مەخۇ من پىگەيەكت فيردهكم که لەو گرفته رېگارت بېيت!

پياوهكه که هەموو پيشنيارىكى قبول بoo، بھپەرۋەشە و پرسى، ئىستا دھبىت من چى بکەم؟!

بالوولى حەكيم گوتى: زۇرباش گوي بگەرە بو ئه و قسانەي من پىت دەلىم، ئەمەرۇ ئىسترهكه برسى بکە و هىچ جوړه خواركىكى پى مەدە، لە سېھينىيە دھست پى بکە

تا «۱۰» رۆز بەردەوام بە، چەند دەنکە جۆیەك بخەرە نیوان پەرەکانى كتىبىكە وە، پاشان كتىبەكە نىشانى ئىستەرەكە بىدو پەرەکانى بۇ ھەلەرەوە، ئىستەرەكە بە زمانى دەنکە جۆکان ھەلەگرىتەوە، چونكە برسىيەيتى و عەودالى خواردىنە، ئەگەر ئەو كارەت بۇ ماوهى «۱۰» رۆز دووبارە كردىوە، ئىستەرەكە فيردىبىت كە بەناو پەرەکانى كتىبىدا بىگەرىتىو پەرەکانى ھەلباتەوە بە مەبەستى دۆزىنەوە خۆراك، پاشان ئەو رۆزەي كە دەررۇيت بۇ لاي فەرمانپەوا خواردىن بە ئىستەرەكەت مەدد با برسى بىت! پياوهكە زۆر دلخوشبوو، بەو پىشنىيارەي بالوولى حەكيم و لهو بروايەدا بۇو، كە ئەو دەبىتە هوى رىزگاربۇونى لهو گرفته، زۆر سوپاسى بالوولى حەكيمى كردو دواتر مالاوايسى كردو گەرايەوە بۇ مالەوە، بەو هيوايەقەناعەت بە خىزانەكەي بىكەت، كە ئەو دە رۆزە مۇلەتى بىدات بۇ جىبەجىكىرنى پىشنىيارەكەي بالوولى حەكيم، كاتىك خىزانەكەي چاوى پېكەوت، دووبارە ھاوارى كردىوە بەسەريدا، بەلام كاتىك پىشنىيارەكەي بالوولى حەكيمى بۇ گىرايەوە ئارام بۇوهودو ئەويش پىشنىيارەكەي پەسەند كرد، پاشان دەستىكىد بە جىبەجىكىرنى پىشنىيارەكەي بالوولى حەكيم تا نۇ رۆز بەردەوام بۇو، ئىستەرەكەي فيركەد چۈن پەرەکانى كتىبىك ھەلباتەوە تا دەنکە جۆکانى ناو پەرەکان ھەلگرىتەوە.

لە رۆزى دەيەمدا زۆر بە دلخوشىيەوە، جەلەوى ئىستەرەكەي گرتو رۇيشت بۇ لاي جەنابى فەرمانپەوا، كاتىك چووه ناو كۆشكەوە، لە كاتىكدا فەرمانپەواو دەستو پىيەندەكەي لە چاوهەرۋانى چارەنۇوسى ئەو پياوه ھەزارەدا بۇون.. بواريان بۇ كردىوە ئىستەرەكەي ھىنايە پېشەوە كابرا بە خۆى و ئىستەرەكەيەوە لە بەردەم ئامادەبۇواندا راوهستاو كتىبىكى خىستە بەردەم ئىستەرەكە، «لە كاتىكدا ئىستەرەكە زۆر برسى بۇو»، ئىستەرەكەش وەكى نەرىتى چەند رۆزەي بە هيواي دۆزىنەوە چەند دەنکە جۆيەك بە زمانى يەكە يەكە پەرەکانى كتىبەكەي ھەلەددايەوە، ئىستەرەكە تەواوى پەرەکانى كتىبەكەي ھەلەدایەوە، بەلام ئەمچارەيان

بى ھیوابوو لە دۆزىنەوە دەنكە جۆكان.

ئىستەرەكە بە برسىتى مايەوە، بەلام چۇن خاوهەكەى تى بگەيەنىت كە برسىيەتى
تەنگى پى ھەلچنىوھ؟

ئامادەبۇوان قەناعەتىان كرد كە ئىستەرەكە دەخويىتىھوھ، ھەربۇيە ھەمۇوان
دەستىان كرد بە چەپلەلىدان بۇ پياوه ھەزارەكەو سوپاسىييان كرد بۇ ئەو كاره
ئەستەمەى ئەنجامى داوه..

كاتىك دەنگى چەپلەو ھاوارىرىدىن تەواو بۇو، بىدەنگى بالى بەسەر ئامادەبۇواندا
كىشا، فەرمانىرەوا فەرمانى كرد وەكى رېزىتكە خواردىن بىدەن بە ئىستەرەكە، دواتر
ئاۋىرى دايەوە بۇ لای پياوهكەو سوپاسى كردو وتى: ئىستا پىمان بلۇن چۇن توانيت
ئەو ئىستەرە فىرى خويىندەوارى بکەيت؟

پياوهكە كەمىڭ پىكەنلىقى و پاشان وتى: رېزگاربۇون لە راستگۈيىدایە، من دەمەۋىت
راستى ئەو بابەتەتان پى بلېم، بەلام دەمەۋىت سەرەتا ئەمانم پى بىدەيت?
فەرمانىرەوا گوتى: تۆ لە ئەمان دايىت.

ئەويىش تەواوى چىرۇكەكەى بۇ گىرائەوە و تى: رېزگاربۇونى من لەم گرفته
سەختە بەھۆى بىرۇكەو پىشىيارى بالۇولى حەكىمەوە بۇو!
دواى ئەوە فەرمانىرەوا دىارييەكى جوانى پىبەخشى، پاشان ئاۋىرىكى دايەوە بۇ
لای ئامادەبۇوان و گوتى: خۆزگە ھەر يەكىك لە ئىيمە ھىننەتى تۆسقالىك لە ژىرى
زىرەكىو دانايى، بالۇولى حەكىممان ھەبۇوايە!

خوانی سوهره

بالوولی دانا ئهو كەسەر بىرى تىز و چارەسەر كىشە سەختە كان و بىرۇكەى ناوازە دانايى و حەكىمى ناسراوە، بالوول كەسىكى حەكىم و لىھاتوو بۇوه لەسەردەمى خۆيداولە زۇرىك لە كىشە دژوارەكانداو لەو كاتەى دەوروبەرى دەستەوەستان و دۆش دامماون، حەكىم بە بىرۇكەيەكى ناوازە گوتەيەكى بەھىز ھاتۇتە مەيدان و زۇر بە سانايى كىشەكەى چارەسەر كردووە، ھەرودەن ئامۇڭارىكارو خاودەن ئەزمۇن بۇوه كەسانى دەوروبەرى لە ھەموو بوارەكاندا سوودىيان لە دانايىيەكەى بىنىيۇدۇ قىسەكانيان بە ھەند وەرگرتۇوه..

لە بەسەرھات و چىرۇكى ئەمجارەدى بالوولى حەكىمدا باس لە بىرۇكەيەكى ناوازە دىكەى دەگەين، ئىستا با پېكەوه ئەم بەسەرھاتە بخويىننەوه..

فەرمانىرەواي شار لەسەر كىشەيەك لە سەرمائى زستاندا، سزايمەكى سەختى بەسەر يەكىك لە لاودکانى شاردا سەپاند، سزاکەش بريتى بۇو لەوهى بچىتە ناو رۇوبارىكەوه دەبىت بەرگەى سەرماء سۆلەئى ئاوهكە بىرىت، لە كاتى سەپاندىنى سزاکەدا بەسەر ئەو لاوددا، واتە ئەو كاتەى كورەكەيان خستە ناو رۇوبارەكەوه.. دايىكى كورە لاوهكە لەوبەرى رۇوبارەكە ئاگرىكى كرددەوە.. دايىكەكە دەيىزانى كورەكەى لەناو رۇوبارو ئاگر لە كەنارى رۇوبار هىچ سوودىك بە كورەكە ئاگەيەنىت، بەلام ئاگرى جەرگ بە ئازارەو ئەويش شتىكى دىكەى لە دەست نەدەھات..

کورهکه له ناو رووبارهکهدا له سه‌رمادا هه‌لدهله‌زري، کاتيک هاته قه‌راغى رووبارهکه و
ويستى بىتىه دەرهەوە.. جەنابى فەرمانىرەوا وتنى: تۆ دايىكت ئاگرى بۇ كردۇويتەوە،
لەبەرئەوە له رووبارهکهدا سەرمادا نەبۈوه بەرگەت گرتۇوە، دەبىت دووباره بىرۇيەتەوە
نىيۇ رووبارهکه، له کاتى دووباره‌كىرىدەنەوە سىزاکەدا بالۇول ئامادەبۇو، بەو بىريارە
ستەمكارانە رازى نەبۇو، هەربۇيە دەستبەجى بىرۇكەيەكى بە خەيالدا هاتو وتنى:
جەنابى فەرمانىرەوا قازى شارو ئەو كەسانەى لىرە ئامادەن بۇ نانى نىوھەر مىوانى
من دەبن و تەشريف بەينىن بۇ مالى ئىيمە، ئەوانىش باڭھېشىتەكەيان قبول كردو
ھەممۇوان بەرىكەوتىن بۇ مالى بالۇولى حەكىم، کاتيک گەيشتنە مالى بالۇول مىوانەكان
چاودەپانى خوانى رازاوه خواردنى خوش بۇون، كات درەنگ بۇو، بەلام خواردن
ئامادە نەبۇو، پرسىيان بۇ خواردن نەھات، بالۇول گوتى: ھىشتا پى نەگەيشتۇوە،
کاتژمېرىيەك دوowan، سىييان تىپەرى، بەلام خواردن ھەرنەھات، سكى برسىيان چى
دى ئارامى نەماو دووباره پرسىيان بۇ خواردن نەھات، بالۇول وتنى مەنچەلەكە
لەسەر ئاگرەكەيە، خواردنەكە پىنهگەيشتۇوە، كات زۆر درەنگ بۇو، ھىشتا خواردن
نەھاتۇوە، مشتومرى مىوانەكان و سكى برسىيان لەو زىاتر ئارامى نەگرتۇ وتنىان
كوا ئەو مەنچەلەي خستوتە سەر ئاگر، نىشانمان بىدە، بىزانىن بۇ ناكولى، بالۇول
بردنى بۇ لاي مەنچەلەكەو نىشانى دان، بەلام ھەممۇوان لە ھەلسۇوكەوتى بالۇولى
حەكىم سەرسام بۇون، بىنيان لەسەر زەۋىيەكە ئاگرى گردۇتەوە و مەنچەلەكەي بە
نىوان دوو درەختى دارخوما بەبەرزى ھەلۋاسىيە! ھەممو وتنىان تۆ شىتى، گالتەمان
پىيدەكەي، مەنچەل بەوبەرزىيەوە، ئاگر لەو خوارەوە، چۈن ئەم مەنچەلە گەرم
دەكات، ج جاي ئەمەي بىكولىنىت؟

بالۇولى حەكىم وتنى: باشە ئەو دايىكە لەوبەرى رووبارهکە ئاگرى كردهوە،
چۈن كورهکە لەناو رووبارهکە گەرمى هاتەوە؟ ئايا ئاگرى ئەو دايىكە بەھىزترە،
يان ئاگرى مەنچەلەكە؟!! بەوشىۋەيە فەرمانىرەوا زانى مەبەستى بالۇول ئەودىيە كە
بىريارەكەي جەنابىيان نادادگەرانەيە!

بادوی حکیم

حاره سه ری کنیہ دادوہ رسہ کان

حهکیم جگه لهوهی که سیکی بیرتیژو زیرهکو لیهاتوو به ئەزمۇون بۇوه، له
ھەمان کاتدا له چارھسەرى کىشە دادوھىيە کانىشدا دەستىكى بالاى ھەبۈوه، به
جۆرېك كە زۆرېك لهو كىشانە دادگای ئەو كات بېپارى گونجاوى له بارەوه نەداوه،
حهکیم توانىيەتى له ساتىكى كەمدا به سادەترین شىوه و به جۆرېك كە ھەمۇوان
بە بېپارەكە پازىبنو بە شىوه كە دادوھرو دادگاشى سەرسام كردووه نەيان
تowanىيە توانچ لهو بېپارە بدەن، كە بالوولى حهکیم بۇ چارھسەرى كىشە كان بېپارى
لەسەردابە..

ئەو كاتە كە دادوھەكان و فەرمانپەواكان دەستەوسان دەبۈونو دۆش دادەمان
له بەردم كىشە كاندا، حهکیم بە بېرى تىژو زیرەكانە خۆى، هاتوتە مەيدانو له
چاوترکانىكدا كىشەكە بۇ چارھسەر كردوون..
له چېرۇكى ئەمچارە بالوولى حهکیمدا باس له چارھسەرى كىشەيەكى دادوھەر
دەكەين، كە حهکیم زیرەكانە توانىيەتى چارھسەر بکات..

له سەرددەمى حهکیمدا پیاوىكى بەسالاچۇو مالىناۋىي لە ژيان كرد، ئەم پیاوه خاودەنى
دwoo كور بۇو، كورەكانى بە كۆچى دوايى باوكىيان زۆر نىكەران و خەمباربۇون، بەلام
ئەوە سووننەتى ژيانەو هىچ كەس و دەسەلاتىك ناتوانىت بەرگرى لە كۆچى ئەزىزان و
خۆشەويستانى بکات، ژيانىش ھەروابۇوه ئەوە راستىيەكى بەلگە نەويىستە، كە پاش
ماوهىيەك ھەممو ئەو كەسانە دۇنيا جىدەھىلەن، كەسووکاريان لە بېريان دەچنەوه، به
ئەندازەيەك كە رەنگە تەنانەت لە يادىان نەبىت نزايدەكى خىرەييان بۇ بکەن..

ئەم دwoo كورەش ھەرودكۇ ھەممو كەسانى دىكە پاش تىپەربۇونى ماوهىيەك
بەسەر كۆچى دوايى باوكىياندا، بېپارىياندا ئەو مالەى لە باوكىانەوه بۇيان جىيماوه،
ودكۇ ميراتى لە نىوان خۆياندا دابەشى بکەن، باوكىيان تەنها «5» سەر مەرى لە
پاش خۆى جىھەيشتبۇو، كاتىك وەسىيەتەكە بە باوكىيان خويىندەوه نوسرابۇو نىوهى
مەرەكانى بۇ كورە گەورەكەي و سىيەكى مەرەكانىشى بۇ كورە بچوو كە، ئەوان بە
بىستان و خويىندەوهى ئەم وەسىيەتە تووشى شۆكبۇونو دەستەوسان بۇون لە ئاست

دابه‌شکردنی میراتییه‌که، نهیاندهزانی چون و به ج شیوه‌یه که میراتییه‌که یان دابه‌ش بکه‌ن، برپاریاندا بوقه و مهبه‌سته برپونه لای قازی شارو داوای چاره‌سه‌ریکی گونجاوی لی بکه‌ن، کاتیک کیشه‌که یان بوقه قازی باسکرد، قازی دهستیکرد به پیکه‌نین و گوتی: نهوه زور ئاسانه، ئیستا زور دادپه رودرانه مه‌رکانتان له نیواندا دابه‌ش دهکه‌م، «۲» مه‌ر بوقه گه‌وره‌که و تنه‌ها مه‌ریک بوقه کوره بچووکه‌که، و تیان نهی مه‌رکه‌ی تر، قازی گوتی: مه‌رکه‌ی تر بوقه من جیبه‌تیان، له بری ماندووبوونو سه‌رقاًل بوونم به کیشه‌که‌تانه‌وه.. هیج کام له کوره‌کان قه‌ناعه‌تیان به برپاره‌که قازی شار نهبوو، له و ساته‌دا که نهوان دوش داما بوونو نهیاندهزانی چی بکه‌ن، بالوولی حه‌کیم وه‌کو پیشه‌ی هه‌میشه‌یی خوی، که بوقه مهوو شوینتیکی شاره‌که دهچوو، به مهبه‌سته هاوکاری و یارمه‌تیدان و چاره‌سه‌رکردنی گرفتی هاولاتیانی شاره‌که، گه‌یشته دادگاو بینی که دوو برا به خه‌مباري دانیشتون، کاتیک نهوانی بینی، پرسی که کیشه‌یان چیه؟ بوقه و اخه‌مبارن؟

نهوانیش چیره‌که‌که یان بوقه گیرایه‌وه، حه‌کیم گوتی: خه‌مبار مه‌بن نهوه زور ئاسانه، فهرمانی کرد تا مه‌ریکی له مه‌رکانی خوی بوقه بھینن، کاتیک مه‌رکه‌که یان بوقه بھینا، مه‌رکه‌ی خسته پال پینچ مه‌رکه‌ی دوو کوره‌که و گوتی: ئیستا ژماره‌ی مه‌رکان شه‌ش دانه‌ن، به کوره گه‌وره‌که‌ی گوت: به‌پئی وھسیه‌تکه‌ی باوکت تو نیوه‌ی میراته‌که و هرده‌گری، برقه نیوه‌ی مه‌رکان ببه بوقه خوت، که دهکاته سی مه‌ر، به کوره بچووکه‌که‌شی گوت: توش به پئی وھسیه‌تکه‌ی باوکت سییه‌کی میراتییه‌که و هرده‌گری، برقه سییه‌کی مه‌رکان ببه بوقه خوت، واته له هه‌ر سی مه‌ر یه‌ک مه‌رت به‌رده‌که‌ویت، له کوئی شه‌ش مه‌ر دوو مه‌رت به‌رده‌که‌ویت، نهوه مه‌رکه‌ش که ده‌مینیت‌وه، نهوه مه‌رکه‌ی خویه..

بهم جوچه حه‌کیم بیئه‌وهی ستم له که‌سییان بکات، میراتییه‌که‌ی بهو شیوه‌یه بوقه دابه‌شکردن که باوکییان وھسیه‌تی بوقه کردبیوون!

ھه‌ردوو برآکه‌ش، به برپاره‌که حه‌کیم زور رازیبیوونو سه‌رسام بوون به لیهاتوویی و حیکمه‌تو دانایی بالوول.

وەل‌مادن‌وە مەتەل‌کانى خەليفە ھارون

دۇوبارە دەچىنەوە قوتا بخانەكەي بالۇولى حەكىم و وانەيەكى دىكە لە بىرتىزى و زىرەكى حەكىم دەخەينەرۇو، بالۇول ھەرگىز بۇ وەلامى ھىچ پرسىيارىڭ دەستەوسان نەبۈود، ھەممو كات بە وەلامە دروستەكانى بەرامبەرى سەرسام كەردووە، زۇرجار خەليفە ھارون داواى ئامۇزگارى لېكىردووە لە ناخەوە گۈتبىيىتى ئامۇزگارىيەكانى بۇوە.

حەكىم بە ھۆى زىرەكى و لىيەتتۈرى و توانا بى سنورەكانى و قىسە نەستەقەكانىيەوە، پالەو پايىيەكى تايىبەتى ھەبۈوه لای خەليفە ھارون، خەليفە ھارون مۇلەتى ھەميشەيى بە حەكىم بەخشىوە، بە جۆرىك لە ھەر كاتو ساتىك بالۇول ئارەززوو بىكات، دەتوانىت بەبىن مۇلەت وەرگىرنو چاودۇرانى، بىروات بۇ كۆشكى خەليفە لە تەنىشتى خەليفەوە، يان لە ھەر شۇئىنەك بىيەۋىت دابىتىشىت، رۇزىتكىيان خەليفە ھاروون لەگەل كۆمەللىك لە گەورە پىاوانى دەولەتى كەسانى نزىكى و ھەزىرەكانى كۆدەبىتەوە، لە كاتەدا بالۇول دىتە ژۇورەوە بۇ ناو كۆشاوە دەرواتە ژۇورى كۆبۈونەوەكان و لە تەنىشتى خەليفەوە دادەنىشىت..

هه لسووکه وتی ئه و رۆزه حەکیم خەلیفه ئازاردا، بەلام لەبەرئەوە پیشتر
مۆلەتی هاتنەژورەوە بە فەرمانی خەلیفه پىبەخشاوە، لە ھەر کاتو ساتىكدا كە
بىيەويت، كەسىك ناتوانىت لە كۆشك دوورى بخاتەوە.

لە ھەمان كۆردا بالوول لاسايى كردەوەكانى خەلیفه ھاروونى دەكردەوە قاچى
خستە سەر قاچو ھاوشىوه خەلیفه دانىشت، ئامادەبۇوان بە بىينىنى ئه و دىمەنە
دەستيان كرده پىكەنин، ئەوهش زياڭر خەلیفه ئازاردا، لەو كاتەدا خەلیفه
بىرۆكەيەكى بە خەيالدا ھات، تا بتوانىت لەو رېگەيەوە لەبەرچاۋى ئامادەبۇوان
بالوول شەرمەزار بکات، ئەويش بە ئاراستەكىرىنى مەتەلىكى قورس، كە نەتowanىت
وەلامى بدانەوە.

خەلیفه وتى: «بىگومان لەبەرئەوە لە تەنيشتى منهو دانىشتويت، دەبىت
بتوانىت وەلامى ئەم مەتەلە بىدىتەوە!»

حەکیم بە توانجەوە وتى: ئەگەر نەمتوانى وەلامت بىدەمەوە، ئەوا دىارييەكتەم
پى مەددە، ھەروەكە چەندىن جار وەلامى مەتەلەكانتو پرسىيارەكانتىم داودتەوەو
دىارييت پىبەخشىو!

خەلیفه ويستى بە وەلامىك حەکیم بتاسىنیت، پىيى بلن كەى من بەلینى خۆم
نەبردۇتە سەر، بەلام وەبىرى ھاتەوە كە بالوول كەسىكى راستگۆيەوە ھەرگىز درۇ
ناكات، لە خۆرا ئەو توانجە نەگرتۈوە، دىارە چەند جارىك خەلیفه بەلینەكانى
نەبردۇتە سەر، لەبەرئەوە ھەولىدا بە ئارامى مامەلە لەگەل حەكىمدا بکات، خەلیفه
وتى: «ئەگەر وەلامى ئەم مەتەلەت دايەوە، ئەوا فەرمان دەكەم ھەزار سكە ئالىتونت
پىبەخشىريت، بەلام ئەگەر وەلامەكەت نەزانى فەرمان دەكەم رېشت بتاشن و سوارى
گويدىرىزىكەت بکەن و بە كۆلانەكانى شاردا بتىرىننەوە!!

حەکیم وتى: من پىيوىستم بە سكە ئالىتون نىيە، بەلكو من بە مەرجىك وەلامى
مەتەلەكەت دەدەمەوە..

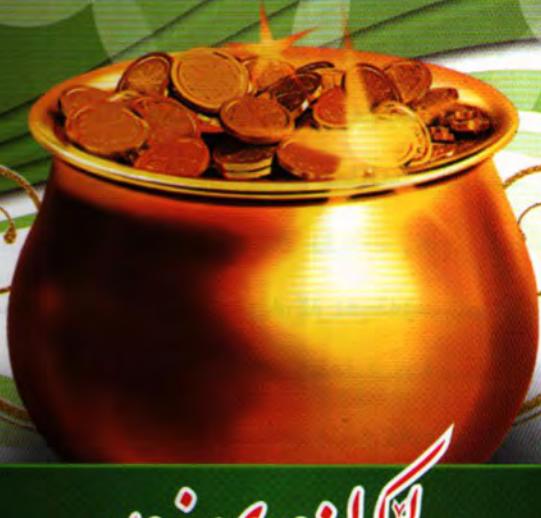
هارون: دوای دهستخوّشی، وتنی: بابزانین مهرجه‌کهت چییه؟

حه‌کیم: نه‌گهه و هلامی مهته‌له‌کهتم دایه‌وه، دهبتیت فهرمان بکهه بیهه میشه تا به جه‌سته منه‌وه نه‌نیشیت و نازارم نه‌دات! حه‌کیم مه‌به‌ستی لهم داوایه‌ی نه‌وه‌بوو که بیسه‌لمنیت خه‌لیفه ده‌سه‌لاته‌کانی کاتییه و ته‌نانه‌ت ناتوانیت فهرمان به میشیک بکات..

خه‌لیفه‌ش زانی مه‌به‌ستی حه‌کیم نه‌وه‌ده که دهسته‌وسانی بکات و بیسه‌لمنیت که زور شت هه‌یه لهم دونیایه‌دا له ژیر فهرمانی خه‌لیفه‌دا نییه، که‌میک پیکه‌نی و وتنی: ناتوانم مهرجه‌کهت جییه‌جی بکهه، چونکه نه‌هو میشه فهرمان له من و درناگریت! ناماده‌بووان له ناخه‌وه سه‌رسام و خوشحالی‌بوون به مهرجه‌کهه حه‌کیم، به‌لام نه‌یانده‌ویرا به زمان خوشحالی‌که‌یان دهربپن، کاتیک حه‌کیم زانی مهرجه‌کهه کاری کردوتنه سه‌ر خه‌لیفه و خه‌مو په‌زاره له روخساریدا به‌دیده‌کریت.. وتنی: نیستا ناماده‌م بی هیچ مهرجیک و هلامی مهته‌له‌کهت بدنه‌مه‌وه..

خه‌لیفه دهیزانی هه‌رچونیک بیت له جه‌دهل و گفتوجوگدا به‌رامبه‌ر بالوول دهسته‌وسانه و ناتوانیت گره‌وه لئی بباته‌وه، حمزی نه‌کرد لهوه زیاتر بابه‌ته‌که دریزه بکشیت.. له‌به‌رنه‌وه وتنی: نه‌هو دره‌خته کامه‌یه که ژماره‌ی لقه‌کانی دوانزه لقمه و هر لقیکیش ۳۰ گه‌لای پیوه‌یه و دیویکی گه‌لakan رونوکن و دیوه‌کهی تریان تاریک؟

حه‌کیم بی وهستان و بیرکردن‌وه، بی شله‌زان و دوش دامان، دهسته‌جی وتنی: «دره‌خته‌که هیمامیه بی «سال»، لقه‌کانی هیمام بی مانگه‌کانی سال، گه‌لakanی هیمام بی روزه‌کانی مانگ، تاریک و رونوکیه‌کهش هیمام بی شه‌وو روز»!! هیچ بواریک بی خودزینه‌وه له و‌لامه‌کهه حه‌کیم نه‌مایه‌وه، جگه له‌وهی خه‌لیفه به دنگی به‌رز هارواری کردو گوتی: نافه‌رین، نافه‌رین، هه‌روهه هه‌مموو ناماده‌بووانیش دهستخوّشی و نافه‌رینیان لیکرد، پاشان حه‌کیم هه‌لساو له کوشک چووه ده‌وه ده‌وه نه‌کم‌وته نیو نه‌هو ته‌له‌یه خه‌لیفه بی دانابوو، له‌به‌رنه‌وه سه‌ربه‌رزانه کوشکی جیهیشت..

لیگل اند ودی خون

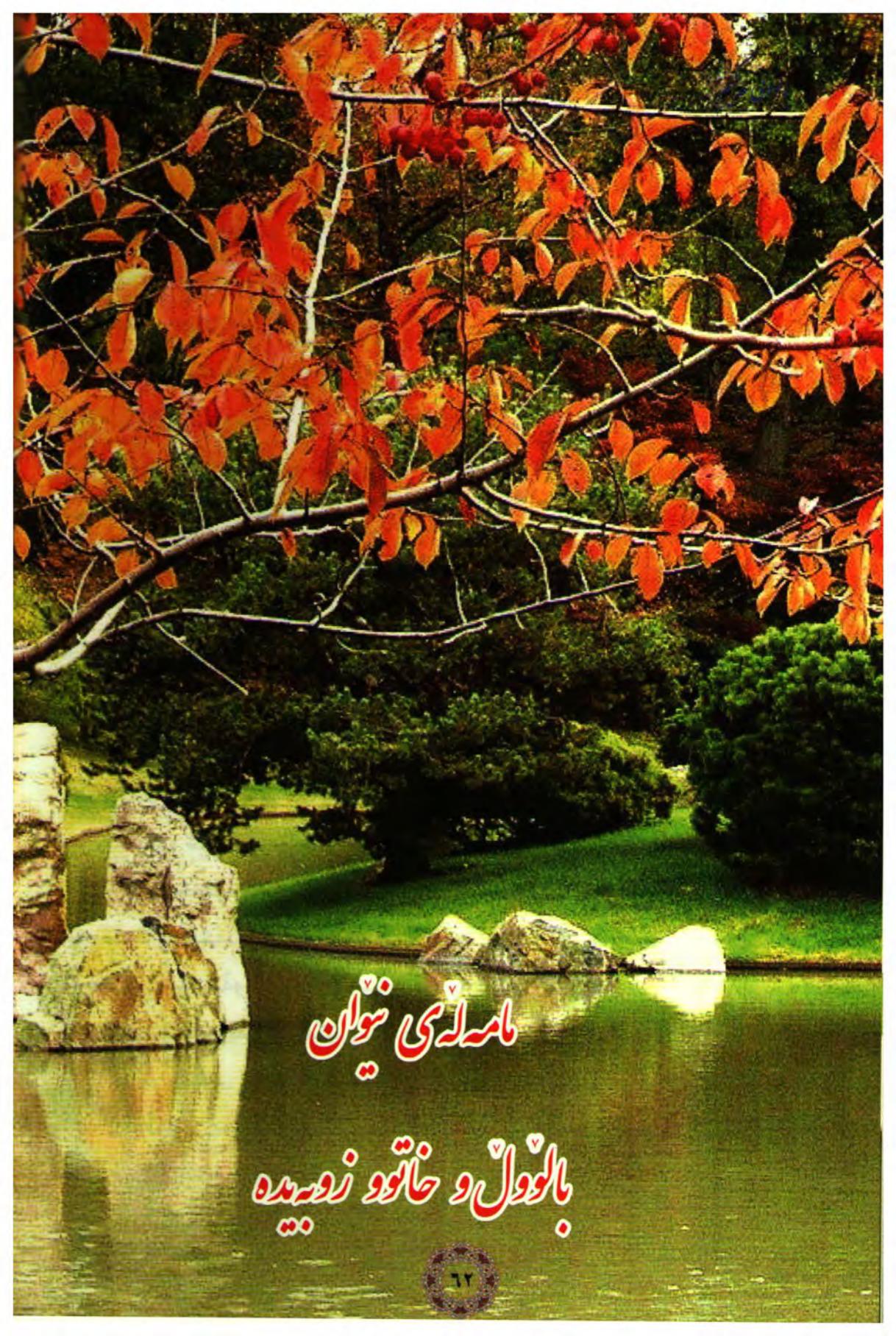
حه کیم هه موو کات بیرتیزی و لیهاتووی و تواناو شاره زاییه کهی، دهورو به ری سه رسام کردووه، ههر پرسیاریکی نا راسته کرابیت به جوانترین و نایابترین شیوه وه لامی داوهته وه، ههر کیشہ یه کی به دی کردبیت له که مترین ماوه و به باشترين پیگه و به شیوه یه ک که هه موowan پیی پازیبن، چاره سه ری بو دوزیوه وه.. حه کیم هیج کات دهسته وسان نهبووه له به رد هم پرسیاره ئالۆزه کان و کیشە و

گرفته سەختە کاندا.. دەتوانین بلىين: حەکىم ھەمیشە وەلام و چارەسەرى دروستو گونجاوی لابووه، بۆ ھەموو كىشە ئالۆزەكان، ليھاتووپى حەکىم بە جۇرىك بولو، كە زۆر ئاستەم بولو كەسىك توانىبىتى فيلى لى بکات، ياخود دەستە وەسانى بکات! لە چىرۆكى ئەمەجارە حەکىمدا باس لە وەلامىكى ناوازە حەکىم دەكەين، سەبارەت بە لىكدانە وە خەون..

چىرۆكە كە بەمشىوھىدە دەستى پېكىرد، جارىكىيان پياوېك ويستى فيلىك لە باللۇول بکات، بۇئە وە شتىك پارە دەستبەخات.. دەيزانى كە باللۇول خاودەنى دلىكى بىڭەردو نىيەتىكى پاكە.. دەيزانى كە ھەموو كات حەکىم بەدەم يارمەتىدانى خەلگىيە وەھىدە، بەھەندىدازە خۆى فەرامۆش كرددووھ بۆ خەلگى.. كابرا ويستى ئەم ھەلە بقۆزىتە وە، بۆ ئەم مەبەستە بىرى لە فيلىك كرددو.. بە ناوشاрадا گەرا تا حەکىمى بەدىكىرد، رۆيىشت بۆ لاي حەکىم و سلاۋى لىكىردو گوتى: جەنابى حەکىم دويىنى شەو خەويكى زۆر سەيرم بىنى!

حەکىم وە: بە ويستى خودا خىرەتلىكتى، بلۇن چىت بىنىيە؟ كابرا وە: لە خەومدا بىنیم تو سەد دينارى ئالىتونت پېيە خشىم!! باللۇلى حەکىم، زۆر باش دەيزانى كە كابرا دەيە وەيت فيلى لى بکاتو بە نيازە لەو رىگەيە وە شتىك لە حەکىم وەربىرىتە پاشان بلۇن توانىم حەکىم بخەلەتىن.. هەربۆيە حەکىم بە بىستى ئەو قىسىم كەمېك پېكەنلى و دواتر وە: بەلۇن خەوهەكتەستە، هەر بەھەن شىوهى كە خۆت بىنىيەت.. بەلام من هەر شتىكەم بە خشى نامە وەيتە وە، واتە ئەو سەد دينارە ئالىتونە لە خەونتدا من پېيم بە خشىويت، نامە وەيت بۆم بىگىرىتە وە گەردنى ئازابىت!!

كابرا بە بىستى وەلامە كە حەکىم زۆر شەرمەزار بولو، زۆر باش تىڭەيىشت كە باللۇول كەسىكى ژىرو دانايە و زۆر لەھە گەورەتە ئەو بتوانىت دەستى بېرىت.. بە شەرمەزارىيە وە ملى رىگە كە گرتە و حەکىمى جىئەيىشت..

مامله‌ی سوان

بالوں و خاتوں زریبیده

حهکیم ئەو کەسەی کە ھەموو رۆزدگانى ژيانى چىرۆكىي پەندئامىزى تۆماركردووه، مرۆف بە خويىندنەوەو بىستنى ھەلۋىستو رووداواو چىرۆكەگانى ژيانى حهکیم، سەرسامو موتەھىپ دەبىت.. گەر ھەر پرسىيارىڭ ئاراستەي حهکیم كرابىت، وەلامىكى داوهتەوە كە بووهتە پەندو چىرۆك.. لە چىرۆكى ئەمچارەي حهکىمدا باس لە مامەلەي نىوان ھاوسمەرى خەلېفە ھاروون «خاتوو زوبەيدە» و جەنابى حهکیم دەكەين.. بالۇول ئەو کەسەي کە نەك تەنها شادى و خەندەي بۇ گەورەگان دەگىرايەوە چارەسەرى گرفتو كىشەگانى دەكردن، بەلكو ئەوەندە مەرۆقىيکى سادە بۇو كە ھەولى دەدا مندالانىش شادومان بکات. رۆزىكىيان بالۇول بە لاي كۆمەللىك مندالدا تىپەرى كە سەرگەرمى يارىكىردن بۇون، ئەويش بىئەوەي گۈئى بىاتە تەممەن و پلەۋپايەي، لەگەل مندالەگاندا دەستىكىردى يارىكىردن، پىكەوە خانووی بچۈوك بچۈكىيان دروست دەكردو ناوابىان دەنا كۆشك، لەو كاتەدا خاتوو زوبەيدە بەلایاندا تىپەرى، كاتىك چاوى بە حهکیم كەوت، گوتى: ئەوە سەرقالى چىت جەنابى بالۇول؟

حهکیم پىش ئەوەي وەلامى ھاوسمەرى خەلېفە بىاتەوە، بە مندالەگانى گوت: مندالەگان ئاگادارى ئەو كۆشكانە بن كە دروستمان كردوون، نەيانپوخىتن، پاشان ئاوارى دايەوە بۇ لاي خاتوو زوبەيدە و تى: دەبىنتىت لەگەل مندالەگان سەرقالى دروستكىرنى كۆشكو تەلارىن!

خاتوو زوبەيدە دەيزانى ئەگەر راستەخۆ ھەر چىيەك بىات بە جەنابى حهکیم قبۇلى ناكاتو رەتى دەكتەوە، ھەروەك چەندىن جار يارمەتىدانى خودى خەلېفە رەتكىردوتهو، لەبەرئەوە ويستى ئەو ھەلە بقۇزىتەوەو لەو رېگەيەوە يارمەتىيەكى حهکیم بىات، بە حهکىمى گوت: بەراستى ئەو كۆشكو تەلارانەي تو بۇ مندالەگانت دروستكىردووه جوان و رەنگىن، دەمەۋىت ئەو كۆشكەتان لى بىرم، نرخەگەي چەندە؟

حهکیم سەيرىكى زەوييەكەي كردو و تى: مەبەستت ئەم كۆشكەيە؟ خاتوو

زوبهیده و تی: به لی.

حهکیم و تی: باشه رازیم پیت بپرۆشم، نرخی ئه و کوشکهيان ههزار درههمه،
بو خۆم و ئه و مندالانهی هاواکارییان کرdom له دروستکردنیدا..

خاتوو زوبهیده دهستبهجى به خزمەتكارەکەی گوت: نرخەکەيان پى بدھ..
ئهويش ههزار درههمى دا به بالوولی حهکیم و پاشان مالاوايیان کردو چویشتن..
حهکیم کيسه پارەکەی به دهستهوه گرتو دهستیکرد به دابەشكىدى بهسەر
مندالەكان و ههزاراندا، تەنانەت يەك درههميشى بو خۆی هەلنىگرت.. «ئەم
پالەوانە چەندە به خشندە بۇوه، هەر كات شتىكى دهستكەوتبيت دهستبهجى
بەخشىويەتى بە هەزاران»!

چەند رۆزىك بەسەر ئەم رووداوهدا تىپەرى، شەويىكىان خەلەيفە هارون لە
خەويىدا شتىكى زۆر سەيرى بىنى، لە خەويىدا بىنى وا بەرىيەتكەون بو بەھەشت،
كاتىك گەيشتە لاي دەروازە كوشكىكى خوش و دلرفيين و سەرسورھېينەر، پىيان گوت:
ئەوه كوشكى هاوسەرەكەت خاتوو زوبهيدىيە! ويستى بچىتە ژوورەوه رىگەيان نەدە!
بو بەيانى خەلەيفە هاروون ئەم خەوهى بو زانايانى كوشك باسکردو داوى
لىكىدىن خەوهەكەى بو لىك بەدەنەودا!

زاناكان پىيان گوت: لە خاتوو زوبهيدە بېرسە، بىانە ج چاکەيەكى گەورە
ئەنجامداوه؟

كاتىك خەلەيفە پرسىيارى لە خاتوو زوبهيدە كرد، ئەويش بىرى كرددوه
دهبىت ج چاکەيەكى كردىت، شياوى ئه و كوشكە بىت لە بەھەشتدا!!
ھىچى بىرنەھاتەوه تەنها ئه و ههزار درههمه نەبىت كە بەخشىبۇوى بە
بالوولى حهکیم! پاشان چىرۇكەكەى بو خەلەيفە هاروون گىريايەوه..
خەلەيفە تىگەيىشت كە ئه و چاکەيە ھۆكارى بە دەستەھېنەن ئه و كوشكە بۇوه،
لە بەرئەوه پىويست بۇو برووات بە دواي حهکيمدا.. بۆئەوهى ئەويش يەك لەو

کوشکانه لی بکریت که له دونیادا کوشکیکی گالتینه یه و له دوار ۋۇزدا کوشکیکی
ھەمیشە ییه!

خەلیفە له گەل چەند کەسیکدا چوونە دەرەوهى کوشکو دەستیان كرد بە
گەران بە دواي بالوولدا، له يەكىك له گەرەكە كانى شارى بەغداد حەكيميان
دۆزىيەوه، بىنیان بە ھەمان شىوھ کە خاتتو زوبەيدە وەسفى كردووه، وا له گەل
مندالان يارى دەكاتو سەرقالى دروستىرىدىنى كوشکى مندالان، خەلیفە هاروون
وا خۆى دەرخىست کە حەكيم پشتگۈز دەخاتو بە تايىبەت بۇ لای ئەو نەھاتووه،
بۇيىھ بە ئارامىيەوه وتنى: دەبىن نزىكتىرىن كەسى من له گەل مندالان يارى
دەكات، بە پەنجەكانى خاك ھەلە كۆلىت!!
حەكيم وەلامى دايەوه وتنى: ئىيمە چىژو خۆشى دەبىنин لهو شتهى خودا له
دونيادا پىيى بەخشىويين، دەبىنېت من كوشکو تەلار لەسەر زەوى دروستىدەكەم،
بۇئەوهى بىفرۇشىن!

خەلیفە زۆر بە دلخۆشى و خەندەوه وتنى: ھەر چەندە ئەوهى تو دروستى
دەكەيت، وەك كوشکى خەلیفە و پاشا كان نىيە، له گەل ئەوهشدا من دەمەويىت يەك
لهو كوشکانه لىبىكرم!

بالوول دەستى لە نىيۇ گلەكە ھەلگرتۇ بە تىلەي چاوه كانى سەيرىكى خەلیفە
كردو وتنى: دەتەويىت كوشکىكى ئاودها بکریت؟

خەلیفە لەسەر ئەڙنۇ لە بهەر دەمیدا دانىشتۇ وتنى: بەلۇن من دەمەويىت بە
ھەر نرخىك بىت ئەم كوشکە بکرم!!

حەكيم بە وردى سەرنجى خەلیفە داو پاشان دەستىرىدە پىكەنин و وتنى:
ئەم كوشکە نرخەكە زۆر گرانە!

خەلیفە وەها خۆى دەرخىست کە گرنگى بە پىكەنинەكەي حەكيم نادات،
وتنى: ئىيمە ھەر شتىكمان بويىت بە ھەر نرخىك بىت دەيکرىن، كىشەيەك نىيە!

حهکیم و هکو ئەوهى ئاگادارى تەواوى وردهکارى خەونى خەلیفه بیت، وتى:
نرخى ئەم كۆشكە هەزاران سكەزى زېرۇ باخاتى گەورە مال و سامانىكى بى
شومارە!

خەلیفه كەمیك بىدەنگ بۇو، پاشان تۈورەبۇو، وتى: ئەگەر سەرودتو سامانى
ھەموو دەولەمەندەكانى ئەم شارە كۆبكەينەوه، ناگاتە ئەو نرخە ئىتۇ داواى
دەگەيت، جەنابى حەکیم!

مەبەستت لەو قسانە چىيە، چى لە پىشت ئەم نرخە خەيالىيەوه خۆى
حەشارداوه؟!

لە كاتىكىدا كۆشكىكى ھاوشىيەھى ئەم كۆشكەت بە زوبەيدە ھاوسەرم
فرۆشتىووه، تەنها بە هەزار درەھەم!

حەکیم ھەلسایە سەرپىو گوتى: جەنابى خەلیفە، جىاوازىيەكى گەورە
ھەيە لە نىوان تۇو خاتوو زوبەيدەدا، زوبەيدە ھىچى نەبىنىبۇو، ئەو كۆشكە
بەو نرخە زۆرە لىكىرىن، بەلام تۇ بىنىيەتە دەتەۋىت بە ھەمان نرخ كۆشكە
گالتىنەكەى دونيا لە بىرى كۆشكە رازاوه و ھەمىشەيەكە قىامەت بىرى؟!

حەکیم بە لىھاتووی و زىرەكى و بىرتىزى خۆى دەيزانى كە خەلیفە لە
خۆرۈانەھاتىووه، ھەمان ئەو كارە بىكەت كە ھاوسەرەكەى كردوویەتى، ياخود
دەگۈنچىت حەكىمېش ھەمان خەوى بىنبىت..

بەلى خۆشەويستان يارمەتىدانى ھەزاران و بىن نەوايان، ھەر لە دنیادا بە
سەدان قات پاداشت دەدرىتەوه، لە قىامەتىشدا پاداشتەكەى كۆشكە رازاوهكانى
بەھەشتە، لەگەل ئەوهىدا ھەرگىز مال بەبەخشىن كەم ناكات!
كەواتە بەبەخشە، دلىيابە خودا زياترت پى دەبەخشىت!

گه شتاريکي ساني

چيرۆكىي دىكە لە چيرۆكەكانى حەكيم، كە باس لە بيرتىزى و دانايى و زانايى بالّوولى حەكيم دەكەت، ليھاتووبي حەكيم بە ئەندازەيەك بۇو كە لە هەر شويىنئىك وەزىر و زاناكان دەستەوەستان بۇونايه، لە بەرامبەر پرسىيارو رۇودا وو پېشەتەكان، دەستبەجى بە دواي حەكىمدا دەگەران و چارەسەريان لە ھەگبەي پە حىكمەتو دانايى بالّوولدا چىنگ دەكەوت..

جاریکیان گهشتیاریکی بیانی هاته نیوشاری به غداد، رُویشت بُو کوشکی خه لیفه هارون، لهو کاتهدا خه لیفه و مزیره کان و زانایان، ئاماده کوره کوبونه وهی خه لیفه بوون، گهشتیار دواى سلاوکردن و حهوانه و دواى مؤلهت و درگرتن له جه نابی خه لیفه، چهند پرسیاریکی ئاراسته و مزیران و زانایان و ئاماده بوون کرد، به لام هیچ کام لهوان نه یانتوانی و دلامی پرسیاره کانی گهشتیاره که بداته وه..

به وش خه لیفه زور تووره بیوو، به و مزیران و زانایانی گوت: ئه گهر و دلامی پرسیاره کانی ئه و گهشتیاره نه دنه وه، ئه وه هه مموو سامانه کهی ئیوه ده به خشم بهو گهشتیاره!

ئاماده بوون دواى ۲۴ کاتزمیر مؤله تیان کرد، خه لیفه ش مؤله تی دان.. یه کیک له و مزیره کان و تی: تنهها چاره سهه ئه وهیه که بالوولی حه کیم بدؤزینه وه، چونکه تنهها حه کیم ده توانیت و دلامی ئه و پرسیاره ئالوزانه بداته وه، گه ران تا بالوولیان دؤزیبیه وه، کاتیک هه واله کهیان به حه کیم راگهیاند، حه کیم ئاماده یی نیشاندا بُو و دلامانه وهی پرسیاره کانی گهشتیاره که.

بُو سبهی که بریار ببو و دلامی پرسیاره کانی گهشتیاره که بدنه وه، بالوولی حه کیم ئاماده ببو، رو و به رُوی گهشتیاره که و دستاو و تی: هه ر پرسیاریکت هه یه ئاراستهی منی بکه، تا و دلامی دروستت بدنه وه..

گهشتیاره که به عه صاکهی بازنه یه کی کیشا، دواتر رووی کرده بالوول، و دک ئه وهی چاودروانی و دلامی لئ بکات، بالوول بی راوهستان و دوودلی، به عه صاکهی خه تیکی به ناوه راستی بازنه که دا کیشا او بازنه کهی کرد به دوو به شه وه، گهشتیاره که بازنه یه کی دیکهی کیشا، ئه مجا رهیان بالوولی حه کیم بازنه کهی کرد به چوار به شه وه دهستی خسته سهه رهیک له به شه کان و گوتی: ئه م به شه و شکانی یه و ئه و سی به شهی دیکهش ئاوه!

گهشتیار زانی که وەلامی پرسیارەکانی حەکیم راستو دروستن، دواتر پرسیاریکی قورستری ئاپاسته کرد، پشتى دەستى خستە سەر زەمین و پەنجه کانیشى بەرهەو ئاسمان دانا، حەکیم بى وەستان پېچەوانەی گهشتیارەکە پەنجه کانیشى بەرهەو ئاسمان دانا، گهشتیارەکە زۆر سەرسام بۇو بە بىرتىزى و لىھاتوویى بالوولى حەکیم، لەبەرنەو بە خەلیفە ھاروونى گوت: پیویستە زۆر شانازى بکەيت بەم زانايەوە، كە لە جىهاندا وينە دەگەمنە، خەلیفە پرسى من لە پرسیارو وەلامەکانتان تىنەگەيىشتە؟

گهشتیارەکە وتى: كاتىك يەكم بازنهم كىشا، مەبەستم لە گۆى زەدى بۇو، بالوول لە مەبەستى پرسیارەکەم تىكەيىشتە دەستبەجى بە منى سەلماند كە مەبەستم گۆى زەۋىيە، هەربۇيىھە كەرىدى بە دوو بەشەوەو نىشانى دام كە زەھى لە باکورو باشور پىكھاتووە، كاتىكىش بازنهى دووهەم كىشا، بالوول كەرىدى بەشەوەو بە منى گوت: كە زەھى لە چوار بەش پىكھاتووە، سى بەشى ئاوهە بەشىكى وشكانييە، پرسیاري سېيەم كە من پشتە دەستم لە زەمین داناو پەنجه کانم روودو ئاسمان، بالوول پېچەوانەيى منى كرد، بە منى سەلماند كە من مەبەستم رووهەك و گۈزۈگىاي زەھى و گۈرەنكارىيەكەنی زەۋىيە، بالوولىش بە دەستى وينە خۆرۇ بارانى كىشاو بە وەلامەكە تىيى گەياندەم، كە گەشە رووهەكەن و گۈزۈگىاي سەرزەھى، بە ھۆى باران و تىشكى خۆرەوەيە، كەواتە شانازى بکە كە خاودنى وەها زانايەكى بە تواناي، جەنابى خەلیفە!

ئامادەبووانىش كە بە ھۆى دانايى و لىھاتوویى بالوولى حەکيمەوە لە توورەيى و رېقى خەلیفە رېزگاريان بۇو، زۆر سوپاسى حەکيميان كرد كە لە تەنگزەيە رېزگارى كردن.

وەلامە دروست و بەھیزە کانی حەکیم

حەکیم لە ماودى ژیانیدا هیچ پرسیاریتکی ئاراستە نەکراوه، وەلامیتکی دروستو بەپیزو بەھیزى نەدابیتەوە. وەك ھەمیشەش جاروبار خەلیفە ھارون پرسیاري سەختى ئاراستەي حەکیم كردووە زۆرجار لە بەرامبەر وەلامە بەھیزە کانیدا، خەلاتى زۆر گەورەي كردووە.

ئىستا با پېيكەوە وەلامى ئەو پرسیارە ببىستىن كە خەلیفە ھاروونى سەرسام كرد..
جاریتکيان حەکیم سەردانى خەلیفە ھاروونى كرد، بىنى خەلیفە سەرقالە.. كاتىك
خەلیفە حەکیمى بىنى، پرسیاريتكى ئاراستە كردو وتى: ئايا ئەگەر كەسىك ترى

بخوات حەرامە؟

حهکیم و تی: نه خیر.

پاشان خه لیفه و تی: باشه دوای خواردنی تری ناو بخوبیته وه، کیشیه کی هه یه؟

حهکیم و تی: نه خیر هیج کیشیه کی نییه!

دواتر خه لیفه و تی: باشه دوای خواردنی تری و خواردنده وهی ناو، نه گهر که میک

له بهر خوره تاو دابنیشی گرفتیکی هه یه؟

دووباره حهکیم و تی: نه خیر هیج گرفتیکی نییه!

دواجار خه لیفه و تی: نهی باشه بوجی نه گهر هه مان تری و هه مان بری ناو له بهر

خوره تاو دابنیت، حه رام ده بیت؟!

حهکیم زور به ثارامیه وه و تی: نایا نه گهر نهندازه که خوّل بهر سه ری که سیک

بکه ویت، زیانی پی ده گهیه نیت؟

خه لیفه و تی: نه خیر.

حهکیم و تی: نه گهر دوای نه وهی خوّله که بهر سه ری که سه که که وت، که میک ناوی

بکه ویت به سه ردا زیانی پیده گات؟ خه لیفه و تی: بیگومان نه خیر..

حهکیم و تی: باشه نه گهر هه مان خوّل و ناو تیکه ل به یه کتری بکه ویت و خشتیکی

لیدروست بکه ویت، دواتر بیکیشی به سه ری که سیکدا، نایا زیانی پیده گهیه نیت؟

خه لیفه و تی: بیگومان سه ری ده شکینیت!

حهکیم و تی: که واته چون پیکه اهی ناوو خوّل سه ری مرؤف ده شکینیت و نازاری

پیده گهیه نیت، به هه مان شیوه پیکه اهی ناوو تری خراپه و خواردنی نه و پیکه اهیه،

زیان به مرؤف بگهیه نیت و دوچاری نه هامه متی بکات!

هه رچه نده و دلامه کهی حهکیم زور به هیزو به پیزه، به لام لیره دا سه رنجتان

راده کیشم بو و دلامی زانایه ک لاه سه رهه مان ته و دره، چونکه هه ستد که م نه م و دلامه شن

هاوشیوه دلامه کهی حهکیم، زور به هیزو به پیزه!

جاریکیان مه سیحیه ک میوانداری زانایه کی موسولمانی کرد، چهند هیشو ویه ک

تری جوانی پیشکه شی میوانه که کرد و پیکه وه ده ستیان به خواردنی کرد، دواتر

مهسیحیه که پیکیک شه رابی بُ میوانه که هیناو له به رد میدا داینا. زانای موسولمان
وتی: ببوره له ئاینی ئیمدا شه راب حه رامه، له به رئه وه من شه راب ناخۆمەود!
مهسیحیه که وتی: باشه، پیش ئیستا پیکه وه تریمان نه خوارد?
زاناكه وتی: به لى!

مهسیحیه که: ئى مه گەر شه راب له تری دروست ناکریت، ئىدى بُ تری حه لاله
بەرھەمە کە حه رامه؟ ئایا ئەمە لۆزیکە?
زاناكه زەردەخەنە يەکى كردو وتی: تو خىزانت هەيە؟ مهسیحیه که وتی: به لى?
زاناكه وتی: بىگومان بُ ئىوە دروستە و حه لاله كە پیکه وه بنو ھاوسەردارى
بکەن؟

مهسیحیه که وتی: بىگومان!
دواتر زاناكه وتی: ئایا كچت هەيە?
مهسیحیه که وتی: به لى..
زاناكه وتی: ئایا دروستە لە گەل كچە كەت كە بەرھەمى خىزانە كەتە ھاوسەردارى
بکەيت!

مهسیحیه که وتی: بىگومان نه خىر..
زانای ژیرو بە ئەزمۇون وتی: كەواتە هەروەكۆ چۈن خىزانت بُ تو حه لاله
بەرھەمە کە لە تو حه رامە، هەرواش تری حه لاله و ئە شە رابە كە بەرھەمى
تریيە حه رامە، له به رئه وه مەرج نىيە ھەر شتىك خۆى حه لال بىت، بەرھەمە كەشى
حه لال بىت!

بانوی حکیم

کشی نارامی ناومال

له چیرۆکی ئەمجارەماندا سەبارەت بە ژیاننامەی حەکیم، باس له سەردانییکی حەکیم و خەلیفه هاروون دەکەین، بۆ قوتابخانەی (ئەمین و مەئمۇون)، كورەكانى خەلیفه هارون.. پۆزىك حەکیم بۆ دیدارى خەلیفه بەریکەوت بۆ كۆشك، له رېگەدا چاوى بە خەلیفه كەوت، خەلیفه دواى سلاۋىردن پرسى: حەکیم بە نيازى بۆ كوي بىرۋىت؟

حهکیم له ودلامدا وتى: به نيازبووم بىم بۇ كوشك بۇ ديدارى بهريزتان..
 خهليفه وتى: من به نيازم سەردانى مامۆستاي مندالەكانم بىكم، به مەبەستى
 هەوال پرسينيان، دەتوانىت ھاورييەتىم بىكەيتى لەگەلەمدا بىيت?
 حهکیم رەزامەندى دەربىرۇ لەگەل خهليفه رۆيشتن بۇ لاي ئەو مامۆستايەى
 كە ئەمین و مەئمۇن وانەيان لەلا دەخويىند، كاتىك گەيشتنە قوتابخانە و چاويان
 به مامۆستاكەيان كەوت، خهليفه وتى: ئەمین و مەئمۇن لە كۆين؟ مامۆستاش
 وتى: پېش ئىيە مۆلەتى چەند خولەتكىيان ودرگرتۇوه بۇ كەمىك پېسۈددان و
 ياريىردىن چۈونەته دەرەوه، خهليفه ھارون ھەوالى تواناوا كوششو لىيەاتووپى و
 زىرىھكى مندالەكانى لە مامۆستاكەيان پرسى، مامۆستاش لە ودلامدا گوتى: ئەمین
 كەم تواناترە لە مەئمۇن، واتە مەئمۇن زىرىھكترو لىيەاتووترو بىرتىز ترە!
 لەبەرئەوهى ئەمین مندالى خاتتو زوبەيدە بۇو، خهليفەش خاتتو زوبەيدە
 زۆر خۆشىدەويىست، ودلامى مامۆستاكەى زۆر پېناخوش بۇو، وتى: هەرگىز بىرۇ
 ناكەم مەئمۇن لە ئەمین زىرىھكتى بىت! ئايا دەتوانىت قىسىمانت بىسەلمىنىت؟
 مامۆستاش بۇ سەلماندىن قىسىمانتى تەنها كاغەزىكى خستە ژىر جىڭەكەى
 مەئمۇنەوه، بەلام خشتىكى خستە ژىر جىڭاكەى ئەمینەوه، دواى ئەم وتۈيژە
 ھەردوو كورەكەى خهليفه گەرانەوه بۇ قوتابخانەكەيان و بىنيان ئەوا خهليفە
 باوكىيان بەمەبەستى هەوال پرسينيان، بۇ سەردانى قوتابخانە مامۆستاكەيان
 ھاتووه، بەریزەوه سلاۋىيان لە باوكىيان كەم كەندازى كەندازى دەندا،
 دواتر رۆيشتنە سەرجىڭەكانى خۆيان دانىشتىن، ھەر كەدانىشتىن مەئمۇن كەوتە
 بىركردنەوه بەملاو لاي خۆيدا دەپروانى و دىقەتى شويىنى دانىشتىنەكەى دەدا،
 مامۆستا لە مەئمۇنى پرسى: بۆچى دەپوانىت، ئايا ھەستت بە شتىك كەردووه؟
 مەئمۇن وتى: بەلىن مامۆستا، ھەستىدەكەم بە ئەندازە كاغەزىك جىڭەكەم
 بەرز بۇودتەوه!

دواتر له ئەمینى پرسى: ئەى تو ھەست بە چى دەكەيت؟

ئەمین لە وەلامدا وتى: من ھەست بە هىچ گۇرانكارىيەك ناكەم كە روويدابىت!

دواتر مامۆستا بە ئەمین و مەئمونى گوت: ئىوه دەتوانن بىرپۇن وانەى

ئەمرۇمان تەواو بۇو، من كەمىك لەكەل باوكتان قىسە دەكەم، دواى رۇيىشتىنى

مندالەكان مامۆستا بە خەندەوە پۇوى كىردى جەنابى خەلەفە و وتى: سوپاس بۇ

خودا كە توانيم بۇچۇونەكانم بىسەلمىنم!

خەلەفە بەسەرسامىيەوە پرسى: ئايا ھۆكاري ئەو جىاوازىيە دەزانىت؟

پىش ئەوهى مامۆستاكەيان وەلام بىاتەوە، حەكىم وەلامى دايەوە و وتى: من

وەلامى ئەو پرسىيارەت دەددەمەوە!

خەلەفە هارون كە بىرواي تەواوى بە وەلامەكانى حەكىم بۇو، وتنى: بىفەرمۇو!!

حەكىم وتنى: زىرەكى و لىيھاتووی مندال دەگەرېتەوە بۇ دوو خالى سەرەكى:-

۱- ئەندازە خۆشەويىسى دايىك و باوك، بۇ يەكترى.

۲- جىاوازى جۆرى نەتەوەي دايىك لەكەل باوکدا، خەلەفە هارون و خاتوو

زوبەيىدە ھەردۈكىيان لە يەك نەتەوەن، بەلام خەلەفە دايىكى مەئمون يەك
نەتەوە نىن و جىاوازان!

خالى يەكەم ئاماژىدە بۇ ئاشتەوايى مال، بىيگومان ئەگەر كەشى مال پىربوو

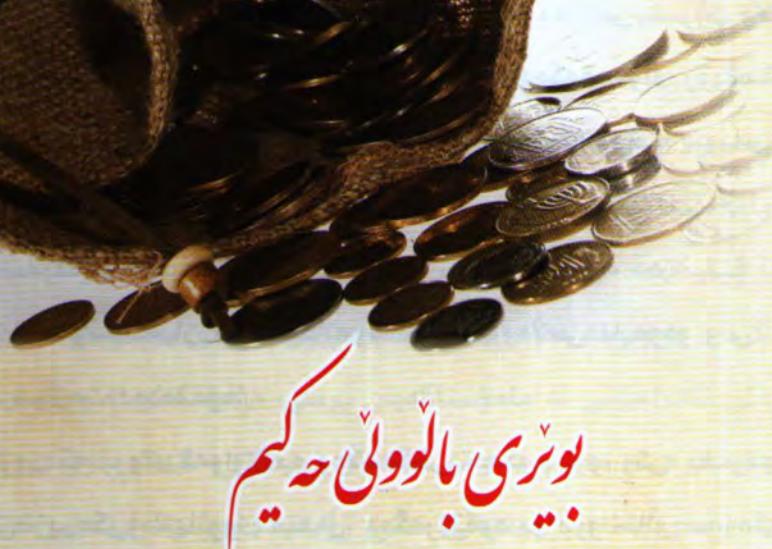
لە تەبایى و خۆشەويىسى و رېزگرتى يەكترى، كارىگەری زۆرى دەبىت لەسەر
زىرەكى و لىيھاتوویي مندال.

خالى دووھەميش واتە زىرەكى مندال پەيوهەستە بە دايىكەوە، زىاتر لە باوك،

حەكىم ھۆكاري زىرەكى مەئمون دەگەرېننەتەوە بۇ دايىكى، ئەمەش بۇچۇونىيىكى

زانستىيە و زىاتر دايىكان رۇلىيان ھەمە لە زىرەكى مندالدا.

حەكىم بۇ ھەموو پرسىيارىيەك، وەلامىكى دروستى لابۇوە!

بویری بالوولی حه کیم

حه کیم سه رهای نهودی زاناو دانا بwoo، و هلامه کانی دروستو به پیز بوون، زیرو
لیهاتوو بwoo، خوداپه رستو دونیا نه ویست بwoo، له هه مان کاتدا که سیکی چاو نه ترس و
نزا بwoo، هرگیز له خه لیفه و ده سه لاتداران نه ترساوه و هرچی حه قو راستی بwoo و
بن سله مینه وه بهرام بهر ده سه لاتداران و کاریه دهستان راشکاوانه و تویه تی و له سزاو
ئازاریان سلی نه کرد و ته وه، هه لویستی نوازه و دههای هه بwoo و که به سه دان که س
نه یانتوانیوه ودها هه لویستیک بهرام بهر ده سه لاتداران بنوینن..

له چیرۆکی نه مجاره دا باس له هه لویستیکی نوازه و ده گمه نهی حه کیم ده کهین،
که بهرام بهر خه لیفه هاروون نواند و ویه تی، رو و دا و دکه به مشیو دیه بwoo:-
رۆزیکیان خه لیفه هاروون کیسه یه ک دراوی دا به بالوولی حه کیم، پیی گوت
برهه دابه شی بکه به سه ره که سانی هه زارو نه داردا، حه کیمیش پاره کهی و هرگرت و
رۆیشت بو نیو بازار و کوچه و کولانه کانی شاری به غداد، به دوای که سیکدا ده گهرا
که هه زارو نه دار بیت و پیویستی به یارمه تی هه بیت، تا بریک له و پاره یهی پی

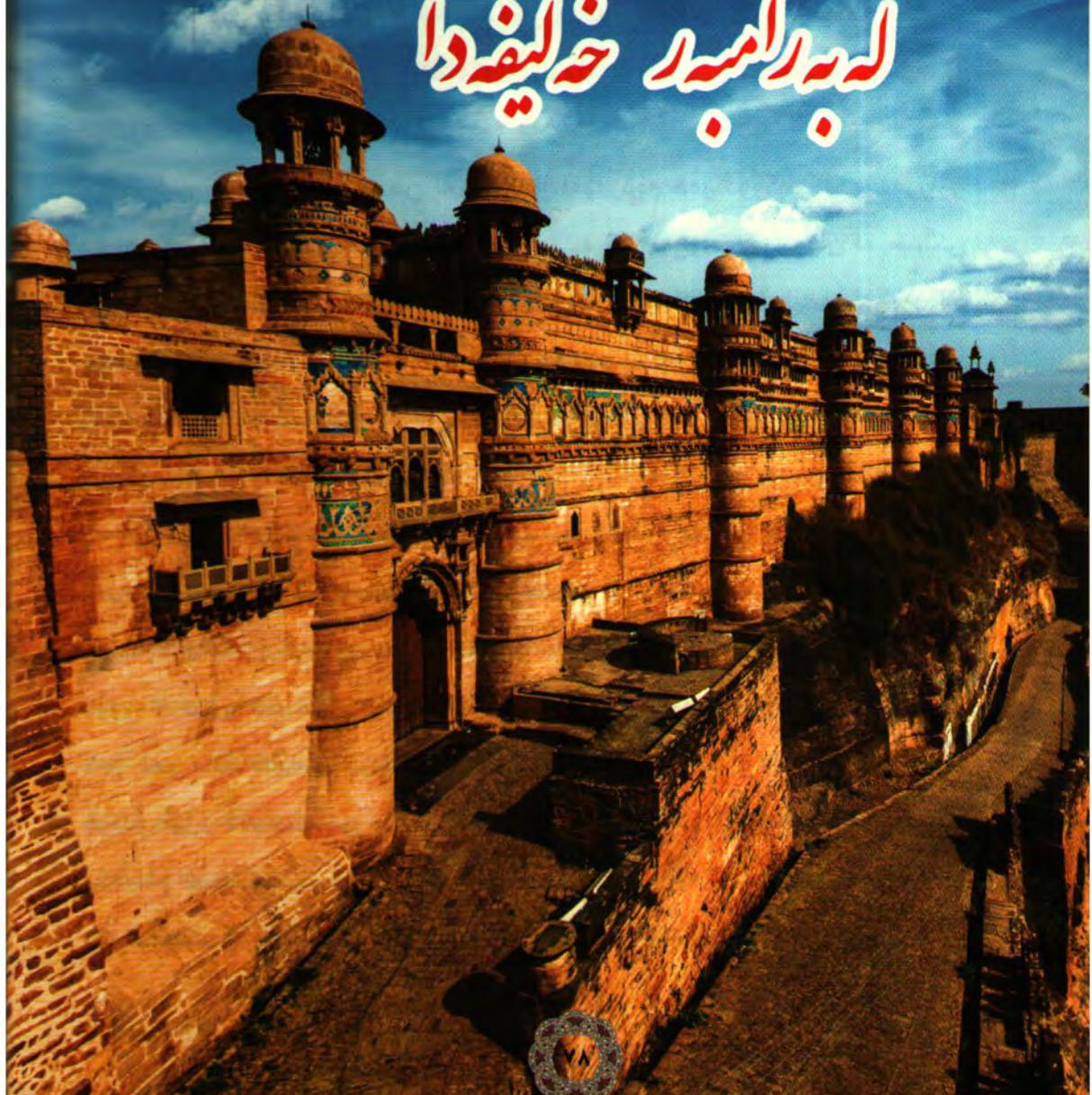
بدات که خه لیفه پیی داوه، به لام دواى گه ران و ماندووبوونیکی زور، پاره دی به هیج که س نه دا.. کیسے پاره که دی و دکو خوی برده ده بخه لیفه و له به رده می خه لیفه دا داینا و پیی گوت: زور گه رام، ئه ونده گه رام که ماندووبووم، پییه کانم بر پستیبان لیبرا.. به لام هیج که س نه بینی له خه لیفه هه ژارت رو نه دارتر، له به رئه ده پاره که مهیزانی هینایه وه تا بیبه خشم به و که سه دی که له هه موومان زیاتر ئاتا جه، به و که سه دی که له هه موومان زیاتر هه ژاره، ئه ویش جه نابی خه لیفه يه! خه لیفه دهیزانی حه کیم مه بستیکی هه دیه و ئه و کاره دی بی حیکمهت نییه، له به رئه ده پرسیاری ئه و ره فتاره بـالـوـلـیـ حـهـ کـیـمـیـ کـرـدـوـ دـاـوـیـ لـیـکـرـدـ تـاـ هـوـکـارـیـ ئـهـ وـ کـارـهـ دـوـنـ بـکـاتـهـ وـهـ؟

حه کیم له وه لامدا وتی: من له بازار داو له به ردهم هه دووکانیکدا سه ربا زو دار و ده سته که دی توم بینی و دستابون، به زور باج و سه رانه يان له خه لکی و درده گرت و دهیانه يانا بخه نجینه و خه زینه جه نابی خه لیفه، له به رئه ده واهه ستده که دی که تو له هه موومان زیاتر پیویست به پاره دو سامانه، چونکه تو ئه گه ر ئاتا ج نه بی، بخچی به زور سه رانه له خه لکی و درده گری؟! هه رله به رئه ده پاره که م گیرایه وه بخه زینه تو!

مرؤقى ئازاو به خشنده ئه و که سه دی که له رهنج و ماندووبونی خوی ده به خشیت، له و مال و سامانه ده به خشیت که به هوی کارو کاسبی حه لالی خویه ده پهیدای گردووه و مافی هیج که سیکی به سه ره ده نییه، سامانیک که دوور له فیل و ده سترپرین، دوور له ساخته کاری و بی ویژدانی پهیدای گردووه، هه ر له و ماله ده به خشیت، ئازایه تی و به خشنده دی که له ماله دا نییه که به فرت و فیل و ده سترپرین پهیدابووه، یاخود ئه و ماله دی که له که سانیکی زه ده بکه دیت و بی به بخشیت به که سانیکی دیکه! به لکو ئازایه تی ئه و دی که له ماله ببه خشیت، که پاک و حه لاله دوور له فیل و ساخته کاری پهیدا بووه!

بیوپری بالوول

لہر امیر خاں لیفڑا

لـهـمـ چـيرـوـكـهـداـ، باـسـ لـهـ هـهـلـوـيـسـتـيـكـيـ دـيـكـهـيـ لـيـوانـ لـيـوـ لـهـ ئـازـاـيـهـتـيـ وـ بـويـريـيـ
بـالـوـولـيـ حـكـيمـ دـهـكـهـيـنـ، سـهـبـارـهـتـ بـهـ وـدـلـامـدـانـهـوـهـ بـهـهـيـزوـ پـرـمـانـاـكـانـيـ، بـهـ رـامـبـهـرـ بـهـ
خـهـلـيـفـهـ هـارـوـونـ..

رـوـزـيـكـيـانـ، حـكـيمـ لـهـسـهـرـ شـهـقـامـيـكـ رـاـوهـسـتـابـوـوـ، كـارـوـانـيـ كـهـژـاـوـهـ خـهـلـيـفـهـ، بـهـ
كـۆـمـهـلـيـكـ سـهـرـبـازـهـوـهـ بـهـ بـهـرـدـمـيـداـ تـيـدـهـپـهـرـنـ، بـالـوـولـيـشـ، بـهـ دـهـنـگـىـ بـهـرـزـ هـاـوـارـ
دـهـكـاتـوـ دـهـلـيـتـ: ئـهـيـ هـارـوـونـ...هـارـوـونـ كـهـ خـهـلـيـفـهـ وـلـاتـوـ دـهـسـهـلـاتـدارـهـوـ كـۆـمـهـلـيـكـ
سـهـرـبـازـيـ لـهـگـهـلـدـايـهـ وـ بـهـ نـيـوـ شـهـقـامـهـكـانـيـ شـارـداـ، بـهـ لـهـ خـوـبـايـيـبـوـونـهـوـهـ رـېـگـهـ تـهـيـ
دـهـكـهـنـ.. سـهـرـسـامـ دـهـبـيـتـ، كـهـ كـهـسـيـكـ بـهـ وـشـيـوـهـيـهـ بـانـگـىـ دـهـكـاتـ، هـمـ بـوـيـهـ دـهـپـرـسـيـتـ:
ئـهـوـهـ كـيـيـهـ بـهـوـشـيـوـهـيـهـ بـانـگـمـ دـهـكـاتـ؟

سـهـرـبـازـهـكـانـ وـتـيـانـ: جـهـنـابـيـ خـهـلـيـفـهـ ئـهـوـهـ بـالـوـولـهـ!

خـهـلـيـفـهـ بـانـگـىـ كـرـدـوـ وـتـىـ: بـالـوـولـ ئـايـاـ دـهـزـانـيـتـ منـ كـيـمـ؟

وـتـىـ: بـهـلـىـ باـشـ دـهـزـانـمـ، كـهـ جـهـنـابـتـانـ كـيـنـ!!

خـهـلـيـفـهـ وـتـىـ: كـهـواـتـهـ منـ كـيـمـ؟

حـهـكـيمـ لـهـ وـدـلـامـداـ وـتـىـ: توـ ئـهـوـ كـهـسـهـيـتـ، ئـهـگـهـرـ كـهـسـيـكـ لـهـ رـوـزـهـلـاتـ سـتـهـمـىـ لـىـ
بـكـرـيـتـ، توـشـ لـهـ رـوـزـثـاـوـاـ بـيـتـ، خـوـاـيـ گـهـورـهـ لـهـ رـوـزـيـ قـيـامـهـتـداـ، لـهـ توـ دـهـپـرـسـيـتـهـوـهـ
لـهـسـهـرـ ئـهـوـ سـتـهـمـهـ وـ مـحـاسـهـبـهـتـ دـهـكـاتـ!!

خـهـلـيـفـهـ بـهـ بـيـسـتـنـيـ ئـهـوـ وـدـلـامـهـ گـورـچـكـبـرـهـ، چـاوـهـكـانـيـ پـرـبـوـونـ لـهـ ئـهـسـرـيـنـ، بـهـ
گـرـيـانـهـوـهـ وـتـىـ: ئـهـيـ بـالـوـولـ حـالـيـ منـ چـوـنـ دـهـبـيـنـيـتـ؟

حـهـكـيمـ وـتـىـ: خـوـتـ بـخـهـرـهـ بـهـرـ تـهـراـزوـوـيـ ئـهـمـ ئـايـهـتـهـ پـيـرـوـزـهـ، خـوـاـيـ گـهـورـهـ
دـهـفـهـرـمـوـوـيـتـ:-

إِنَّ الْأَبَرَّ لَفِي نَعِيْرٍ ﴿١٢﴾ وَلَنَّ الْفُجَارَ لَفِي جَحِيْرٍ ﴿١٣﴾ الانفطار: ١٣ - ١٤

وـاتـهـ: چـاـكـهـكـارـانـ لـهـ بـهـهـشـتـىـ بـهـرـيـنـدانـ، خـرـاـپـهـكـارـانـيـشـ لـهـ دـؤـزـهـخـدـانـ..

خـهـلـيـفـهـ وـتـىـ: ئـهـيـ كـرـدـهـوـهـكـانـيـ منـ چـوـنـ دـهـبـيـنـيـتـ؟

حـهـكـيمـ: خـودـاـيـ گـهـورـهـ دـهـفـهـرـمـوـوـيـتـ: **إِنَّمَا يَتَّقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُنْقَنِينَ** ﴿٢٧﴾ المائدة: ٢٧

واته: خودای گهوره تنهانه له پاریزکاران، چاکه قبول دهکات.

خه لیفه و تی: نهی نزیکایه تی من له گهل پیشه‌وای مرؤفا یه تی (سه‌لامی خوای لیبیت) چون ده بینیت؟

حه کیم و تی: ﴿فَلَا أَنَابَ يَنْهَمْ يَوْمِئِزْ وَلَا يَسْأَلُونَ﴾ المؤمنون: ۱۰۱

واته: هیچ په یوهندیه کی خزمایه تی له و روزهدا نییه و کهس له کهس ناپرسیتهد و! کهس خه می کهسی نییه و هر کهس خه می خویه تی)!

خه لیفه: نهی شه فاععه تی پیغه مبهر (سه‌لامی خوای لیبیت) چی؟

حه کیم بهم ئایه ته و دلامی دایه ود: ﴿يَوْمِئِلَّا نَفْعَ الشَّفَعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ﴾ طه: ۱۰۹

واته: له و روزهدا تکاو شه فاععه له کهس و هر ناگیریت و بیس ووده، مه گهر که سیاک خودای میهربان مؤله تی بداد.

پاشان خه لیفه و تی: نهی بالا وول، ئایا پیویستیه کت هه یه، تا بوت جیبه جی بکه م؟ حه کیم و تی: به لی.

خه لیفه و تی: هه رچیت ده ویت، پیم بلی، تا بوت جیبه جی بکه م..

حه کیم و تی: ددهمه ویت لیم خوش بیت و بمخدیت به هه شته ود!

خه لیفه و تی: خوت ده زانیت، نه وه به دهستی منو له ده سه لاتی مندا نییه.. نهی بالا وول. حه کیم و تی: نهی که واته: تو ده توانيت چیم بو بکه یت؟

خه لیفه و تی: نه گهر قه رزی که سیکت له لایه. پیم بلی، تا بوت بددهمه ود؟

حه کیم و تی: نهی هارون قه رز تنهانه به قه رز ده دریتهد و.. که واته مالی خه لکی بگیره وه بو خاوهنه کانیان.

هارون و تی: فه رمان ده که م که روزی تو له سه ر من بیت، تا نه و ساتهی له ژیاندایت..

حه کیم و تی: نهی هارون منیش و تو ش، به ندهی خودای گهوره دین، ئایا وا هه سست دده که یت توی له یاده و منی له یاد کرد وووه؟؟!!

خه لیفه به و دلامه کانی حه کیم، سه رسام ببو!

بالوول و زرتک و فیله سووف

حهکیم بؤ ههر پرسیاریک وەلامیتکی گورچکبى پېيپوه، لە مىژۇوی ژيانىدا، نەبىستراوه ھىچ كەس بە وەلامىك حەکىمى تاساندېت، بەلام هەر كەس پرسیارىتکى ئاپاسته كردېت، بە وەلامىكى بەپېزو بەھىز تاساندووھەتى، بە جۆرىاڭ، كە بەرامبەرى بىدەنگ كردووه، ئەمە ج جای ئەھەن ئەگەر بەرامبەرەكەى، پرسیارەكەى بؤ گالىتەكىدن و سەرخستنەسەر حەکىم بۈوبەت، ئەوا وەلامىكى وەرگرتوه، كە هەرگىز بە خەيالىدا نەيەت، جارىكى دىكە پرسیار ئاپاستهى حەکىم بىات.

لە چىرۇڭى ئەمجارەى حەكىمدا، باس لە وەلامى حەکىم دەكەين بؤ پزىشكتىكى يۇنانى و فەيلەسۋەتكە خەلېھەر وۇن، بانگھېشتى كردىپۇن بؤ شارى بەغداد! خەلېھەر وۇن، بە تايىبەتى دەنئىرىت بە دواى پزىشكتىكى زۆر شارەزاو لىيھاتوودا، لە ولاتى يۇنان.. كاتىك پزىشكەكە دەگاتە بەغدادو دەچىتە ناو كۆشكى خەلېھەوە. خەلېھەر وۇن زۆر رېزى لىدەگرىتىو مەراسىمى تايىبەتىو شىاوى بؤ سازدەكەات..

رۆزانه خەلگى، دەستە دەستە دەچوون بۇ پېشوازىي پزىشكىو بەخىرەاتنىان دەكىد..
 گەورە پىاوان و كاربەدەستانى شارى بەغداد، بۇ بەخىرەاتنى پزىشكى بەناوبانگ،
 پىزىيان بەستبوو، كاتىك حەكىم ناوبانگى ئەم پزىشكە بىست، حەزى كرد سەردانى
 بکات، لە رۆزى سىيھەمدا، حەكىم بە ياوهرى چەند كەسىك لە هاودەل و نزىكانى، رۆيشتن
 بۇ كۆشكى خەلifie، بۇ دىتنو بەخىرەاتنى پزىشكى بەناوبانگو شارەزاي يۈنانى.. لە
 كاتى خۆناساندىن و گفتوكۇدا، لەناكاو حەكىم پرسى: ببۇرە، جەنابitan ئىشتان چىيە؟
 پزىشكەكە لەوھو پېش باسى بالوولىان بۇ كردىبوو، لەبەرئەوھ، ويىتى كەمەك
 سەربخاتە سەرى و گالىتە لەگەلدا بکات.. داما، بىخەبەر لە وەلامە گورچىكىرىنى
 حەكىم.. پزىشكەكە وتى: من دكتورم، دەتوانم مەردوو زىندىوو بەكەمەوھ!!
 حەكىم لە وەلامدا گوتى: تو زىندىووھكان مەكۆزە، مەردوو زىندىووگىرىنى وھ،
 پىشكەش بە خۆت بىت!!

بە وەلامى حەكىم خەلifie هارون و سەرجەم ئامادەبۇوان دەستىيان كرد بە قاقاي
 پىكەنин.. هەر ئەو رۆزە پزىشكەكە رۆيشتنو بەغدادى جىئەيشتنو هەرگىز نەگەپايدەوھ
 ئەو شارە.

جارىتكى دىكە، فەيلەسۇفىك مىوانى خەلifie هارون بۇو، حەكىم لەگەل دۇوان لە¹
 هاۋىتەكانيدا، رۆيشتن بۇ كۆشك بۇ دىتنى فەيلەسۇف، دواى بەخىرەاتن و يەكتەنەسىن،
 حەكىم بە مىوانەكە خەلifie هاروونى گوت: كارى بەپىزىتان چىيە؟
 فەيلەسۇفەكە، كە لە جلوېرگو شىوه و روخساري حەكىم وردىووھو، و
 ھەستىكىد كە ئەم كەسە دىوانەيە و عەقلى زۆر تەواو نىيە.. پىشتىرىش لەبارە
 بالوولەوھ ھەندىك شتى بىستبوو، لەبەرئەوھ پىيى گوت: من فەيلەسۇفم، كارى من
 ئەوەيە، ئەگەر كەسىك عەقلى لەسەريدا نەماپىتىو فرى بىت، عەقلى بۇ بەينىمەوھ
 شويىنى خۆى!

حەكىم گوتى: نا، تو بە قىسەكانت عەقلى سەرى كەس ناچار بە فرىن مەكە، لەو
 كەسەش گەپى، كە عەقلى فرىپىوھو لە سەريدا نەماۋە!

بایوول و ماموستای بەغدادی

ماموستای بەغدادی، لە يەكیاک لە گەرەکە کۆنەکانى شارى بەغداد نىشته جىبۇو، قوتابىيگەلىكى زۆرى هەبۇو، وانەيان لەلا دەخويىند، پۆزانە قوتابىيەكەنلى لە دەورى ماموستاكەيان كۆدەبۈونەوە گۆيىيان بۆ ماموستاكەيان راپەدىئىرا.. ئەم ماموستايە بىرەبۇچۇونى سەيرە سەمەردى هەبۇو، بە تايىبەت سەبارەت بە بىرەبَاوەر.. زۆر جار شتى سەيرە سەمەردى دەگۈت.

رۆزیک کابرایهک هات بۆ لای بالوولو و تى: قلانه مامؤستا شتى سهیر باس دهکات،
بە جۆریک کە لهگەن بیروباوەری موسولماناندا يەکناغریتەوه!
بالوولی دانا، بپیاری دا رۆزیک لە کاتى وانه وتنەوەدا، بپروات بۆ لای، تا به
تمواوى گوئى بۆ بگریت، نەبادا ئەوەی لەباردیەوە دەوتتریت، راست نەبیت.. بۆ سبەی،
حەکیم رۆیشت بۆ کۆپی وانه خویندن و لە دوورى قوتابییەکانەوە دانیشت..
ھەرچەندە قوتابییەکان شوینیان بۆ کردەوە فەرمۇویان کرد، تا نزیک بیتەوە،
بەلام حەکیم لای دەرگاکە دانیشت و تى: ھەر ئىرە باشە بۆ من، ئىدى گوئى بۆ
وتهکانى جەنابى مامؤستا پادیرا!

مامؤستاکە دەستى بە قىسىمەن کەرسەن کەرسەن کەرسەن کەرسەن کەرسەن
برۇایان وايە، كە ئىبلىس لە رۆزى قىامەتدا بە ئاگر سزا دەدریت، بە راستى من
پىچەوانەی ئەو بۆچۈونەم!

يەك لە قوتابییەکان و تى: مامؤستا بەلگەت بۆ ئەم بۆچۈونەت ھەيە?
مامؤستاکە دواى ئەوەی كەمیک كۆکى، و تى: بەلنى، ئىبلىس لە ئاگر درووست
كراوه، دۆزەخىش ئاگرە، چۈن ئاگر ئازارى ئاگر دەدات؟؟ ياخود چۈن ئاگر، ئاگر
دەسووتىنیت!

ھەر يەك لە قوتابییەکان سەيرى يەكتريان دەكردو بە گومان بۇون لە وتهى
مامؤستاکەيان، بەلام ھىچ كام لەوان جورئەتىان نەبۇو، رپوبەرۇوی بېنەوە!

مامؤستاش وەکو سوارچاکىكى سەركەوتۇوی مەيدانەكە، بە لە خۆبایىبۇونىكەوە،
سەيرىتكى ئامادەبۇوانى كرد، بەلام بىئاڭا لەوەي كە ئەو كەسەي كەمیک لە دوورى
قوتابىيەکانى دانىشتىووه، بالوولى حەكيمەو زۆر خۆبەكەمزانانە دەستى لە بنبالي
دانادەو بەئارامى سەيرى جەنابى مامؤستا دەكتات!

پاشان مامؤستاکە، دەستى بە قىسىمەن کەرسەن کەرسەن کەرسەن کەرسەن کەرسەن
موسولمانان پىيان وايە، كە مەرفە ناتوانىت خودا بېبىنېت، باشە چۈن دەكرىت شتىك
بۇونى ھەبىت، بەلام نەكەت بېبىنېت؟!

جهنابی مامؤستا قسه‌کانی بریو به هیمنی سهیریکی قوتاپییه‌کانی کرد، بؤئه‌وهدی
بزانیت، تا چهند قسه‌کانی کاریگه‌ری له‌سهر ئاماده‌بیوان درووست کردووه، به‌لام نه‌مجاره
زیاتر له جاری يه‌که‌م، بیدهنگی بالی به‌سهر ئاماده‌بیواندا کیشا!
دواتر جه‌نابی مامؤستا، به دهنگیکی به‌رزتر هاواری کرد: «خه‌لکینه، موسولمانان
له و بروایه‌دان که خودا درووستکاری هه‌موو شتیکه، به‌لام له‌گه‌ل نه‌وهشدا، مرؤفه‌کان
له و بروایه‌دان، که مرؤف بکه‌ری هه‌موو کاره‌کانه»!
نه‌مهش واته: کوکردن‌وهدی ناچاریو هه‌لېزاردنی ئیختیاری.. نه و دووانه‌ش پیکه‌وه
ئاسته‌من!

یه‌کیک له ئاماده‌بیوان وته: نه‌ت تو له‌م باره‌یه‌وه بؤچوونت چونه؟ جه‌نابی
مامؤستا وته: به رای من، هه‌موو شتیک به فه‌رمانی خودایه و مرؤفه‌کان به ویستى
خویان هیج کاریک ناکه‌ن، به‌لکو خودا فه‌رمانی کردووه، که ده‌بیت نه‌و کاره بکه‌ن!
کاتیک مامؤستا زانی، که قسه‌کانی کاریگه‌ری کردووه‌تە سەر دل و دھروونى
ئاماده‌بیوان، پیی وابوو، که توانیویه‌تى قەناعەتى به ئاماده‌بیوان ھیناوه، که
بؤچوونه‌کانی راستو درووستن!

له و کاته‌دا، که بیدهنگی به ته‌واوى بالی به‌سهر کوکه‌دا کیشابوو، له ناكاو
بالوول سه‌نگائیکی «گلی وەك بەرد»ی ئاراسته‌ی ناوجھه‌وانی مامؤستا کردو خوین به
جه‌سته‌یدا هاته خواره‌وه..

به‌وهش کوکه‌که به ته‌واوى شیرازه‌ی تیکچوو، قوتاپییه‌کانی مامؤستا زۆر پەستو
توره‌و نیگه‌ران بیون بهم کاره‌ی بالوول، به‌لام له‌بەرئه‌وه دەيانزانی بالوول له
نزیکانی خه‌لیفه‌یه، کەسیان جورئه‌تیان نه‌کرد، کاردانه‌وه‌یه ک بنوینن به‌رامبەری!
ته‌نها به توره‌بیونه‌وه پرسیاریان لېکرد: بالوول بؤچی نەم کارت کرد؟ خونه‌گەر
ھەر کەسیکی دیکه بیوانی، جگه له تو، نەوا به سەلامەتی نەدەچوووه دەره‌وه!
مامؤستاش دەستى گرت به برىنەکەی سەریبەوه سه‌یریکی بالوول حەکیمی کردو به
توره‌بییه‌وه وته: دەرۆم بۇ لای جه‌نابی خه‌لیفه و سکالات له دى تۆمار دەکەم؟

حهکیم به ئارامبیه وه وتى: منیش لهگەلتدا دېم، بۇ لای جەنابى خەلیفە!
جەنابى مامۆستا بە وەلامەکەی حەکیم سەرسام بۇو، بە قوتابیيەكانى گوت:
شاپەتىم بۇ بىدەن لای خەلیفە، كە بالوول سەرى شەكەندۇووم!
بالوول چووه دەرەوە كۈرەكەی بە جىئەيىشت، هەرەوە كەنەھى نەبىستېت،
يان ھىچ شتىكى نەكىرىدىت!

مامۆستاش بەسەرى پىچراوەوە، رۇيىشت بۇ لای خەلیفە، كاتىك خەلیفە چاۋى
پىكەوت، سەرى سورما، چونكە جەنابى مامۆستا، لای خەلیفە رېزۇ حورمەتى زۇرى
ھەبۇو!

پاشان مامۆستاكە، رووداۋەكەی بۇ جەنابى خەلیفە گىرايەوە، خەلیفە بەو كارەدی
بالوول زۇر تۈرەبۇو.. فەرمانى كرد، كە ھەر ئىستا بالوول لە ھەر كويىەك ھەيە،
بىھىنەن بۇ كۆشك!

پاسەوانەكانى خەلیفە، بە خىرايى دەستىيان كرد بە گەپان بە دواي بالوولدا، بەلام
بىنیان ئەوا بالوول، لە رېڭەدایە بەرەو كۆشك دېت!

كاتىك حەکیم گەيشتە كۆشك، سەرتا كۆشك بىدەنگۇ ئارام بۇو، ھىچ كەس
قسەيەكى نەدەكىد، دواتر خەلیفە ھاوارى كرد بەسەر بالوولداو وتى: بۇچى سەرى
ئەو زانايەت شەكەندۇووه؟

حەکیم عەباکەي لەسەر شانى داناو وتى: من ئەو كارەم نەكىردوووه!
مامۆستاكە وتى: چۈن نكولى لەو كارەت دەكەيت؟ ئەى سەمكار، ھەممو
قوتابىيەكانىم شايەتن، كە تو سەرت شەكەندۇووم!

حەکیم وتى: ببۇرە ئەو سەمەي من كىردوووه چىيە؟
مامۆستاكەش پىي گوت: بە سەنگلىك سەرت شەكەندىم، ئازارت بەسەرم گەياندو
خويىنت لىيھىنا!

پاشان رۇوى كىرده قوتابىيەكانى و وتى: ئايا ئىيەش شايەتى دەدەن، كە رووداۋەكە
بەو شىيەدە بۇو؟!

ههمو و تیان: بهلی!

حهکیم و تی: تو ده لیتیت نازارت به سهرم گهیاندووه، ئایا ده توانیت ئه و نازاردم
نیشان بدھیت؟

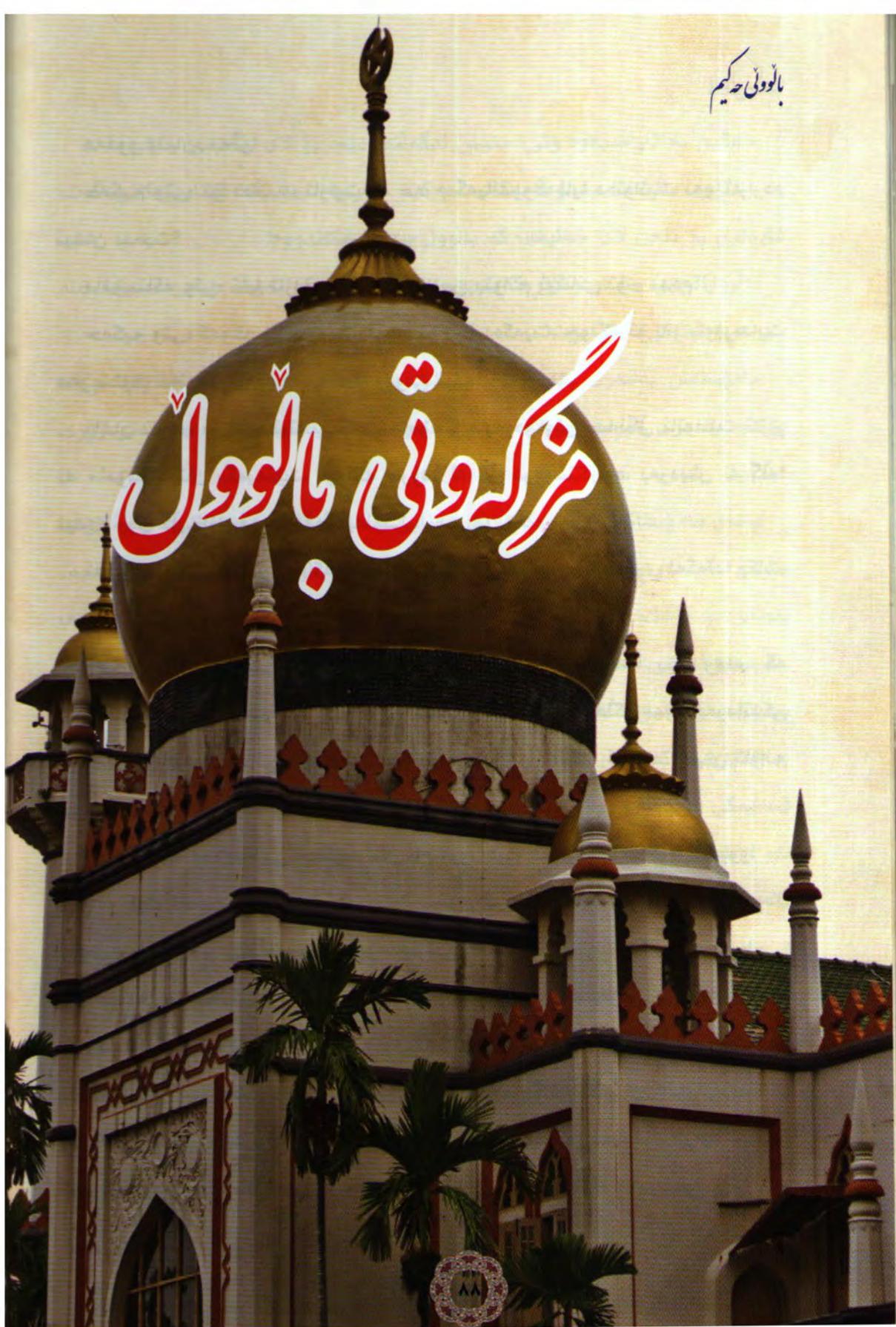
مامؤستاکه و تی: ئایا نازار دھبینریت، تا من بتوانم نیشانی توی بدھم؟!
حهکیم و تی: کهواته نازار بیونی نییه، تو درو دهکهیت، چونکه تو له و باودردادیت
ھەر شتیک نه توانریت بیبینی، ئەوا بیونی نییه!
پاشان ئاواری بۆ لای قوتابییه کانی مامؤستا دایه و دو و تی: سەنگل ناتوانیت نازار
بە مامؤستاکە تان بگەیەنیت، چونکه مرۆڤ لە گل درووستکراوه، بەردیش لە گلە،
ئیدى چۈن گل نازار بە گل دەگەیەنیت!
ئەو کات مامؤستاکە زانی، کە بالۇول دەیھویت، جەنگى بېرۇباوھى لە گەلدا بکات،
بەبى ھۆ ئەو کارە نەکردوو!

پاشان حهکیم پووی کرده خەلیفە و تی: جەنابى مامؤستا پىی وايە، کە
ھەر کاریک مرۆڤ ئەنجامى دەدات، بە دەست خۆی نییه، بەلکو ئەوه فەرمانیکى
ناچاریيە و خودا فەرمانى کردووھو ئەويش جىبەجىي دەکات! کەواته منىش تاوانم
نییه، چونکە ئەو کارەم بە ويستى خۆم نەکردوو!
خەلیفە بە وەلامە کانی حهکیم سەرسام بۇو، هىچ قىسىمكى بۆ گوتى نەبۇو!
ئەو کات جەنابى مامؤستا سەرزەنلىقى خۆی کردو بە خۆی گوت: هەموو ئەوهى
رووی دا، بە ھۆی بېرۇبۇچۇونى خۆمەوھ بۇو!

حهکیم بە سەنگلەنیک سەرجەم بېرىبۇچۇونە کانی وەلامدايە و، تىيى گەياند، کە
مرۆڤ لە گلە، ئەوهەتا بە گللىش نازارى دەگات، پىی گوت، کە نازار، بیونى ھەيە و
ناشتوازىت ببىنریت، ھەرودە پىی گوت: مرۆڤ کارو کرده وەکانى بە دەست
خۆيەتى و ناچار نەکراوه، کە كرده وە خاراپ بکات! بەلکو سەرپىشك كراوه لەوهى؛
ئایا كرده وە چاڭ بکات، يان خاراپ!

بِالْوَدْلِيِّ حَسِيمٌ

مُرْكَوْنِي بِالْوَوْلِ

رۆژیکیان بالوولی حکیم بەنیو یەکیک لە کۆلانه کانی شاری بەغدادا دەگەر، چاوی کەوت بە کۆمەلە کەسیک، کە سەرقانی دروستکرنى مزگەوت بۇون، سلاوی لیکردن و کەمیک لە کارەکەیان پامامو پاشان چووه نیو مزگەوتەکەوە، بىنى بايەخیکی ئەوتۇ نادريت بە شىوه شىوازى جوانكارى و شىوه دیوارو سەقفو دروستکرنى ناو مزگەوتەکە، حەکیم بە سەرسورمانەوە لە مزگەوتەکەی روانى، وەکو ئەوهى شتیک لە دەروونى خۆى حەشار دابىت، پاشان رۇيىشى دەرەوهى مزگەوتەکەو سەيریکى رووكارى دەرەوهى مزگەوتەکەي كرد، تابلویەكى دارىنى بىنى كە بە دیوارى مزگەوتەکەدا ھەلۋاسىرابۇو، لەسەر تابلوکە نوسىرابۇو، مزگەوتى «شىخ». ئەم پياوه حەزى لە ناوبانگو شۇرەتە ناودەركەن دەكىد، حەزى دەكىد خەلگى بە كارە چاكەكانى ئاشنا بن، حەکیم بە باشى بە رەفتارو ئاكارەكانى ئەم پياوه ئاشنابۇو! حەکیم کەوتە بىركرىنەوە خەيالى ئەو مزگەوتەو تابلوى سەردىوارەكەي، بە سەيرىكى بارى سەرشانى قورس دەبۇو، لەشى دادەھېزرا، تەواو نىگەرانى بە رۇخسارىيەوە دىياربۇو، لەبەرئەوە ئاۋىرى دايەوە بۇ لای ئامادەبۇوان و چاوى بە «شىخ» كەوت، بىنى وا پىيدەكەنیت و زۆر شادومانە، حەکیم سەيرىكى كردو دەستپېشخەرى كرد و تى: «السلام عليكم»، پاشان و تى: ئەم مزگەوتە مزگەوتىكى گەورەيە و شىوه يەكى جوانى ھەيە.

«شىخ» بەرەو لای مامۆستاي مزگەوتەكە رۇيىشت، حەكيمىش لەگەلیدا رۇيىشت، پاشان و تى: خودا لىitan قبول بکات.

دواتر حەکیم و تى: دەمەويت پرسىيارىكتلى بىكەم، بەلام نازانم پرسىيارەكەم، زيرانەيە، ياخود نا!!

شىخ و تى: كىشەيەك نىيە، بېرسە ھەولەيەم وەلامت بىدەمەوە، بالوول سەرەتكى راودشاندو و تى: بىگومان وايە، پاشان كەمیک بىدەنگ بۇو، دواتر پرسى: ئىيە بۇ كى ئەم مزگەوتە دروست دەكەن؟

ھەرچەندە شىخ چاودەرى ئەم جۇرە پرسىيارە نەدەكىد، پاشان كەمیک بىرى

کرده و دواتر بیرۆکهیه ک به خهیالیدا هات و لهبهر خویه وه و تی: بالوول پیاویکی شیته، لهبهرئه وه پتویست ناکات به و جۆره پرسیاره سه رسام و نیگه ران بم، وەلامی دایه وه و تی: ئایا دروستکردنی مزگه وت بۇ جگه له خودا دروست دەگریت؟؟ حەکیم و تی: بىگومان ھەروه کو ئەوهی که بەریزتان دەفرمۇون، خودا گەورە ھیچ کاریک بى پاداشت ناکات، بىگومان خودا گەورە پاداشتەکەی له بېرناکات! دواتر شیخ ھیچ قسەیه کی نەکرد، چونکە تینەگەیشت که حەکیم چى دەویت تو بۇچى ئە و پرسیاره کرد، لهبهرئه وه رویشت تا ئە و کاتھی له حەکیم دوورکە وته وە! بۇ رۆزى دواتر، شیخ لهبهردەمی مزگە وته کە به دەنگى بەرز ھاوارى کرد، بە جۆریک کە ھەممۇ ئە و کەسانەی بەلای مزگە وته کەدا گوزھريان دەکرد، دەنگى شیخيان دەبیست، دەیگوت: ئەی خەلگىنە، سەيربکەن و بزانن بالوول چى كردووه، ئە و تابلویه کى لە سەر دیوارى ئەم مزگە وته ھەلواسیوه و لە سەری نوسیوه، مزگە وتی بالوول، وەرن، بە چاوى خوتان بىبىنن و تابلوکە بخوینن وە، ئەی خەلگىنە ھەممووتان دەزانن کە بالوول دیناریکی بۇ دروستکردنی ئەم مزگە وته خەرج نەکردووه، بەردىکی نە خستوتە سەر بەردیک، ھەممووتان دەزانن ئەم مزگە وتهم بە مال و سامانى خۆم دروستکردووه، ھەرگىز له و بىرايەدا نەبووم، رۆزىک لە رۆزان بالوول وەها کاریک بکات، ئىدى نازانم بالوول چۈن توانىيەتى، وەها کاریک ئەنجام بىدات، كابرا ئە وندە ھاوارى کرد، قورگى نوسا، سەری دايە ئازار.. دواتر ھەرچۈنىك بىت، ھاتە وە سەرخۇ و بلیسە تورەيیەکەی خاموش بۇو، ئارام بۇوه وە له بهرخویه وه و تی: بالوول كابرايەکى شیته، پیویست بە نیگەرانى ناکات!

بەلام زۆرى پى نەچۇو، دووباره گپ تورەيى بەرزبۇوه وە و تی: شىتىش سنورى ھەيە، ئایا خەلگى نازانن کى ئەم مزگە وته ھەرچۈنىك بىت، شىتەكان ھەر ئەم جۆرە كارانەيانلى چاوهپى دەگریت، ئىستا بالوول دەيە ویت ئەم مزگە وته بکریت بەناوى ئەوه وە، بەلام دەبیت وانەيەکى فيربکەم ھەرگىز له يادى نەچیت، ھیچ كات جاریکى دىكە نە توانىيەت كارى له و شىۋەيە ئەنجام بىدات..

ههموو ئهو كەسانەي کاريان لە مزگەوتەكەدا دەكىد لە دەوري جەنابى شىخ كۆببۇونەوه، بۇئەوهى گۈپيان لە قىسەكاني بىت، ههموو ئامادەبۇوان هەققىان بە جەنابى شىخ دەدا، ههمووان ئەويان بە حق دەزانى و بالوولىيان بە سەتكار لە قەلەم دەدا.. لە ناكاو ھاوارى كرد بەسەر كريكارەكانىداو ولى: بىرون لە هەر شوينىكە ھەيە بالوولم بۇ بدۆزىنەوه، بۇئەوهى وانەيەكى فيربىكەم، پەندىكى دابدەم، كە هەركىز جارىكى دىكە زات نەكات مافى كەسانى دىكە پېشىل بکات..

كريكارەكان بەپەله رۇيىشتەن، بەتاپەت ئەوانەي كە حەزىيان دەكىد خۆيان لە كاركىردىن بىزنىنەوه، وتيان جەنابى شىخ ئىيمە لەگەل تۆداين، بۇ گەران بە دواي بالوولدا..

ھەرىيەك لەوان رۇويان كرده شوينىك بۇ گەران بە دواي بالوولدا، زۆرى پىنهچۇ توانيان بالوول بدۆزىنەوه، ھىناييان بەرھە لاي مزگەوتەكە و بۇ بەرددەمى جەنابى شىخ، كاتىك شىخ چاوى كەوت بە بالوول، وەخت بۇو، چاودەكانى دەرىپەرن، بە دەنگى بەرز بەسەريدا ھاوارى كرد، ئەى شىيت بۇچى ئەو كارەت كردووه؟

بالوولىش زۆر بە ئارامى و لەسەرخۆيىھەوه، سەيرىكى ئامادەبۇوانى كردو ولى: ج كارىكم كردووه، كە بەپىزتەن ئاوهەدا تورە كردووه؟

شىخ لە تورەيدىدا چاودەكانى سورببۇون، ولى: دەزانم تۇ ناۋىرىت كە دان بە تاوانەكتەدا بنىيەت، لەبەرددەم ئەم ھەموو خەلکەدا.. ئايا ئەمە راستە؟

بالوول وەلامى دايەوه ولى: ئايا تۇ تاوانىيكت كردووه؟ ئەى تاوانى من چىيە؟

جەنابى شىخ دەستىكىد بە پىكەننەن، بەلام پىكەننەتكە لىيان لىيو لە تورەيى، بە دەستەكانى ئاماژىيەكى بۇ تابلوى مزگەوتەكە كردو ولى: جىڭ لە تۇ كى دەتوانىت ناوى خۇي لەسەر مزگەوتىك بىنسىت، كە كەسانى دىكە دروستىيان كردووه؟!

بالوول سەيرىكى تابلوى مزگەوتەكەى كردو پاشان چاوى لەسەر تابلوكە لابرد،

ھەرودكە ئەوهى ھىچى نەبىنېبىت و ھىچ نەبوبىت، بە ئارامىيەوه ولى: ئەگەر مەبەستت ئەو تابلويە بىت، ئەوه بەلى، من ئەو كارەم كردووه؟

به بـيـسـتـنـيـ ئـهـ وـهـلـامـهـ جـهـنـابـيـ شـيـخـ هـيـنـدـهـ تـرـ،ـ رـقـ وـ تـورـهـيـ بـهـرـزـبـوـوـهـ،ـ سـاتـ
دوـاـيـ سـاتـ تـورـهـبـوـونـيـ زـيـادـيـ دـهـكـرـدـ،ـ تـاـ هـاـوارـىـ كـرـدـ بـهـسـهـرـ بـالـوـولـداـ وـتـىـ:ـ ئـايـاـ تـؤـ ئـهـمـ
مزـگـهـوـتـهـ دـرـوـسـتـكـرـدـوـوـهـ،ـ وـاـ نـاوـيـ خـوـتـ لـهـسـهـرـ نـوـوـسـيـوـهـ!
بـالـوـولـ جـارـيـكـيـ دـيـكـهـ سـهـيـرـيـكـيـ تـابـلـوـكـهـيـ كـرـدـهـوـهـ وـهـلـامـيـ دـايـهـوـهـ،ـ نـهـخـيـرـ منـ ئـهـمـ
مزـگـهـوـتـهـمـ دـرـوـسـتـ نـهـكـرـدـوـوـهـ..ـ بـهـلـكـوـ منـ تـهـنـهاـ ئـهـ وـ تـابـلـوـيـهـمـ دـرـوـسـتـكـرـدـوـوـهـ كـهـ نـاوـيـ
منـ لـهـسـهـرـ نـوـوـسـرـاـوـهـ..ـ

شـيـخـ يـهـخـيـ بـالـوـولـ گـرـتـوـ سـهـيـرـيـكـيـ خـهـلـكـهـيـ كـرـدـوـ وـتـىـ:ـ سـهـيـرـكـهـنـ،ـ ئـهـ وـ دـانـيـ
ناـ بـهـ تـاـوانـهـكـهـيـداـ،ـ هـمـمـوـ ئـامـادـهـبـوـوـانـ بـهـ دـهـنـگـيـ بـهـرـزـ هـاـوارـيـانـ كـرـدـ،ـ بـالـوـولـ دـانـيـ بـهـ
تـاـوانـهـكـهـيـداـ نـاـ،ـ هـمـمـوـ چـاـوـهـرـيـانـ دـهـكـرـدـ بـالـوـولـ شـتـىـ بـلـيـتـ،ـ بـهـلـامـ بـالـوـولـ ئـامـاـزـهـيـ
كـرـدـ بـوـ ئـامـادـهـبـوـوـانـ كـهـ بـيـدـهـنـگـبـنـ،ـ هـمـمـوـوـانـ بـيـدـهـنـگـ بـوـونـ،ـ بـالـوـولـ زـوـرـ ئـازـايـانـهـ رـوـوـيـ
كـرـدـ جـهـنـابـيـ شـيـخـ وـتـىـ:ـ جـهـنـابـيـ شـيـخـ،ـ پـرـسـيـارـيـكـتـ لـيـدـهـكـهـمـ..ـ حـهـزـدـهـكـهـمـ بـهـراـسـتـيـ
وهـلـامـ بـدـهـيـتـهـوـهـ.

شـيـخـ وـتـىـ:ـ بـوـچـيـ دـهـبـيـتـ درـوـ بـكـهـمـ؟؟ـ
بـالـوـولـ وـتـىـ:ـ دـوـيـنـنـ،ـ هـرـ لـهـمـ شـوـيـنـهـداـ بـيـتـگـهـيـشـتـمـ،ـ كـهـمـيـكـ قـسـهـمـ لـهـگـهـلـداـ كـرـدـ،ـ
پـاشـانـ پـرـسـيـارـمـ لـيـكـرـدـ،ـ ئـهـمـ مـزـگـهـوـتـهـ بـوـ كـنـ دـرـوـسـتـ دـهـكـهـيـتـ؟ـ
وـتـتـ:ـ تـهـنـهاـ لـهـبـهـرـ خـاتـرـيـ خـودـاـ!
پـاشـانـ بـالـوـولـ خـهـنـدـهـيـهـكـيـ كـرـدـوـ وـتـىـ:ـ خـودـاـ دـهـزـانـيـتـ،ـ كـهـ تـؤـ بـوـ خـودـاـ دـرـوـسـتـ
كـرـدـوـوـهـ،ـ يـانـ ئـاـ؟ـ

شـيـخـ بـهـ تـورـهـيـهـوـهـ وـهـلـامـيـ دـايـهـوـهـ،ـ منـ نـامـهـوـيـتـ چـيـدـيـ درـيـژـهـ بـهـ قـسـهـكـرـدـنـ بـدـهـمـ
لـهـگـهـلـ تـؤـداـ،ـ دـهـلـيـمـ بـهـلـيـ،ـ خـودـاـيـ گـهـورـهـ خـوـيـ دـهـزـانـيـتـ!
بـالـوـولـ كـهـمـيـكـ بـيـدـهـنـگـ بـوـوـ،ـ پـاشـانـ وـتـىـ:ـ جـهـنـابـيـ شـيـخـ،ـ ئـهـگـهـرـ تـؤـ لـهـبـهـرـ خـودـاـ ئـهـمـ
مزـگـهـوـتـهـ دـرـوـسـتـكـرـدـوـوـهـ،ـ ئـهـوـهـ هـيـجـ زـيـانـيـكـيـ نـيـيـهـ ئـهـگـهـرـ مـزـگـهـوـتـهـكـهـ بـهـ نـاوـيـ تـؤـوـهـ
بـيـتـ،ـ يـاخـودـ بـهـ نـاوـيـ كـهـسـيـكـيـ دـيـكـهـوـهـ،ـ بـهـلـامـ مـنـ دـهـزـانـمـ تـؤـ تـهـنـهاـ لـهـبـهـرـخـاتـرـيـ نـاوـوـ
نـاوـبـانـگـوـ شـوـرـهـتـتـ ئـهـمـ مـزـگـهـوـتـهـ دـرـوـسـتـ دـهـكـهـيـتـ،ـ بـهـمـهـشـ پـادـاشـتـوـ مـانـدـوـوـبـوـوـنـتـ

لای خودا به فیره ده چیت..

چونکه خودای گهوره ده زانیت که تو نه م مزگه وته دروست کردووه، نه گه رچی بهناوی تو شه وه نه بیت، به لام نه وه خه لکیه لیيان تیکده چیت و نازانن نه م مزگه وته تو دروست کردوه، نه گه ر بهناوی تو وه نه بیت، که واته نه م هه م وو خه تو ره کردنی تو له بهر خاتری خه لکی بwoo، نه ک له بهر خاتری خودا.. ته اوی ئاماده بwooان، بهم ود لامهی بالووی حه کیم سه رسام بwoo، هیج که س له وان قسیه کی بو وتن نه بwoo! بالووی وته؛ ئیستا جه نابی شیخ ده مه ویت، نه و تابلویه دا بگرم که ناوی منی له سه ره و به دیواری مزگه وته که وده!

به ده م قسیه کردنی وه به ره و رو و تابلو که ده ره قیشت.. جه نابی شیخ ویستی قسیه که بکات، به لام و شه کانی تیکه الاو هیج شتیکی پن نه وتر!

بالووی هنگاوی به ره و تابلو که دهنا، به لام گه رایه وه، ئا وریکی بو لای ئاماده بwooان دایه وده وته؛ بهم کاره م ویستم راستیه ک ئاشکرا بکه م، ئیوه ش باش بزا نن هه ر کاریک که تنه نه له بهر ره زامه ندی خودای گهوره نه نجام بدیریت، نه وا بو چوون و قسیه خه لکی هیج زیانیکتان پیناگه یه نیت، چونکه خوای گهوره به سه رجه م کارو کرده وه کان ئاگاداره، ده زانیت کن نه و کاره کردووه!

پاشان ره قیشت بو لیکردنی وه تابلو که..

حه کیم بهم کاره کی وانه یه کی گهوره فیری شیخ و ئاماده بwooان و هه م وو نه و که سانه کرد، که وا ده زانن ده بیت ناوه کانیان له سه ر کاره کانیان بنه خشینریت!

نه گه ر ناوه که ت له سه ر دیواری مزگه وته که نه نوسیریت، تنه نه خه لکی نازانن که کن نه و مزگه وته دروست کردووه، خودای گهوره باش ده زانیت کن دروستی کردووه و له پیناوی چیدا دروستی کردووه، ئایا بو ناوبانگ و شوره ت نه و کاره کردووه، یان تنه نه له بهر ره زامه ندی خودا!

سەرەوە بە سەر سەردا

بالوولی حەکیم وەکو نەریتى ھەمیشەيى خۆى، ھەندىچار دەرۋىشت بۇ گۆرستانو
لەۋى دادەنىشتو بىرى لەو ساتو كاتانە دەكىدەوە كە مەرۆف بەبىن وىستى خۆى بەرەو
ئەو مالە دەرواتو دەبىتە مەنزىلگاى ھەمیشەيى، پاش تىپامان و بىرگەرنەوە لەو ساتە
ودختە سەختە، نزاي بۇ مردووهكان دەكىدو دەگەرایەوە ئاوايى.

رۇزىكىيان بالوولى حەکیم سەردانى گۆرستان دەكتات، لەو رۇزەدا خەليلە هارون بە
مەبەستى راوشكار دەچىتە دەرەوهى شار، لە رېگەدا بە لاي گۆرستانەكەدا تىپەپى،

چاوی کهوت به بالوولی حکیم که لهسەر گۆرسستانەکە دانیشتبوو.. لىپ پرسى:
بالوول نەوه لىرە چى دەكەيت؟

بالوول وەلامى دايەوە وتى: هاتووم بۇ لاي خەلگانىك کە ھەرگىز غەيىبەتى كەس
ناكەن، ئازارم نادەن و ھىچ داواكارىيەكىشيان لە من نىيە.. ئىرە مالى ھەمووانە!
خەلەفە لە ئەسپەكەى دابەزىو بەرەو رووى بالوول رۆيىشت.. وتى: دەممەويت
پرسىيارىكت لى بكم؟

بالوول گوتى: ئەگەر زانىم وەلامت دەدەمەوە..
خەلەفە لە تەنىشتى ئەو گۆرە راوهستا کە بالوول لىپ دانىشتبوو، وتى: ھەوالىم
دەربارە پىرىدى صراتو رۆزى دوايى بىدرى؟!

بالوول ھەلسایە سەرپىو لە تەنىشتى خەلەفەوە راوهستا، فاقچىكى كىشا بە
زەۋىيەكەداو وتى: بە پاسەوانەكانت بلىن باليرەدا ئاگرېك بکەنەوە.. خەلەفە فەرمانى
كىرد كە دار كۆبکەنەوە ئاگرېك بکەنەوە، كاتىك ئاگرەكەيان كرددەوە، بالوول بە¹
خەلەفە ھارونى گوت: فەرمان بکە ساجىك بخەنە سەر ئاگرەكە، فەرمانى خەلەفە
جىبەجى كرا، كاتىك ئاگرەكە بلىسەو گەرمىيەكەى زىيادى كردو ساجەكەى بە²
تەواوى گەرم كرد، بالوول بە خەلەفە ھارونى گوت: من لهسەر ئەو ساجە راھەوەستم،
خۆم دەناسىنەم باس لهو دەكەم كە دەيخۇم باس لهو پوشاكە دەكەم كە دەپۈشىم،
ئەگەر تەواو بووم لە قىسىم تۆ لەھە ئەبۇوهستەو ھەمان ئەو كارە بکە كە من
ئەنجامى دەددەم..

خەلەفە بەسەرسامىيەوە وتى: نازانم ئەوه ج مانايەكى ھەيە.. دەتوانىت پىيم بلىن
ئەوه سوودى چىيە؟

بالوول وتى: تۇ پرسىيات كرد، گوئى بىگە بۇ وەلامەكەى، ئەوهى پىيت دەلەم
ئەنجامى بىدە..

خەلەفە ھارون ترسا لهوە لەسەر ساجەكە رابووهستى، ھەولى دەدا لە نىيازى
بالوول تىيگات، بەلام بالوول پىي گوت: كە دەبىت سەرەتا ئەو كارە ئەنجام بىدات..

له قـسـهـكـانـىـ هـارـونـدـاـ بـوـنـوـ بـهـرـامـهـىـ تـرسـوـ تـيـكـهـلـ بـهـ هـهـرـدـشـهـ بـهـدىـ دـهـكـراـ..
 بالـوـولـ وـتـىـ: زـقـرـباـشـهـ سـهـرـدـتـاـ مـنـ ئـهـوـ كـارـهـ ئـهـنـجـامـ دـهـدـهـمـ، حـكـيمـ چـوـوهـ سـهـرـ
 سـاجـهـكـهـوـ رـاـوهـسـتـاـ وـتـىـ: مـنـ بـالـوـولـمـ، خـوارـدـنـمـ خـورـماـوـ نـانـىـ جـوـوـ سـرـكـهـيـهـ، بـهـرـگـوـ
 پـوـشـاـكـمـ لـهـ خـورـيـيـهـ، ئـهـوـ قـسـانـهـىـ كـرـدـوـ هـاتـهـ خـوارـهـوـ، پـيـلاـوـهـكـانـىـ بـهـ تـهـواـيـ گـرمـ
 نـهـبـبـوـ، كـهـ لـهـ قـسـهـكـانـىـ بـوـوـهـوـ دـهـهـاتـهـ خـوارـهـوـ.. چـونـكـهـ بـهـ كـهـمـتـرـ لـهـ دـيـرـيـكـ خـوـىـ
 نـاسـانـدـ!

ئـيـسـتـاـ نـوـرـهـىـ خـهـلـيـفـهـ هـارـونـهـ دـهـسـتـيـانـ گـرـتـوـ چـوـونـهـ ژـيـرـ بـالـيـيـهـوـ، ئـهـوانـهـىـ
 دـهـورـوـبـهـرـىـ زـوـرـ بـهـپـهـرـوـشـهـوـ بـؤـيـانـ دـهـرـوـانـىـ، هـهـنـاسـهـكـانـىـ خـيـرـاـ لـيـيـانـ دـهـدـاـ، ئـارـدـقـ
 بـهـنـاـوـچـهـوـانـيـداـ دـهـهـاتـهـ خـوارـهـوـ، لـهـ كـوـتـايـيـداـ بـهـ خـيـرـايـيـ چـوـوهـ سـهـرـ سـاجـهـكـهـ، بـهـلـامـ
 نـهـيـتوـانـىـ لـهـ يـهـكـ چـرـكـهـ زـيـاتـرـ خـوـىـ بـگـرـيـتـ: بـهـپـهـلـهـ وـتـىـ مـنـ هـارـونـمـ وـ خـوـىـ فـريـدـايـهـ
 دـهـرـهـوـ.. چـوارـدـهـوـرـهـكـهـىـ نـهـيـانـ دـهـوـيـرـاـ لـهـ تـرـسـاـ پـيـبـكـهـنـوـ لـهـ نـاـخـيـشـهـوـ ژـانـيـانـ كـرـدـبـوـ
 لـهـ پـيـكـهـنـيـنـاـ، هـهـوـلـيـانـ دـهـدـاـ كـوـنـتـرـوـلـيـ خـوـيـانـ بـكـهـنـوـ دـهـسـتـيـانـ بـهـ دـهـمـىـ خـوـيـانـهـوـ
 گـرـتـبـوـ.. خـهـلـيـفـهـ هـارـونـ نـهـيـتوـانـىـ لـهـبـهـرـدـهـمـ ئـهـوـ خـهـلـكـهـدـاـ لـهـسـهـرـ پـيـيـهـكـانـىـ رـاـوهـسـتـىـ،
 بـهـ توـوـرـهـيـيـهـوـ بـهـ بـالـوـولـ گـوتـ: ئـيـسـتـاـ پـيـمـ بـلـنـ مـهـبـهـسـتـ چـىـ بـوـوـ لـهـ كـارـهـ؟
 بـالـوـولـ خـهـنـدـيـهـكـىـ كـرـدـوـ وـتـىـ: بـزـانـهـ كـهـ رـوـزـىـ دـوـايـيـ بـهـ شـيـوهـيـهـ، ئـهـوانـهـىـ
 كـهـ پـشـتـيـانـ لـهـ دـنـيـاـ هـلـكـرـدـوـوـهـوـ گـوـىـ نـادـهـنـ بـهـ مـالـوـ سـامـانـوـ زـيـرـوـ زـيـوـ دـارـايـيـ،
 بـهـ خـوـشـيـيـهـكـانـىـ دـنـيـاـ، زـوـرـ بـهـ ئـارـامـيـ وـ هـيـمـنـىـ وـ بـهـ ئـاسـانـىـ بـهـسـهـرـ پـرـدـيـ صـيـراتـداـ
 دـهـپـرـنـهـوـ، ئـهـوـدـشـ كـهـ وـابـهـسـتـيـهـ بـهـ دـنـيـاـوـ مـالـوـ سـامـانـهـوـ، ئـاخـيـرـهـتـىـ پـشتـگـوـىـ
 خـسـتـوـوـهـ، تـوـانـاـيـ پـهـرـيـنـهـوـدـىـ بـهـسـهـرـ پـرـدـيـ صـرـاتـداـ نـيـيـهـ، هـمـرـ لـهـ وـ كـاتـهـىـ كـهـ دـهـگـاتـهـ
 سـهـرـ پـرـدـهـكـهـ دـهـكـهـوـيـتـهـ خـوارـهـوـ..

حـكـيمـ بـهـ دـوـوـ قـسـهـ خـوـىـ نـاسـانـدـ، «بـالـوـولـمـ، خـوارـدـنـمـ سـرـكـهـوـ جـوـيـهـ، پـوـشـاـكـمـ
 خـورـيـيـهـ.. بـهـلـامـ دـوـنـيـاـ وـيـسـتـانـ نـاتـوـانـنـ بـهـ سـهـدـانـ رـسـتـهـ وـهـسـفـيـ نـيـعـمـهـتـهـكـانـ وـ
 خـوـشـگـوزـهـرـانـيـيـهـكـانـيـانـ بـكـهـنـ»ـ؟

ذنی له پیناوی بر سیدا

له ههموو سه‌رده‌میکدا که‌سانی هه‌زارو نه‌دار بونیان هه‌بووه، زورجار مرؤفی هه‌زار
ناچار به هه‌ندیک کار دهیت که هه‌زاریه‌که‌ی بوودته هه‌وی نه‌وهی نه‌کاره نه‌نجام
بدات، ده‌گیرنه‌وه له سه‌رده‌می هارونه رهشید یه‌کیک له هه‌زاران که تنه‌ها کولیره‌یه‌کی
له ماله‌که‌یاندا شک نه‌بردووه، بونه‌وهی سکی برسی منداله‌کانی پی تیربات، روزیک
برسیتی زوریان بؤ ده‌هینی و منداله‌کانی له برسانا ده‌گرین و ده‌نالین، به‌لام بیچاره
باوکیان شتیکی له دهست نایه بؤیانی نه‌نجام بدات، کولیره‌یه‌کی دهست نه‌دهکه‌وت
تا منداله‌کانی له لیواری مه‌رگ رزگار بکات، دهیت ج ترازیدیا‌یه‌ک بیت، به چاوی

خـوت بـبـيـنـى جـگـه رـگـوـشـه كـانـت وـا لـه بـرـسـانـا گـيـان ئـهـدـهـن، نـالـمـو ئـهـسـرـيـنـيـان ئـاـگـر لـه
جـگـه رـهـى مـرـؤـف بـهـرـدـدـات، لـهـو سـاتـهـى لـهـ بـيـرـى تـيـرـكـرـدـنـى سـكـى منـدـالـهـكـانـىـدـابـوـو، لـهـ
سـاتـهـى لـهـ بـيـرـى گـوـرـيـنـى گـرـيـانـو نـالـهـى منـدـالـهـكـانـى بـوـو بـهـ خـهـنـدـهـو خـوـشـى، هـهـوـالـى
بـيـسـتـكـهـ كـهـ كـارـوـانـىـجـهـنـابـىـخـهـلـيـفـهـ بـهـ رـيـگـاـوـدـيـهـ بـهـرـهـوـ شـارـىـ بـهـغـدـادـ، بـرـسـيـتـىـوـ نـالـهـوـ
هـاـوارـىـ منـدـالـهـكـانـىـ، نـاـچـارـىـ كـرـدـكـهـ بـيـرـىـ لـهـ رـيـگـهـ چـارـهـيـهـ بـكـاتـهـوـهـ بـوـ رـزـگـارـكـرـدـنـىـ
منـدـالـهـكـانـىـ لـهـ لـيـوارـىـ مـهـرـگـ، هـهـرـجـوـنـيـكـ بـيـتـ خـوـىـ گـهـيـانـدـهـ كـارـوـانـهـكـهـوـ بـرـيـكـ
خـوـرـاـكـيـيـ لـهـ كـارـوـانـهـكـهـ دـزـىـوـ بـهـرـهـوـ مـالـ گـهـپـايـهـوـ، توـانـىـ بـوـ ماـوـهـيـهـكـ منـدـالـهـكـانـىـ لـهـ
برـسـيـتـىـ رـزـگـارـ بـكـاتـ..

لـهـ لـاـيـهـكـىـ دـيـكـهـوـ هـهـوـالـىـ دـزـيـكـرـدـنـ لـهـ كـارـوـانـهـكـهـ گـهـيـشـتـهـوـ بـهـ خـهـلـيـفـهـ هـارـونـ،
خـهـلـيـفـهـ بـهـوـ كـارـهـ زـوـرـ تـورـبـوـوـ، فـهـرـمـانـىـ كـرـدـكـهـ گـهـيـشـتـهـوـ بـهـ خـهـلـيـفـهـ هـارـونـ،
بـكـهـنـ بـهـ گـهـرـانـ بـهـ دـوـاـيـ ئـهـوـ كـهـسـهـداـ كـهـ جـورـئـهـتـىـ كـرـدـوـوـهـ لـهـ كـارـوـانـهـكـهـىـ خـهـلـيـفـهـ
دـزـىـ بـكـاتـ، هـهـرـچـىـ زـوـوـهـ دـهـسـتـگـيـرـىـ بـكـهـنـوـ بـيـهـيـنـنـهـ كـوـشـكـىـ خـهـلـيـفـهـ، تـاـ بـهـ توـنـدـىـ
سـزـاـيـ بـدـاتـ!

هـهـژـارـىـ بـهـسـهـزـمانـ هـهـوـالـىـ بـيـسـتـكـهـ خـهـلـيـفـهـ فـهـرـمـانـىـ دـاـوـهـ كـهـ هـهـمـوـوـ جـيـگـهـيـهـكـ
بـگـهـرـيـنـ، بـوـ دـوـزـيـنـهـوـهـ ئـهـنـجـامـدـهـرـىـ ئـهـوـ كـارـهـ، لـهـبـهـرـئـهـوـهـ تـرـسـاـ لـهـوـهـ تـاوـانـهـكـهـىـ
ئـاـشـكـراـبـبـيـتـوـ دـهـسـتـگـيـرـىـ بـكـهـنـ، بـؤـئـهـوـهـ لـهـوـ تـهـنـگـزـهـيـهـ رـزـگـارـىـ بـيـسـتـكـهـوـتـهـ
بـيـرـكـرـدـنـهـوـهـ، تـاـ دـواـجـارـ بـهـ بـيـرـيـداـهـاتـ كـهـ باـشـتـرـيـنـ كـهـسـ بـوـ چـارـهـسـهـرـىـ كـيـشـهـكـهـىـ
بـالـوـلـىـ حـكـمـ، هـهـرـبـويـهـ بـهـرـهـوـ لـاـيـ حـهـكـيمـ مـلـىـ رـيـگـهـىـ گـرـتـهـبـهـرـ، كـاتـيـكـ چـاوـىـ
بـهـ حـهـكـيمـ كـهـوـتـ، دـوـاـيـ سـلاـوـوـ هـهـوـالـپـرسـينـ، تـهـوـاـوـىـ بـهـسـهـرـهـاتـهـكـهـىـ بـوـ گـيـرـايـهـوـ..
حـهـكـيمـ پـيـشـنـيـارـىـ بـوـ كـرـدـكـهـ بـهـ قـاـچـهـكـانـىـ خـوـىـ بـهـرـهـوـ كـوـشـكـىـ خـهـلـيـفـهـ بـهـرـيـكـهـوـيـتـوـ
دانـ بـهـ تـاوـانـهـكـهـيـدـاـ بـنـيـتـ، بـهـلـيـنـىـ پـيـداـ كـهـ هـاـوـكـارـىـ بـكـاتـوـ رـيـگـهـ نـهـدـاتـ خـهـلـيـفـهـ سـزـاـ
بـدـاتـ، هـهـرـچـهـنـدـهـ يـهـكـ لـهـ وـهـزـيرـهـكـانـىـ خـهـلـيـفـهـ بـهـ هـوـيـ ئـهـوـ رـيـزوـ پـلـهـوـ پـايـهـيـ حـهـكـيمـ
هـهـيـبـوـوـ، لـاـيـ خـهـلـيـفـهـ، زـوـرـ دـزاـيـهـتـىـ دـهـكـرـدـوـ خـوـشـىـ نـهـدـهـوـيـستـ.

دواـجـارـ كـابـرـاـيـ هـهـژـارـ بـهـرـهـوـ كـوـشـكـ بـهـرـيـكـهـوـتـ، لـهـبـهـرـدـهـمـ خـهـلـيـفـهـداـ دـانـىـ بـهـ

تاوانه‌که‌یدا نا، کاتیک خه‌لیفه هارون و ته‌کانی کابراتی هه‌زاری بیست، پاویزی به
وهزیره‌که‌ی کردو و تی: ج سزا‌یه‌ک به‌سهر نه‌م که‌سه‌دا بسه‌پیتین، که دزی له کاروانی
خه‌لیفه کردوده؟

وهزیر و تی: فه‌رمان بده تا دهستی ببرن!!

خه‌لیفه فه‌رمانی دا که دهستی کابراتی هه‌زار ببرن، تا جاريکی دیکه هیچ که‌س
جورئه‌ت نه‌کات، دزی له کاروانی خه‌لیفه و مالو سامانی بکات..
له و کاته‌دا حه‌کیم و دهدرکه‌وت، هر که گویبیستی فه‌رمانه‌که‌ی خه‌لیفه بwoo، به
توندی په‌خنه‌ی له فه‌رمانه‌که گرت!

خه‌لیفه و تی: ئایا تو بربیاریکی باشترو دادوهرانه‌ترت لایه؟

حه‌کیم و تی: بی‌گومان، به پای من دز دوو جوړه:-

جوړی یه‌که‌م: ئهو که‌سه‌یه که دزی له پیش‌که‌ی ده‌کات، «واته پیش‌که‌ی بو
تاوان و خراپه و چه‌وسانه‌وه به‌کاردینیت»، ئهو که‌سه ده‌بیت دهستی ببدریت، له کاتی
قسه‌کردنه‌که‌یدا حه‌کیم به چاوه‌کانی ئاماژه‌ی بو جه‌نابی و هزیر ده‌کرد.

جوړی دووهد: ئهو که‌سه‌یه که دزی ده‌کات له‌بهر هه‌زاری و نه‌داری، له‌بهر پیویستی و
برسیتی، ئهو که‌سه نابیت سزا بدریت، به‌لکو ده‌بیت له بری ئهو سزا فه‌رمانه‌هواي
ولات بدریت، له و کاته‌دا حه‌کیم به چاوه‌کانی سه‌یری خه‌لیفه ده‌کرد، (چونکه
مرؤفه‌کان کاتیک برسیتی پالیان پیوه ده‌نیت بو تاوانکردن، زیتر له خویان پادشاهی
ولات تاوانباره، چونکه نابیت پاشای ولات ئه‌وهنده بی ئاگا بیت، که هاولاتیه‌کانی له
برسانا له لیواری مه‌رگ بن)!

قسه‌کانی حه‌کیم زور کاری کرده سه‌ر جه‌نابی خه‌لیفه، له‌بهره‌وه بربیاری دا،
هه‌زاره‌که ئازاد بکه‌ن و چه‌ندین سه‌ر مهرو ملاطیشی به دیاری پیبه‌هخشن، تا له
برسیتی و هه‌زاری، خوی و خیزانه‌که‌ی رزگاریان ببیت.. بوئه‌وهی ژیان و گوزه‌رانی
خوی و منداله‌کانی پی به‌ریوه‌به‌ریت، تا جاريکی دیکه ناچار نه‌بیت پهنا بو دزیکردن
به‌ریت، له پیناوا رزگارکردنی منداله‌کانی له برسیتی..

موهی مانگانه‌ی بالوول

حهکیم به ههی ئهو دانایی زانایی و لیهاتووییه که ههیبووه، جگه لهوهی خهليفة
هارون مافی ئهوهی داوهتن که له ههر کاتو ساتیکداو ههر وختیک حهکیم حهز
بکات، بی پرس و مولمت وهرگرتن له پاسهوانهکانی بـهـرـدـهـگـاـوـ بـئـئـهـوهـیـ هـیـجـ کـهـسـ
بـتوـانـیـتـ رـیـگـرـیـ لـیـ بـکـاتـ بـوـیـ هـهـیـهـ بـرـوـاتـهـ کـوـشـکـیـ خـهـلـیـفـهـ وـ لهـ هـهـرـ شـوـیـزـیـکـ پـیـ
خـوـشـبـیـتـ دـابـنـیـشـیـتـ، زـوـرـجـارـ ئـهـگـهـرـ چـهـنـدـ رـوـزـیـکـ بـالـوـوـلـ حـهـکـیـمـ سـهـرـدـانـیـ کـوـشـکـیـ
نـهـکـرـدـباـ، ئـهـواـ خـهـلـیـفـهـ نـیـرـدـراـوـیـ دـهـنـارـدـ بـهـ دـوـایـداـوـ دـاوـایـ دـهـکـرـدـ کـهـ سـهـرـدـانـیـ بـکـاتـ..
رـوـزـیـکـیـانـ حـهـکـیـمـ بـهـ مـهـبـهـسـتـیـ دـیدـارـیـ خـهـلـیـفـهـ بـهـرـدـوـ کـوـشـکـیـ خـهـلـیـفـهـ بـهـرـیـکـهـوـتـ،
کـاتـیـکـ گـهـیـشـتـهـ کـوـشـکـوـ چـوـوـهـ ژـوـورـهـوـ بـوـ لـایـ جـهـنـابـیـ خـهـلـیـفـهـ، دـوـایـ بـهـخـیـرـهـاـنـوـ
هـهـوـالـ پـرـسـینـ جـهـنـابـیـ خـهـلـیـفـهـ هـارـونـ بـهـ بـالـوـوـلـ حـهـکـیـمـیـ گـوتـ؛ دـهـتـهـوـیـتـ
یـارـمـهـتـیـیـهـکـتـ بـوـ بـبـپـهـوـوـ مـانـگـانـهـ لـهـ خـهـزـینـهـیـ دـهـلـهـتـ ئـهـوـنـدـهـتـ پـیـبـدـهـنـ کـهـ ئـاتـاجـ

به پاره و سامانی هیج کهس نه بیت؟ بؤئه وهی خهیالت ئاسوده بی و بیر له سامان و دارایی نه کمیته وه، چاوت له دهستی هیج کم س نه بی و بی نیاز بیت له مال و سامانی خه لگى.. هه رودها بؤئه وهی پیویستت به کارو کاسبی نه بیت.. «بینگومان خه لیفه ویستویه تی حه کیم سه رقالی خودا په رستی و کاری حه کیمانهی خوی بیت، جگه له وه به هیج شتیکی دیکه وه سه رقال نه بیت».. ئه مه ئه و پله و پایه یه که زوریک له خه لگى له کونه وه تا ئیستا به دوايدا ویلن و دهیانه ویت له لایهن کاربە دهستانه وه مووچه یه کیان بؤ بېرنه وه، تا بتوانن ئاسو ووده دوور له خه می پهیدا کردنی بژیوی، ژیان بگوزه رین، زویک له خه لگى ئاواتیان ئه ودیه بگنه نه که سانی بەرپرس و ئه و پله و پایه بە دهست بەھیتن.. بەلام دونیا نه ویستان و هیممە تبەرزان هه رگیز موچه و کارتیک قبول ناکەن که بەبى ماندو و بۇون و ئارەقەی نیوچەوان و بىن بەرامبەر و بىنە ودی شایسته بن، موچه و در بگرن.. با بر زانین هەلۆیستی حه کیم لە مباردیه و چى بوده؟ حه کیمی دونیا نه ویست زۆر هیممە تبەرزانه گوتى: ئه گەر لەم کارهدا سى عەیب نه بوايە رازى دەبۈوم.. خه لیفه گوتى: ئه و سى عەیبە چىيە؟

حه کیم و تى:

یەکەم: تۆ نازانى من پیویستم بە چىيە، تا ئە ودم پېببە خشى كە من پیویستمە.

دەوەم: تۆ نازانى من ج کاتىك پیویستم بە يارمەتى هەيە، تا لەو کاتانەدا موچەم

پى بدهى كە من پیویستمە..

سېيىھەم: تۆ نازانىت من ئە و بىرى پیویستمە چەندە، تا ئە و ئەندازىدەم پېببە خشى كە من پیویستمە.

بەلام خوداي گەورە كە رۆزى دەرى هەمووانە، دەزانىيەت من ئاتاجم بە چىيە، دەزانىيەت من ج کاتىك پیویستم بە يارمەتىيە، دەشزانىيەت من چەندەم پیویستە.. لەگەل هەموو ئەمانەشدا، خوداي گەورە هەرگىز بە هوى سەرپىچى فەرمانە كانىيە وە رۆزى و يارمەتى خوى بؤ بەندە كانى نابرىت.. بەلام تۆ هەر كات من تاوانىكەم دەرەق كردىت، تورە دەبىت و ھاوکارى و يارمەتىيە كانت دەگرىتە وە! ئەوهش سروشتى مەرۆفە..

بالوں و عبدوالای کورپی موبارہک

رُؤزیک عهبدولای کورپی موبارہک بُو دیتنی بالوولی حکیم و دانا، بہرہو دھرہوہی شار بھریکھوت، (چونکه بالوں بھشیکی زوری کاتھکانی لہ دھرہوہی شارو گوپستان و تھنیایی لہ پینا و بیرکردنہوہ لہ رُؤزی فھصلان و گھرانہوہ بُو دونیا ہے میشہی بھسہردہ برد)، کاتیک عهبدولا گھیشت بہ بالوولی حکیم، بینی وا سہرقالی زیکرو یادی خودا گھورہیه..

عهبدولا پاش سلاوکردن و هے والپرسین، داوای لیکردو و تی: حکیم هاتووم تا ئامؤزگاریم بکھیت، ئامؤزگاریبھکم بکھ کہ بھدریزایی تھمنم لہ تاوان و خراپہ بھدووربم.

بھلام حکیم بی ودلام بیو، هیج شتیکی پی نہ گوت، عهبدولا گوتی: بُوچی هیج نالییت؟

حکیم و تی: ئه گھر چوار مهرجم لہ گھلدا بکھیتو بھلینم پی بدھیت پابھند بیت بھو چوا مهرجوہ، ئھو کات ئامؤزگاریت دھکم..

عهبدولا گوتی: ئھو چوار مهرجم چیبھ کہ دھبیت من پیانہوہ پابھندبم!

حهکیم و تی:

یهکه‌م: نهگهر تاوانست کرد، نیدی له رۆزی خودا مەخۇ!

عهبدوللا و تی: نهگهر له رۆزی خودا نەخۇم، دەبىت له رۆزی ج كەسىك بخۇم؟

حهکیم و تی: چۆن له رۆزی خودای گەورە دەخویتەو سەرپیچى فەرمانەكانى دەكەيت؟

دۇووهەم: ئەو كاتەی دەتەويت تاوان بکەيت، له مولگى خودای گەورە بىرۋەرە دەرەدە!

عهبدوللا و تی: هەموو شوينىك و تەواوى ئاسمانەكان و زەھوی، مولگى خودان، بۇ كۈنى

برپۇم؟

حهکیم و تی: ئەو ج چاودەرپەيەك، كە له رۆزی خودا بخویتەو له مولگى ئەودا بېرىت، له هەمان كاتدا سەرپیچى فەرمانەكانى خودا بکەيت!

سېيەم: ئەو كاتەی ويستت تاوانىك ئەنجام بدهىت، بىرۇ بۇ جىڭەيەك كە خوداي گەورە نەتبىينىت!

عهبدوللا و تی: خوداي گەورە له هەموو جىڭەيەك من دەبىنیت، هىچ شوينىك نىيە له ئەو پەنهان بېت، نيدى من بۇ كۈنى بىرپۇم؟

حهکیم و تی: كەواتە ج چاودەرپەيەك كە له رۆزی خودا بخویت، له مولگى ئەودا بېرىت، له كاتىكدا ئەو دەتبىينىت، نيدى چۆن رووت دېت سەرپیچى فەرمانەكانى بکەيت؟

چوارەم: ئەو كاتەی فريشتهى گيانكىيشان هات بۇلات، بۇئەوهى رۆخت بکىشىت، داواى مۇلەتسى لى بکەو پىيى بلنى: مۇلەتم بده، تا توېشىو بۇ ئەو رۆزە ئامادەبکەم، پاشان وەرهەو گيام بکىشە!

عهبدوللا گوتى: ئەو هىچ كات مۇلەت بە هىچ كەس نادات!

حهکیم و تی: كەواتە ئەگەر له كاتى تاواندا رۆحى كىشايىت چى دەكەيت؟

عهبدوللا و تی: هەموومان بەندە خوداي گەورەين، زۇر راستە كە وتوويانە: «قسەي راستو جوان له حەكيمان بېيىستە، له خەوي بىئاڭاىي ھەلسەو بىدار بەرەدە».

حه جگردنی خه لیفه هارون

خه لیفه هاروون به مهبهستی به جیهینانی فه ریزه حه ج که وته ری، له ریگهدا چاوی به بالوولی حه کیم که وت، بینی وا حه کیم له گه ل مندالان یاری ده کات، حه کیم ئه ونده خوبه که مزان بوو که مندالانیشی بی بهش نه ده گرد، زور جaran بو به خه شینی خه ندهو پیکه نینو خوشی خستنه نیو دلی مندالان، له گه لیاندا گه مهی ده گرد، بن گویدانه پلهو پایهو ته مه نو زانسته که ای! حه کیم کاتیک چاوی که وت به کاروانی جه نابی خه لیفه، هاواری کرد هارون!.. هارون! خه لیفه که گویی لیبوو وا که سیک به ناوی خویه وه بانگی ده کات، پرسی ئه و دهنگه کی بوو بهو شیوه یه بانگی کردم.. و تیان ئه وه بالووله.

خه لیفه وتی: تامه زوری بینینی بالوولی حه کیم ده که م، بانگی بکه ن، بیئه وهی بی ترسین. سه ربا زانی خه لیفه رویشن بو لای بالوولی حه کیم و پییان و ت: جه نابی خه لیفه بانگت ده کات، به لام حه کیم و دلامی نه دایه وه، دو و باره بانگیان کرده وه و تیان جه نابی حه کیم، خه لیفه داوات ده کات و ده یه ویت چاوی پیت

بکه ویت.. حهکیم و تى: من هیج کاریکم به خه لیفه نییه، ئهگهر خه لیفه
دھیه ویت من ببینیت، پیویسته ئه و بیت بؤ لای من، دواى ئه وهی هه واله که یان
بردهوه بؤ خه لیفه، خه لیفه خوی به ریکه وتو رویشت بؤ دیتنى جه نابى
حهکیم، ههر که گهیشت به حهکیم و تى: سلاو جه نابى بالوول. حهکیم وه لامى
سلاو وکهی دایه وه و تى: سلاو له بھریزتان فھرمانپھوای باوھرداران..

خه لیفه و تى: بانگم کردی، چونکه تامه زرۆی دیدارت بوم!

حهکیم زور راشکاوانه و تى: بھلام من تامه زرۆی دیداری تو نه بوم!
له گه لئه وه شدا خه لیفه رووی کرده حهکیم و تى: ئاموژگاریم بکه ئهی حهکیم!
حهکیم و تى: به چى ئاموژگاریت بکەم، پاشا کانی پیش تو «دھستی بؤ کوشک
و ته لاره کان راکیشا» و تى: ئه وه کوشکو ته لاره کانیانه، ئه وه ش گوره کانیانه.

خه لیفه و تى: دھستت خوشبیت، زیاتر ئاموژگاریم بکه!

حهکیم و تى: فھرمانپھوای باوھرداران، هھر کە سیئك خواى گهوره رۆزى و جوانى
پېبەخشى، جوانىيەکەی بھ پاکى بھ کارھینا، سامانه کەی بؤ دھستگیرۆيى و
یارمه تیدانى نه داران بھ کارھینا، له دیوانى چاکە کاران ناوی دھنوس سریت.

خه لیفه وا گومانى برد، که حهکیم پیویستى بھ شتیئك هه يه، له بھ رئه وه
و تى: ئهگهر قھرزدارى فھرمان بده تا قھرزەگەت بؤ بدھینه وه.

حهکیم و تى: نا فھرمانپھوای باوھرداران قھرز بھ قھرز نادریتە وھ، مافھ کان
بگىرە وھ بؤ خاوه نه کانیان، قھرزیش بھ هه مان هاوشیوه خوی بدھرە وھ!

خه لیفه و تى: باشە فھرمان بده، تا پاره و سامانت پېبەخشىن، بؤ
جىبە جىكىردى پیویستىيە کانتان.

حهکیم و تى: فھرمانپھوای باوھرداران، ئايا و دهزانى خوداي گهوره رۆزى بھ
تو بھ خشيوھو منى له بيرکردو وھ؟؟!!

پاشان پشتى هه لکردو خه لیفه و یا وھر کانی بھ جىيھىشت.

بالمولود

بالمولود مسحى

حهکیم ئەوەندە بیرتیژو وردەكارو زانا بۇو، كە هەمووانى بە بىرۇكە جوان و
وەلامە بەھېزەكان و قسە نەستەقەكانى سەرسام كردىبوو، بۇ ھەر پرسىيارىڭ وەلامىتى
بەھېز، بۇ ھەركىشەيەك، چارەسەرىتكى حەكيمانە، بۇ ھەر رۇوداۋىڭ ھەلۋىستىنى
ناوازە، بە جۆرىڭ چارەسەرى گرفتو كىشەكانى دەكرد، كە هەمووانى سەرسام دەكرد،
ئەوە لە كاتىكدا ئەگەر چارەسەرەكە بۇ كەسانى دىكەش بىت، ئەى ئاخۇ ئەگەر
كىشەكە ھى خۆى بۇوبىت، دەبىت چۈن چارەسەرى كردىت؟

لەم چىرۇكەدا باس لە كىشەيەك دەكەين كە دوچارى حەكيم خۆى ھاتىبوو..
حەكيم زۆرجار كە پارەيەكى لى زىادبۇوايە، ھەر لە سوچىكى حەوشە مالەكەيدا
دەيشارددوه، رۆزىڭ حەكيم پارەكە گەيشتە سەد درەم، ھەرچەندە ئەو پارەيە بىرىكى
ئەوتۇ نەبۇوه، بەلام بە نىسبەت حەكيمەوە زۆر بۇو، رۆزىڭ دە درەملى لە خەرجى
رۆزانەي زىادبۇو، رۇيىشت تا بىخاتە سەرپارەكانى، پىنهچىيەكى دراوىسى ئاگايى لىبۇو
كە حەكيم پارەكە شاردەوە، ھەر كە بالۇول مالى جىھېشىتە دووركەوتەوە، پىنهچى
خۆى كرد بە مالى حەكيمداو سەرچەمى پارەكانى دەرھىنداو بىرى، كاتىك حەكيم
گەرایەوە مال، ويسىتى سەيرىكى پارەكانى بىكەت، بەلام ئەو كاتەي چووە جىڭەي
پارەكەي، تەنها يەك درەملى لىئەماپۇو!!

حەكيم بىئەوەي ھىج قسەيەك بىكەت و كەس تاوانبار بىكەت و لاي ھىج كەس باسى
بىكەت، بىرى لە پلانىك كردەوە بؤئەوەي پارەكە بىگىرېتەوە، چونكە باش دەيزانى
كە ئەو كەسە ئەو كارەي كردۇوە، لە نزىكى مالى خۆيەتى، ھەربۇيە گومانى بىرە
بۇ پىنهچى دراوىسى بىرى لە پلانىك كردەوە بىئەوەي ھىج كەس تىبگەيەنىتە
پەنجەي تۆمەتى بۇ رابكىشىت، پارەكە لە چىنگ دەرھىننىتەوە.. ئەم كارەش بە
كەسىكى وەكى حەكيم نەبىت، ئاستەم بۇو بە كەسى دىكە ئەنjam بىرىت!

بۇ ئەو مەبەستە حەكيم رۇيىشت بۇ لاي كاپراي پىنهچى و سلاۋى لىكىدو لە
نزىكىيەوە دانىشت، زۆر بە ئارامى لەگەلى دواو وتنى: كاكى برا بىمۇرە رەنگە بىمە
ئەرك بۇ تو، دەممەويت بۇ كارىك راۋىيژت پى بىكەم، دەممەويت هەممۇو ئەو پارەو

سامانه‌ی که له شوینان همه، هه موویان کوبکه‌مه و هو بیانه‌ینمه و هو بو لای خومو له
ماله‌که‌ی خومدا بیشارمه و هو، نیدی بو پاره‌کانم پهرش و بلاو بنو همر به‌شهی له
شوینیاک بیت، رهنگه له مالی خومان زیاتر پاریزراوتر بیت له شوینانی دیکه، کاکی
پینه‌چی به پیشناواره‌که‌ی حه‌کیم زور خوشحالبوو، له به‌رهئه و هو و تی: کاریکی زورباشه
بیگومان له ماله‌که‌ی خوت باشتره تا شویننه‌کانی دیکه. حه‌کیم ئه‌وهنده شوینی
حساب کرد که پاره‌ی لئی داناوه که گه‌یشه نزیکه‌ی هه‌زار درهه‌م، پاشان مالاوایی له
دراوسی پینه‌چیه‌که‌ی کردو و تی: باشتره همر ئیستا بروم بو کوکردن‌هه و هو پاره‌کانم،
کاتیک دوورکه‌هه و هو پینه‌چی به پهله خوی کرد به مالی حه‌کیمداو ته‌واوی پاره‌که‌ی
له شویننه‌که‌ی خوی دانایه و هو، چونکه به خه‌یالی خوی ئه‌گهر حه‌کیم بگه‌ریته و هو
بیینیت پاره‌که‌ی له‌وی نه‌ماوه، ئه‌وه جاریکی دیکه پاره له شویننه دانانیت، خوئه‌گهر
گه‌رایه و هو پاره‌که‌ی بینی له شوینی خویه‌تی، ئه‌وا هه‌زار درهه‌م که‌ی دیکه‌شی
هر له شویننه داده‌نی، ئه‌وه کات له برى سمه درهه‌م، هه‌زارو سهد درهه‌مم دهست
دهکه‌هه و تیت، بى ئاگا له‌وهی که حه‌کیم زور له‌وه ژیرتره ئه‌وه فیلی لئی بکات!

حه‌کیم دواي ماوهيک گه‌رایه و هو ماله‌که‌ی خوی و بینی و ات‌هواوی پاره‌که‌ی له
شویننه‌که‌ی خوی دانراوه‌هه و هو، پاره‌که‌ی هه‌لگرت و رویشته دهره و هو له مال دوورکه‌هه و هو،
پینه‌چی هه‌رکه‌زانی حه‌کیم مالی جیهیش‌تورو به پهله خوی گه‌یانده مالی حه‌کیم و
چووه شوینی پاره‌که، به‌لام به‌داخه و ته‌نها يهک درهه‌میشی لئی نه‌مابwoo، ئه‌وه کات
کابرا تیگه‌یشت که حه‌کیم زیره‌کانه پاره‌که‌ی خوی دهست که‌هه و ته‌هه و هو ئه‌وه‌یش
مايه‌پووچانه له مال هاته‌دهره و هو، هر دواي ئه‌وه رووداوه حه‌کیم ماله‌که‌شی گواسته و هو
بو گه‌رکیکی دیکه، چونکه ناکریت مرؤف له دراوسیکه‌ی ئه‌مین نه‌بیت و له نزیکیه و هو
ژیان بگوزه‌رینیت.

ماسی تازه

رۆژیک حەکیم حەزى بە خواردنی ماسی دەگرد، بۇ ئەو مەبەستە بەرەو بازار
رۆیشت و چوو بۇ لای ماسی فرۆشەكان، حەکیم ماسیيەکى ھەلگرتو بە دیقەتمەوه له
كلکى ماسیيەکەی دەپوانى، تا بزانیت بە كەلکى خواردن دىت، يان نا، بە مانايەکى
دىكە ئايا ماسیيەکە تازەيە، يان كۆن.. لهو كاتەدا فەرماندە پۆلىسى شارى بەغداد
بالوولى حەکيمى بىنى وا ماسیيەکى بە دەستەودىھەو له برى ئەودى بۇ سەلکى
ماسييەکە بروانىت، دیقەتى له كلکى ماسیيەکە گرتۇوه!
كاتىك فەرماندە پۆلىس نەم دىيمەنەي بالوولى حەکيمى بىنى بەلايەوه سەير
دەبىت، هەربويە بانگى دەكاتو دەلتىت: بالوولى حەکیم ماسی ئاوا دەپشىنى؟ سەيرى
سەلکى ماسیيەکە بکە، بزانە خراب بۇوه، يان نا، نەك كلکى ماسیيەکە!
بالوولى دانا وەلامى دايەوه و تى: سەلکى ماسیيەكان ھەر زۆر دەمىكە خراب بۇون،
من دەمەۋىت سەيرى كلکى بکەم، تا بزانم تىكچۈونو خراب بۇونەكە، گەيشتۈوهتە
كلکىشى، يان نا؟!

پا لول و شه لوله کانی ده رما

حه کیم له ههر کوییه ک بوروایه، ههر کیشمه کی ببینیا يه، به ئاسانترین شیوه و
که مترین کات چاره سه ری بۇ دهدۆزییه ود، به جۆریک که هەمووانی بە وەلام
چاره سه ره کان سەرسام دەکرد، جاریکیان بازرگانیک لەگەل خزمە تکاره کەيدا
بەمە بەستى بازرگانی دەيانه ويٽ بە كەشتى گەشت بکەن، كاتىك كەشتىيە كە

به تهواوی سه‌رنشینه کانییه و دهکه‌ویته ری، خزمه‌تکاری بازرگانه که له ترسی شه‌پوله کانی دهريا، دهست دهکات به هاوارکردن و پارانه و ده شیوه و گریان، به جوئیک که گریان و هاوارکردن تهواوی سه‌رنشینانی بیتافهت کردبوو، هه‌ربویه سه‌رنشینان داوایان له بازرگانه کرد به هه‌ر جوئی بووه خزمه‌تکاره که بیدنگ بکات، بازرگان هه‌چه‌نده هه‌ولی دا تا ئارامى بکاته و ده له هاوارکردن و دهنگ دهنگ دهست هه‌لگری، به‌لام سودی نه‌بوو، تا دههات له ترسی شه‌پوله کانی دهريا، زیتر دهنگی به‌رزده کرده و گریان و شیوه‌نى پتر تر دهبوو.. حه‌کیم داوا له بازرگانه که کرد که ریگه‌ی بذات تا ئه و بیدنگ بکات.. بازرگانیش که زور شه‌رمه‌زاری لای سه‌رنشینانی که‌شتییه که و هاوارتیانی بوو، چونکه خزمه‌تکاره که هه‌مووانی هه‌راسان کردبwoo، وتی: هه‌ر چیه‌کت پیده‌کری و به هه‌ر شیوه‌یه ک ده‌توانیت بیدنگی بکه مهمنونت ده‌بین..

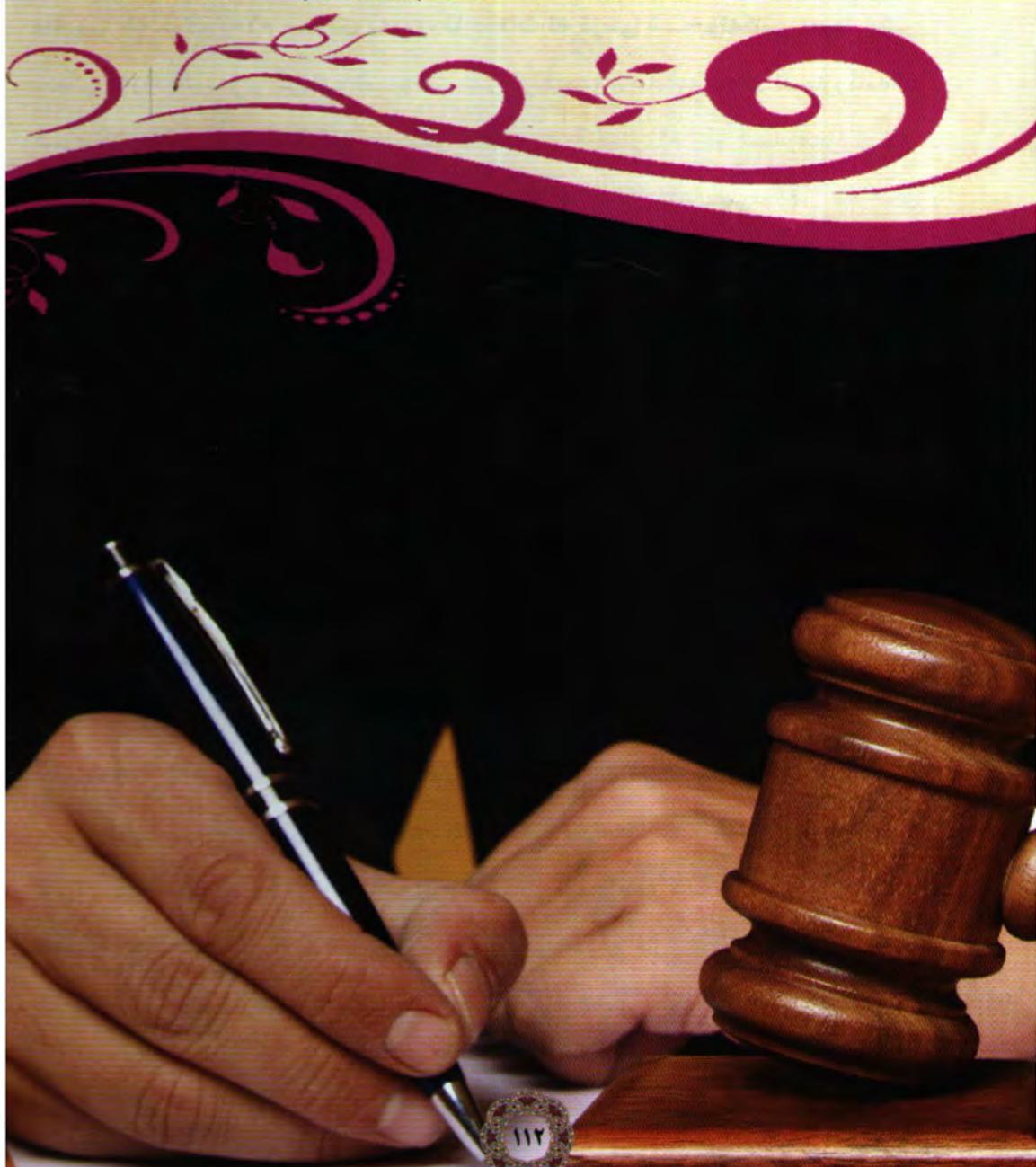
بالووی فه‌رمانی کرد که‌شتییه که رابووه‌ستیین، دواتر فه‌رمانی کرد که خزمه‌تکاره که فری بدهنه ناو دهريا که و.. تا تهواو ماندوو ده‌بیت له ئاوه‌که دا، ئه‌وانیش فه‌رمانه که يان به‌جیه‌ینا و خزمه‌تکاره که يان خسته نیو دهريا که و، تا تهواو په‌له‌فازه‌ی پینه که و دهريا نه‌هینایه و، کاتیک تهواو ماندوو بوو له ئاوه‌که دا ئه و کات دهريا نه‌ینایه و، کاتیک خزمه‌تکاره که هاته و ناو که‌شتییه که زور به ئارامى و بیدنگی له سوچیکی که‌شتییه که دا دانیشت!

سه‌رنشینانی که‌شتییه که له حه‌کیمیان پرسی: بۆچی ئه و پیاوەی فریدایه ناو دهريا که و؟ چون بوو پیاوەکه ئاوا له هاوارکه وتن که و تو ئیستا به ئارامى دانیشت وو؟ حه‌کیم وتی: ئه و پیاوە له نیو ئه م که‌شتییه ئارامه دا ده‌ترساو هاوارى ده‌کرد، کاتیک چووه نیو دهريا که و ده شه‌پولی دهريا که بینى، ئه و کات هه‌ستیکرد که ناو که‌شتییه که چه‌نده ئارامه! هه‌ربویه ئیستا به بیدنگی و ئارامى بۆ خۆی دانیشت وو؟ مرۆف قه‌دری ئارامى نازانیت، تا ئه و کاته له دهستی ئه دات!

باقی‌الوقتی حکیم

وەلامە بەھیزە کانی حەکیم

حەکیم زۆر جار سەردانی کاربەدەستان و فازى و فەرمانپەوايانى شارى بەغدادى دەكىد، لە هەر سەردانىكىدا وانەيەكى گەورەو چىرۆكىكى پەندئامىزى بۇ دوای خۆى

جىئىشتووه.. لە چىرۆكى ئەمچارەدا باس لە سەردانى حەكىم دەكەين بۇ لاي قازى شارى بەغداد، رۆزىكىان حەكىم سەردانى جەنابى قازى كىدو لە نزىكىيەوە دانىشت، لەو كاتەي پېكەوە گفتۇگۈيان دەكىد، جەنابى قازى قەلەمەكەى لە دەست كەوتە خوارەوە، حەكىم بە جەنابى قازى گوت: قولىنگەكەت لە دەست كەوتە خوارەوە! قازىش بە گالىنەجارپىيەوە گوتى: زۆر راستە كە دەلىن تۇ دىوانەى! ئەوە قەلەمە، ياخود قولىنگ!!

حەكىم بە ئارامىيەوە گوتى: جەنابى قازى من وادەزانىم كە دىوانە تۆى نەك من، چونكە نازانى بە فەرمانىيەك كە بەو قەلەمە دەينوسىت، مالى خەلکى پى كاولو وېران دەكەيت، «چەندىن لانە بە هوى قەلەمى قازىيەكانەوە وېران بۇون، سەدان زانا بە فەرمانىيەك كە بە قەلەمى دادوهران نوسراوە لە نىيو تارىكايىيەكانى زىنداندا، ژيان دەگۈزەرىنن»، ئىستا تۇ پىيم بلى ئەوە قولىنگە، يان قەلەم؟؟

مەبەستى حەكىم ئەوەبوو، كە چۆن قولىنگ دیوارو خانۇوى پى دەرپەختىت، هەرواش قەلەمەكەى جەنابى قازى ئەگەر بە دادپەرەرانە بەكارى نەھىنىت، ئەوە لە برى ئەوە خزمەت بکات و مالى خەلکى ئاودان بکاتەوە، مالى خەلکى وېران و كاول دەكت.. لە برى ئەوە دزو جەرده و پياوکۈژو خويىنرېزەكان بخاتە نىيو زىندان، بىتاوانەكان دەكتە نىيو ژوورە تارىكەكانى زىندان و ياساكان بە سەرەزاران و بى دەسەلاتو بى نەواياندا جىبەجى دەكت، بەلام گەورە خاوهەن پلەو پايەو دەولەمەندانىش ھىچ كات ياساكان كە بە پىنۇسى قازىيەكان دەنوسرىت، جىڭ لە بەرژەنديي ئەوان وشەيەكى دىكە تۆمار ناكات، تاوانباران و ئەوانەى شايىستە ژوورە تارىكەكانى زىندان، لە شەقامەكاندا پىاسە دەكتەن و چۆنیان بۇۋىت وەها ژيان دەگۈزەرىنن!

خۇ ئەگەر ھەزارىيەكىش تاوانىيەك ئەنjam بىدات، ئەوا چەندىن سال لە نىيو ژوورە تارىكەكانى زىنداندا ژيان دەگۈزەرىنن!

زۆر راستە كە وتويانە: «ياسا وەكىو تەونى جالجالۇكە وايە، بچووكەكان ئىنى دەكتەون، گەورەكانىش دەيشكىنن»!

ئامۇزگارى بالوول بۇزىلېھەر وۇن

رۇزىكىان خەليفە ھارون چاوى بە بالوولى حەكيم و دانا كەوت.. پىيى گوت:

بالوولى حەكيم ئامۇزگارىم بىھ..

بالوول گوتى: باوکو باپيرانت، خەليفەكانى پىش تۆ لە كويىن؟ خەليفە ھارون گوتى: مالاۋاييان لە ڙيان كردووه كۆچى دواييان كردووه..

بالوول: ئەى كۆشكىو تەلارەكانيان لە كويىيە؟ ھارون: ئامازەى بۇ كۆشكىو تەلارەكانيان كردو وتى: ئەوانە كۆشكىو تەلارەكانى ئەوانن..

پاشان بالوول گوتى: ئەى گۆرەكانيان لە كويىيە؟

خەليفە ھارون: ئامازەى بۇ گۆرسستانەكەيان كردو وتى: ئەوهش گۆرەكانيانه..

بالوول گوتى: كەواتە ئەوه كۆشكەكانيانه و ئەو بەرهودش گۆرەكانيانه، دلىيام كە

کۆشكەكانيان هىچ سودىكىان پىناگەيەنىت لە گۆرەكانياندا!

هارون و تى: زۆر راستە.. زياتر ئامۇزگارىم بىكە..

باڭوول گوتى: كۆشكەكانى توش لە دنيادا گەلەك فراوان و خوش، خۆزگە

گۆرەكەشت لە پاش مردنت فراوان و خوش دەبۈو!

هارون دەستىكىدە گريان و گوتى: زياتر ئامۇزگارىم بىكە..

باڭوول گوتى: ئەگەر تو بېيتە خاوهنى گەنجىنە و خەزىنە كانى كىسرا، سەدان

سالىش تەممەنت بىت، ئاييا گۆر كۆتا مال و دوا نارامگەي ھەممو مرۇقەكان نىيە، لە

بارەي ھەممو ئەو شستانەوە پرسىيارت لىپاكلەن كە تو بۇويتە خاوهنى؟

خەلەيفە گوتى: بىنگومان..

پاشان هارونە پەشىد گەپايەوە مالەوە، پاش ماودىيەك نەخۆشكەوت، نەخۆشىيەكەي

تەنها چەند رۇزىكى خايىاند، ھەستىكىد نەخۆشى مەركە و ھەستانەوە ئاستەمە...

وتى: ھەممو سوپاكلەم بۇ ئامادە بىكەن، با ھەممووان شەمشىر و قەلغانە كانيان بە

دەستەوە بىت، ھەمموويان بە فەرمانى خەلەيفە لە گۆرەپانى شاردا كە ژمارەيەكى

يەكجار زۆربۇون، ئامادەبۇون، كاتىك خەلەيفە چاوى بەو سوپا زەبەلاحە كەوت،

دەستىكىدە گريان، پاشان و تى:

ئەي ئەو زاتەي كە ھەركىز مولۇك و دەسەلاتت لەناوناچىت، بەزەيىت بىتەوە بەو

كەسەدا كە مولۇك و دەسەلاتى لەناودەچىت! خەلەيفە بە گريانەوە ئەوەي گوت و بۇ

دواجار چاوهكانى لېكناو مالاوايى يەكجاري لە ژيان كرد..

«ھىزى دەسەلات و سوپا و سەربازى زۆر و مولۇك و سەرۋەت و سامان،

ناتوانىت مەرق لە مردىن رىزكاربىكەت».

پیرست

۵	كورسي خهليقه
۸	مرؤف له گله، نايا به گل نازاري دهگات؟
۱۰	ههموو سامانه‌كهت، يه‌کسانه به يه‌ك په‌رداخ ناو
۱۲	کيژوله‌ييه‌کي جوان
۱۴	باقولو بازركان
۱۶	گه‌يشتن به لووتکه ماندووبوونى دهويت
۱۸	بونى خواردن ده‌فرؤشريت؟
۲۰	هه‌زار ديناري زير
۲۲	كاممان شيتين؟
۲۴	باقولو فه‌مانرهواي کوفه
۲۷	باقولو کوشکي خهليقه
۳۰	باقولو جونه‌يدى به‌غدادى
۳۴	ماسيفرؤش
۳۸	باقولو بازركان و بونفرؤش
۴۴	باقولو به‌رپرسياريتى مشكه‌كان
۴۷	باقول ئيسنلىك قىرى خويىندنهوه دهگات
۵۲	خوانى نيوهرو
۵۴	چاره‌سەرى كىشە دادوھرييە‌كان
۵۷	وەلامدانه‌وهى مەته‌لە‌كانى خهليقه هارون
۶۰	لىكدانه‌وهى خهون

۶۲	مامه‌له‌ی نیوان بالوولو خاتتو زوبه‌یده
۶۷	گه‌شتیاریکی بیانی
۷۰	وه‌لامه دروستو به‌هیزه‌کانی حه‌کیم
۷۳	که‌شی ٿارامی ناومال
۷۶	بویری بالوولی حه‌کیم
۷۸	بویری بالوول له به‌رامبه‌ر خه‌لیفه‌دا
۸۱	بالوولو پزیشکو فهیله‌سوف
۸۳	بالوولو ماموستای به‌غدادی
۸۸	مزگه‌وتی بالوول
۹۴	په‌رینه‌وه به‌سهر پردادا
۹۷	دزی له پیناوی برسيتیدا
۱۰۰	موچه‌ی مانگانه‌ی بالوول
۱۰۲	بالوولو عه‌بدوللای کوری موبارهک
۱۰۴	حه‌جکردنی خه‌لیفه هارون
۱۰۶	بالوولو پینه‌چی
۱۰۹	ماسی تازه
۱۱۰	بالوول شه‌پؤله‌کانی دهريا
۱۱۲	وه‌لامه به‌هیزه‌کانی حه‌کیم
۱۱۴	ئاموژگاری بالوول، بو خه‌لیفه هاروون

کاتیکی خوش، به سه ر بهره له گه ل حیکمه ت و
دانایی، پهندو نامؤژگاری، و تهی جوان و پرمانا،
تیکه ل به بزه و پیکه نین و قسهی خوش و به تویکل،
له گه ل حه کیمی دانا، بالوولی ماموستای عاقلاند!

نرخ: «٤٠٠» دینار